

”Valitse vapaus”

Suomen piraattipuolueen synty ja kehitys

Lassi Lahti

Pro gradu -tutkielma

Poliittinen historia

Turun yliopisto

Helmikuu 2019

TURUN YLIOPISTO

Filosofian, poliittisen historian ja valtio-opin laitos

LAHTI, LASSI: ”Valitse vapaus” Suomen piraattipuolueen synty ja kehitys

Pro gradu -tutkielma, 108s.

Poliittinen historia

Helmikuu 2019

Tämän tutkielman aiheena on Suomen piraattipuolue ja siihen oleellisesti liittyvä piraatti-ideologia. Tutkielmassa on käytetty primääriaineistona piraattipuolueen omasta arkistosta löytyvää materiaalia, erityisesti puolueen periaate- ja vaaliohjelmia. Lisäksi tutkielmassa on käytetty Yleisradion vuoden 2015 eduskuntavaaleihin tekemän vaalikoneen materiaalia. Vaalikonevastausten tulkinnassa käytetään apuna yhteiskunnallisten ristiriitojen teoriaa.

Tutkimuksen perusteella todetaan, että ideologinen piratismi on muodostunut hakkeri-ideologian ja hakkeri-ihanteiden pohjalle. Sen syntyyn on vaikuttanut oleellisesti 1990-luvulla yleistynyt internet ja sieltä tapahtuvan viihteen latauksen ja tekijänoikeusjärjestöjen välinen kamppailu. Piraattiliike sai alkunsa Ruotsissa, jossa kamppailu tiivistyi The Pirate Bay-sivuston ympärille. Ruotsissa piraattiaate johti puolueen perustamiseen ja aate levisi nopeasti muualle. Suomen piraattipuolue perustettiin vuoden 2008 aikana.

Suomen piraattipuolueen poliittinen ohjelma oli aluksi suppea keskittyen lähinnä tekijänoikeuksien ja internetin ympärille. Puolue on kuitenkin laajentanut ohjelmaansa koskemaan monia perinteisiä politiikan kysymyksiä.

Ylen vaalikoneen vastausten perusteella voidaan todeta, että monissa kysymyksissä piraattipuolueen ehdokkaat sijoittuvat lähelle vihreiden ja vasemmiston ehdokkaita, mutta puoluetta ei kuitenkaan voi kaikilta osin sijoittaa samaan lokeroon näiden kanssa.

Tutkimuksen perusteella piraattipuolue tarkastelee politiikkaa vapauden näkökulmasta ja puolue on Suomen puolueista arvoliberaalein, mutta puolueella on myös vahva sosiaaliliberaali painotus. Piraattipuolue on myös kannattajiensa ja ehdokkaidensa perusteella nuorten miesten puolue.

Asiasanat: Piraattipuolue, piraattiliike, hakkeri, piratismi, tekijänoikeus, vaalikone

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	1
1.1	Käsitteitä	2
1.2	Tutkimuskysymykset ja -aineisto	3
1.3	Aiempi tutkimus	8
2.	Ideologinen tausta ja puoluekehitys	11
2.1	Hakkerikulttuurin kehitys	12
2.2	Tekijänoikeuslainsäädännön kehitys ja vastavoimien nousu	16
2.3	Kehitys Suomessa	19
2.4	Poliittisen piraattiliikkeen synty	22
3.	Piraattipuolueen periaateohjelmat ja vaaliohjelmat	27
3.1	Ensimmäinen puolueohjelma sekä vaaliohjelma 2011	27
3.2	Vuoden 2014 puolueohjelma sekä vaaliohjelma 2015	34
3.3	Piraattipuolueen ohjelmallinen ero perinteisiin puolueisiin	40
4.	Piraattipuolue vaalikonevastausten perusteella	41
4.1	Vasemmisto vastaan oikeisto	44
4.2	Arvoliberalismi vastaan arvokonservatismi	52
4.3	Kansallinen vastaan kansainvälinen suhtautuminen	61
4.4	Ekologiset arvot vastaan kasvu ja kulutus	69
4.5	Kasvukeskukset vastaan syrjäseudut	75
4.6	Suomenkieliset vastaan ruotsinkieliset	78
5.	Puolueen jäsen-, kannatuskehitys sekä medianäkyvyys	80
5.1	Piraattipuolueen jäsenkehitys ja kannatuskehitys	81
5.2	Piraattipuolueen medianäkyvyys	84
5.3	Piraattipuolue Twitterissä	88
6.	Johtopäätökset	90
	Lähdeluettelo	101

1. Johdanto

Vuosituhanen vaihteessa internet teki läpimurtoaan monilla elämän osa-alueilla. Samaan aikaan tietokoneiden tallennustila kasvoi ja internetyhteyksien nopeudet nousivat. Tämä puolestaan mahdollisti verkosta tapahtuvan, ennennäkemättömän elokuvien ja musiikin lataamisaallon, joka luonnollisesti herätti viihdeteollisuuden lisäksi tekijänoikeusjärjestöt ja eri maiden viranomaiset. Ristiriita tekijänoikeuden haltijoiden ja nettilataajien välillä johti lopulta nettilataajien, internetaktivistien ja tekijänoikeuksiin kriittisesti suhtautuvien poliittiseen aktivoitumiseen 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä synnyttäen lopulta poliittiseen piraattiliikkeen, joka nopeasti levisi ympäri maailman.

Tiedostonjakamiseen positiivisesti suhtautuvat aktivoituivat ensin osana kansalaisyhteiskuntaa. Poliittisen piraattiliikkeen syntymäna pidetään Ruotsia, jossa tiedostonjakajat perustivat vuonna 2003 Piratbyrån-nimisen järjestön vastapainoksi tekijänoikeusalan etujärjestöille. Maailman ensimmäinen piraattipuolue perustettiin niin ikään Ruotsissa vuonna 2006. Suomessa kehitys seurasi samaa kaavaa ja vuoden 2006 aikana perustettiin ensin Piraattiliitto-niminen järjestö ja vuoden 2008 aikana Suomen piraattipuolue.

Suomen piraattipuolueessa toimivat Ahto Apajalahti ja Kaj Sotala julkaisivat vuonna 2010 teoksen *Jokapiraatinoikeus* (Hansaprint 2010), jossa he pyrkivät omalta osaltaan avaamaan piraattiliikkeen ideologiaa ja piraattien tapaa nähdä tekijänoikeuslainsäädäntö osana modernia maailmaa. Apajalahti ja Sotala päättävät teoksensa rinnastamalla piraattiliikkeen osaksi muita maailmaa mullistaneita liikkeitä.

1850-luvulla oli liberaali liike. 1880-luvulla sosialistit alkoivat vaatia työläisille oikeuksia ja 1920-luvulla rakennettiin Euroopassa demokratiaa ja tasa-arvoa. 1960-luvulla syntyivät kansalaisoikeusliikkeet, 1980-luvulla vihreä liike ja lopulta 2000-luvulla piraattiliike. Se haluaa vapauttaa tiedon ja kulttuurin tekijänoikeuden kahleista. Se muuttaa maailman.¹

Tämän pro gradu -tutkimuksen aiheena on Suomen piraattipuolue sekä siihen olennaisesti liittyvä piraatti-ideologia. Edellä esitetty Apajalahden ja Sotalan esittämä tiivistetty piraattien näkemys maailmanhistoriasta tarjoaa työlleni ulkoisia raameja sekä

---

¹ Apajalahti – Sotala 2010, 274.

lähestymispinnan aiheeseen: Mistä poliittisessa piratismista on oikeastaan kyse ja voidaanko piraattiliike todella rinnastaa näihin suuriin mullistuksiin?

Työssäni käsittelen piraattiliikkeen taustalla olevaa kysymystä tekijänoikeuksista ja verkkolatauksesta juuri piraattien esittämänä, yhteiskunnallisena ristiriitana, vaikka laitton nettilataaminen nähdään joskus myös puhtaasti rikosoikeudellisena kysymyksenä.

1.1 Käsitteitä

Arkisessa keskustelussa sana piratismi saatetaan yhdistää toisaalta Karibianmeren merirosvoukseen että internetistä laittomasti ladattuun viihteeseen. Monelle tulee mieleen myös tuoteväärengökset sekä muunlaiset tekijänoikeuksien ja patenttien rikkomukset. Piratismiin historiaa tutkinut Adrian Johnsin mukaan jo 1600-luvun jälkimmäisellä puoliskolla termiä piratismi käytettiin kuvaamaan luvaton kirjankopiointia.² Koska tämän tutkielman aiheena on piraattipuolue, käytetään työssä termiä piraatti ensi sijassa kuvaamaan piraattiliikkeessä ja -puolueessa vaikuttavia ihmisiä. Niissä yhteyksissä, kun termiä käytetään kuvaamaan internetistä tapahtuvaa viihteen laittomaa lataamista ja siihen syyllistyviä ihmisiä käytetään jotakin tarkentavaa selitystä, jos asiayhteydestä ei muuten käy selväksi termin merkitys. Tätä käyttötapaa tukee myös se, että piraatit itsekkin pyrkivät määrittämään piratismiin käsitteen uudelleen, itselleen positiivisella tavalla³ ja esimerkiksi *Jokapiraatinoikeuden* kirjoittajat ilmoittavat olevansa ylpeästi piraatteja.⁴

Tutkittaessa poliittista piraattiliikettä törmää helposti useaan piraatti-alkuiseen järjestykseen. Suomessa kaksi näkyvintä piraattijärjestöä ovat olleet Piraattiliitto sekä Suomen piraattipuolue. Tätä tutkimusta tehdessä Piraattiliiton toiminta on hiipunut, eikä esimerkiksi organisaation internetsivusto enää ollut käytössä, joten saatavilla olisi ollut vain hajanaisesti muille sivustoille tallennettua materiaalia, ja koska Aarne Salmela on omassa tutkimuksessaan ansiokkaasti hyödyntänyt Piraattiliiton tuottamaa materiaalia, olen rajannut Piraattiliiton tutkimuksen ulkopuolelle ja sitä käsitellään vain, jos se piraattiliikkeen historiaa kuvatessa on tarpeellista

Piraatti-ideologian ja -liikkeen taustaa ei ole mahdollista ymmärtää käsittelemättä myös tekijänoikeuslainsäädännön ja internetistä tapahtuvan elokuvien, musiikin ja muun viihteen lataamisen historiaa. Koska piraattiliikkeen aate ja ideologia pohjautuvat paljon

---

² Johns 2009, 23-24.

³ Salmela 2010, 54.

⁴ Apajalahti – Sotala 2010, 8.

myös hakkeri-ideologiaan on työssä tarpeellista valottaa myös tätä aatetta. Arkisessa keskustelussa hakkeri sekoitetaan joskus netin pahantekijöihin, krakkereihin, mutta tässä työssä termiä käytetään sen oikeassa merkityksessä kuvaamaan intohimoista tietotekniikan harrastajaa.

1.2 Tutkimuskysymykset ja -aineisto

Poliittista piraattiliikettä sekä Suomen piraattipuoluetta tutkittaessa liikutaan aikaperspektiivissä hyvin lähellä nykyaikaa. Lähihistoriaa tutkittaessa tutkija joutuu pohtimaan monenlaisia metodologisia ja aineistoa koskevia kysymyksiä. Miten kirjoittaa historiaa tapahtumista, jotka samalla ovat omaa aikaamme? Soikkasen mukaan raja lähihistorian ja systemaattisten yhteiskuntatieteiden välillä onkin ”veteen piirretty viiva”.⁵ Vihavaisen mukaan lähihistoriaa tutkivan historioitsijan on luonnollisesti ymmärrettävä, että kaikkea tärkeää lähdeaineistoa ei välttämättä ole saatavilla.⁶ Aineiston ja metodisten haasteiden lisäksi lähihistorian tutkimuksessa oman haasteensa tuo tutkimuskirjallisuuden puute: joko aiempia tutkimuksia ei ole tai niitä on saatavilla vähän.⁷ Tässä tutkimuksessa tutkimuskirjallisuuden vähäisyydestä johtuvia haasteita on pyritty ratkomaan käyttämällä hyödyksi rohkeasti myös muiden yhteiskuntatieteellisten alojen tuottamia tutkimustuloksia.

Piraattipuoluetta, kuten muitakin internet-aikakauden ilmiöitä tutkittaessa, tutkija törmää helposti ylläkuvattuun aineistolliseen ongelmaan, jossa kaikkea tarvittavaa lähdemateriaalia ei ole saatavilla. Internet-aikaudella lähdemateriaalin puute ei useinkaan johdu arkistojen salausajoista, vaan internetin luonteesta: Osa tutkimukseen sopivasta aineistosta on jo ehtinyt poistua internetistä, kuten jo edellä mainitun Piraattiliiton materiaalien suhteen. Tämän tutkimusaiheen kannalta joutuin tekemään aineiston kohdalla tiettyjä rajauksia, sillä osa piraattipuolueen aktiiveista on poistanut esimerkiksi vanhoja blogikirjoituksiaan, jotka olisivat saattaneet valottaa näiden ehdokkaiden ajatusmaailmaa. Myös esimerkiksi piraattipuolueen vuoden 2011 eduskuntavaaleihin tekemän vaalisivuston piraattivaalit.fi:n materiaalia ei ole enää saatavilla. Näin ollen blogikirjoituksia käytetään vain satunnaisesti taustoittamaan jotakin kehitystä, mutta varsinaiseen tutkimuksen primääriaineistoon ne eivät kuulu.

---

⁵ Soikkanen 1995 a, 8.

⁶ Vihavainen 1995, 171-173.

⁷ Soikkanen 1995 b, 122-123.

Tutkimuksen primääriaineistona toimivat piraattipuolueen itsensä tuottama materiaali, kuten vuosittaiset toimintakertomukset, puolue- ja vaaliohjelmat sekä julkiset kannanotot sekä kokousten pöytäkirjat. Internet-lähtöisenä puolueena piraattipuolue pitää sähköistä arkistoa, johon on talletettu puolueen olennaiseksi näkemiä asiakirjoja, vaalimateriaalia ja muuta puolueeseen liittyvää materiaalia. Piraattipuolue on myös siitä poikkeava puolue, että sen puoluehallitus, piirijärjestöt ja muut toimielimet järjestävät sähköisiä kokouksia piraattien itsensä ylläpitämällä IRC-palvelimella, joten pöytäkirjojen lisäksi myös kokousten varsinainen keskustelu olisi mahdollista tallentaa sähköisessä muodossa jälkipolvien tutkittavaksi. Koska näitä keskusteluja ei kuitenkaan ole tallennettu piraattipuolueen sähköiseen arkistoon, olen turvautunut tässä tutkimuksessa vain arkistosta löytyviin kokousten pöytäkirjoihin, joihin keskustelun lopputulokset on kirjattu.

Toisena aineistona tutkielmassa käytetään Ylen vuoden 2015 eduskuntavaalien vaalikoneen ehdokkaiden vastauksia, joiden avulla pyritään syventämään näkemystä piraattipuolueesta. Yle on tarjonnut vaalikoneitaan varten tuottaman materiaalin useamman vuoden ajan Creative Commons -lisenssillä, joka mahdollistaa niissä käytetyn datan hyödyntämisen monenlaisessa käytössä. Koska piraattipuolueesta vuoden 2011 eduskuntavaaleista on tehty valtio-opin pro gradu -tutkielma, tarjoutuu tässä samalla erinomainen keino havainnoida piraattipuolueen kehitystä käyttäen tarkkailupisteenä näitä vaaleja.

Käyttämällä puoluemateriaalin lisäksi vaalikonevastauksia tutkielman primäärilähteenä tarjoutuu täten mahdollisuus havainnoida piraattipuolueen kehitystä sen vaaliehtokkaiden kautta. Uutena puolueena sillä ei ole vanhoihin puolueisiin verrattavissa olevaa vakiintunutta kannattajakuntaa eikä laajaa ja vakiintunutta paikallistason toimintaa, josta vaaliehtokkaiksi olisi mahdollisuus nostaa pitkän linjan puolueaktiiveja. Näin ollen oletukseni on, että puolue joutuu, vakiintuneita puolueita useammin, ainakin joissakin vaalipiireissä, ottamaan ehdokkaaksi myös sellaisia, joilla ei ole taustaa piraattiliikkeen parissa. Lisäksi piraattipuolueen puolueohjelma on etenkin puolueen ensimmäisinä vuosina varsin suppea, joten puolueella ei ole virallista kantaa moniin politiikan kysymyksiin. Tämän vuoksi uskon, että huomioimalla myös vaalikonevastaukset saadaan tutkielmassa syvennettyä näkemystä Suomen piraattipuolueesta.

Yhtenä tavoitteena tutkielmaa tehdessä on myös oppia hyödyntämään tietotekniikkaa laajojen yhteiskunnallisten aineistojen parissa. Siksi käytän työssäni vaalikonevastauksia

koskevassa osiossa apuna IBM:n SPSS-ohjelmistoa, joka on suunniteltu laajojen tilastotieteellisten materiaalien analysointiin. Tutkielmaa tehdessä on täten tarjoutunut myös haaste yhdistää tilastotieteellistä materiaalia perinteiseen historiantutkimukseen.

Tutkittaessa vaalikoneiden avulla kertyneitä ehdokkaiden vastauksia ja perusteluja on tärkeää huomioida, että vaalikoneessa kysymysten luojalla on suuri valta. Vaalikoneen sisällön kehittäjä kykenee valitsemaan ne teemat, jotka katsoo olevan relevantteja tulevien vaalien osalta. Myös yksittäisten kysymysten asettelu vaikuttaa suoraan siihen, miten ehdokkaat tulevat kysymyksen ymmärtämään. Jokainen vaalikone luodaan myös juuri tiettyä vaalia varten eikä täten ole mahdollista, eikä ehkä järkevääkään, verrata systemaattisesti eri vaalikoneiden tuottamaa tietoa. Toisaalta kuitenkin suomalaisessa vaalikonehistoriassa on tiettyjä ikikysymyksiä, esimerkiksi kysymys Nato-jäsenyydestä, joiden vastauksista voitaneen päätellä monenlaista ehdokkaiden Nato-kannoista. Myös puolueiden ehdokkaat vaihtelevat vaaleissa ja jo tämäkin omalta osaltaan vaikuttaa siihen, millaisen kuvan puolueen linjasta vaalikonevastausten perusteella saa. Todennäköisesti kuitenkin perinteisten, jo paikkansa vakiinnuttaneiden, puolueiden kohdalla ehdokkaiden vaihtelusta johtuva hajonta vaalikonevastauksissa on pienempää kuin eduskunnan ulkopuolelta tulevalla tuoreella puolueella: Niillä ei ole vakiintunutta kannattajaryhmää, ei vahvaa puolueorganisaatiota seulomassa ehdokkaita ja pahimmassa tapauksessa joissakin vaalipiireissä on ehdokkaaksi otettava lähes kaikki halukkaat.

Vaalikoneiden määrä sekä niiden käyttö ovat kasvaneet tasaisesti sitä mukaan, kun internet on lisännyt suosiotaan. Suomessa Yleisradio loi maan ensimmäisen vaalikoneen vuoden 1996 europarlamenttivaaleja varten ja vaalikone löi itsensä lopullisesti läpi jo vuoden 1999 eduskuntavaaleissa, jolloin ehdokkaista 68% oli vastannut vaalikoneeseen. Vuoden 1999 vaalikoneella oli noin 83 000 käyttäjää ja vuoden 2003 eduskuntavaalien alla Ylen vaalikoneella oli jo puoli miljoonaa käyttäjää.⁸ Vaalista toiseen vaalikoneiden tarjonta on monipuolistunut sekä niiden käyttömäärät kasvaneet.

Vaalikonedataa analysoidessa hyödynnän teoriaa poliittisista ristiriitailottuvuuksista, joita apuna käyttäen valitsen tutkimukselle relevantit vaalikonekysymykset. Yhteiskunnalliset ristiriidat ovat poliittisen organisoitumisen ja toiminnan perusteita. Kaikissa yhteiskunnissa on joitakin keskeisiä ristiriitailottuvuuksia, jotka jakavat kansalaisia näkemyksiltään ja tavoitteiltaan toisistaan poikkeaviin ryhmiin. Puolueet puolestaan ovat muodostuneet heijastamaan näitä vastakohtaisuuksia eli ne ovat

---

⁸ Suojanen 2007, 15-19.

ryhmittyneet tiettyjä yhteiskunnallisia jakolinjoja pitkin puolustaa tai edistää jonkin yhteiskuntaryhmän etuja tai näkemyksiä.⁹

Ristiriitaulottuvuudet ovat Paloheimon mukaan perustavanlaatuisia ja pitkäaikaisia yhteiskunnallisia lohkeamia, jotka jakavat puolueita erilaisten tavoitteiden, arvojen ja yhteiskuntanäkemyksen perusteella. On myös huomionarvoista, että jokin ristiriitaulottuvuus voi olla poliittisessa elämässä merkityksellinen, mutta siitä huolimatta se ei tee eroja puolueiden välillä. Kaikki ristiriitaulottuvuudet eivät myöskään ole relevantteja kaikkien puolueiden kohdalla.¹⁰

Yhteiskunnallisten ristiriitaulottuvuuksien teorian perustana pidetään Lipsetin ja Rokkanin vuonna 1967 julkaistua tutkimusta, jossa pyrittiin selvittämään länsimaaisessa politiikassa vallinneita peruslohkeamia ja jakolinjoja.¹¹ Teoriaa on myöhemmin kehittänyt edelleen Lijphart sekä erityisesti Suomen osalta Paloheimo. Paloheimon ristiriidat ovat pääosin vastaavia kuin Lijphartin määrittämät ristiriidat.¹² Tässä tutkimuksessa tutkittavat ristiriidat ovat:

1. Oikeisto vastaan vasemmisto
2. Arvoliberalismi vastaan arvokonservatismi
3. Kansallinen vastaan kansainvälinen suhtautuminen
4. Ekologiset arvot vastaan kasvu ja kulutus
5. Kasvukeskukset vastaan syrjäseudut
6. Suomenkieliset vastaan ruotsinkieliset

Suomalaisessa politiikassa havaitaan myös seitsemäs ristiriita eli ristiriita eliitin ja kansan välillä, mutta tässä tutkimuksessa sitä ei voitu huomioida, sillä vaalikoneessa ei ollut siihen sopivaa kysymystä. Tutkimuksessa ei ole analysoitu jokaista vaalikoneen kysymystä, vaan olen pyrkinyt valitsemaan tutkimukseeni sellaisia kysymyksiä, jotka toisaalta kuvaavat parhaiten suomalaisessa politiikassa vallitsevia kysymyksiä, ja toisaalta kysymyksiä, jotka sopivat juuri tämän tutkimuksen aiheeseen eli piraattipuolueeseen. Tutkittavia kysymyksiä valittaessa on käytetty apuna myös poliittisten ristiriitojen teoriaa ja tutkittavaksi on valittu 1-3 mahdollisimman kuvaavaa kysymystä kultakin ristiriidalta. Tutkimusta tehdessä on myös tiedostettu, että rajaamalla näin tutkimusaineistoa rajautuu samalla myös osa tutkimustuloksista tutkimukseeni

---

⁹ Westinen 2011, 17.

¹⁰ Paloheimo 2009, 15; Westinen 2011, 3-4.

¹¹ Westinen 2011, 17-18.

¹² Paloheimo – Raunio 2008, 12; Paloheimo 2009, 19-45; Westinen 2011, 3.

ulkopuolelle. Uskon kuitenkin, että valituilla kysymyksillä saadaan tutkimukseeni riittävän kattava kuvaus. Tarkemmin ristiriitoja sekä valittuja vaalikonekysymyksiä käsitellään luvussa neljä.

Pro gradu -työni tutkimuskysymyksissä on kaksi suurta teemaa, jotka tukevat toisiaan. Ensinnäkin pyrin kuvaamaan Suomen piraattipuolueen syntyyn vaikuttaneen historiallisen kehityksen ja poliittisen piraattiliikkeen ideologisen taustan ja myöhemmän kehityksen. Toisekseen pyrin sijoittamaan piraattipuolueen Suomen puoluekentälle eli vertaan sitä eduskunnassa oleviin vakiintuneisiin puolueisiin. Työni tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. Millaisia ideologisia juuria poliittisella piraattiliikkeellä on ja ovatko nämä ideologiat nähtävissä myös puolueen ohjelmissa?
2. Millainen oli piraattipuolueen periaateohjelma puolueen perustamisen aikoihin?
3. Miten ja miksi ohjelma on muuttunut tultaessa vuoden 2015 eduskuntavaaleihin?
4. Miten Suomen piraattipuolueen ehdokkaat vertautuvat eduskuntapuolueiden ehdokkaisiin tutkituilla ristiriitaisuuksilla eli minkä puolueen ehdokkaat ovat kullakin ristiriidalla lähimpänä piraattipuolueen ehdokkaita?

Näiden kysymysten avulla pyritään selvittämään mistä Suomen piraattipuolueessa on kyse ja miten puolue on kehittynyt olemassaolonsa aikana. Tutkimusmenetelmänä on kvalitatiivinen tutkimus, jossa primääriaineiston perusteella pyritään vastaamaan tutkimuskysymyksiin, sekä vaalikonedatan yhteydessä myös kvantitatiivinen tutkimus, jossa tutkimuksen apuna hyödynnetään myös tilastollisia menetelmiä.

Koska piraattipuolue on Suomen puoluekentällä varsin uusi tulokas, lähdetään tässä tutkielmassa siitä oletuksesta, että puolueen ohjelma ja sitä kautta myös ideologia ovat varsinkin puolueen ensimmäisten vuosien aikana vielä kehittymässä. Tämän vuoksi uskon, että tutkimuksen primääriaineistona käytetyt vaalikonevastaukset pystyvät avaamaan omalta osaltaan piraattipuolueen ehdokkaiden poliittista ajatusmaailmaa, joka puolestaan vaikuttaa puolueen ideologian sekä virallisen periaateohjelman kehittymiseen.

Koska vuoden 2011 vaalien kohdalla piraattipuoluetta koskeva vaalikonetutkimus on jo tehty ja koska piraattipuolueen ohjelma oli puolueen ensimmäisten vuosien aika erittäin suppea, olen päättänyt keskittää oman tilastoanalyysini vuoden 2015 vaaleihin, enkä ole ryhtynyt analysoimaan samalla metodilla myös vuoden 2011 vaalikoneiden vastauksia. Tämän vuoksi tutkimuksen vaalikonevastauksia käsittelevä luku painottuu paljon vuoteen 2015 eikä vuoden 2011 vaaleista ole yhtä tarkkaa tilastotietoa.

Tutkielman rakenne on temaattinen ja teemojen sisällä on pyritty kronologiseen esitystapaan. Johdannon jälkeen esittelen poliittisen piraattiliikkeen synnyn taustalla olleen yhteiskunnallisen kehityksen eli sen yhteiskunnallisen ristiriidan, joka on johtanut lopulta myös Suomen piraattipuolueen syntyyn. Lisäksi esittelen piraatti-ideologiaan olennaisesti liittyvän hakkerikulttuurin historiaa sekä ideologiaa eli sitä, mistä hakkerikulttuurissa oikeastaan on kyse.

Tämän jälkeen kuvaan Suomen piraattipuolueen periaateohjelman kehitykseen puolueen perustamisesta lähtien niin, että tarkastelupisteinä käytetään vuosien 2011 ja 2015 eduskuntavaaleja. Lisäksi tarkastellaan puolueen em. vaaleja varten laatimia vaaliohjelmia. Ohjelmien rinnalla tarkastellaan yhteiskunnallista muutosta puolueen perustamisen jälkeen siltä osin, kun se on tarpeellista ohjelmissa tapahtuneen muutoksen ymmärtämiseksi. Lisäksi tarkastellaan miten piraattipuolueen periaateohjelma eroaa eduskuntapuolueiden ohjelmista.

Neljännessä luvussa tarkastellaan vuoden 2015 vaalien vaalikonevastausten perusteella piraattipuolueen ehdokkaiden sijoittumista kullakin tutkittavalla yhteiskunnallisella ristiriitautottuvuudella. Piraattien ehdokkaiden vastauksia verrataan myös eduskunnassa olevien perinteisten puolueiden ehdokkaiden vastauksiin, jotta nähdään puolueiden ehdokkaiden sijoittuminen kullakin ristiriitautottuvuudella. Saatujen tulosten rinnalla tarkastellaan Airon tekemää tutkimusta piraattipuolueesta vuoden 2011 vaalien vaalikonevastausten perusteella.

Viidennessä luvussa tarkastellaan lyhyesti piraattipuoluetta osana poliittista journalismia käyttäen taas tarkkailupisteinä vuosien 2011 ja 2015 eduskuntavaaleja. Lisäksi tutustutaan piraattipuolueesta käytyyn Twitter-keskusteluun sekä katsotaan lyhyesti, miten piraatit ovat pyrkineet kampanjoimaan internetissä. Vaikka tutkielmassa onkin tarkasteltu piraattipuoluetta käyttäen tarkkailupisteinä eduskuntavaaleja, tarkastellaan puolueen äänimäärän kehitystä myös muissa vaaleissa. Lopuksi kudotaan yhteen kaikkien eri teemojen tulokset ja pyritään löytämään mahdollisimman kattavat vastaukset esitettyihin tutkimuskysymyksiin.

1.3 Aiempi tutkimus

Suomen piraattipuolue on pienestä koostaan huolimatta herättänyt huomiota ainakin yliopistomaailmassa, samoin kun siihen olennaisesti liittyvää tekijänoikeuskeskustelua

on tutkittu erityisesti yliopistojen opinnäytetöissä. Esittelen tässä kaksi oman tutkimukseni kannalta tärkeintä tutkielmaa.

Aarne Salmela on tutkinut omassa pro gradu -työssään *Varkaita vai hakkereita? Systemiteoreettinen analyysi piraattiliikkeestä* (Jyväskylän yliopisto 2010), Niklas Luhmannin sosiologisen systeemiteorian avulla, Suomen piraattiliikkeen, johon hän katsoo kuuluvan sekä piraattipuolueen että Piraattiliiton, tapaa hahmottaa yhteiskuntaa. Salmela on työssään selvittänyt systeemiteoreettisen havainnoinnin perusteella minkä erottelun mukaan piraattiliike havainnoi maailmaa eli minkä virheen piraatit yhteiskunnassa näkevät, miten he määrittävät tämän ja minkälaisen valintatilanteen edessä yhteiskunta tämän vuoksi on. Tämän erottelun pohjalta hän on määrittänyt, miten yhteiskunta rakentuu tämän erottelun kautta eli millainen on piraattien käsitys ympäröivästä yhteiskunnasta. Lisäksi Salmela on selvittänyt piraattiliikkeen organisoitumista.¹³ Salmela on käyttänyt tutkimuksessaan aineistona Piraattiliiton nettisivuilta löytyviä artikkeleja vuoden 2006 elokuusta vuoden 2009 marraskuuhun saakka sekä piraattipuolueen blogikirjoituksia vuoden 2008 toukokuusta vuoden 2009 lokakuuhun saakka.¹⁴ Salmelan työn teoriapainotteisuus tarjoaa näkökulman piraatti-ideologiaan sekä puolueen alkuaikojen ideologiaan.

Salmelan mukaan piraattiliike havainnoi vapauden ja valvonnan erottelun kautta. Piraattien käsitys vapaudesta pitää sisällään sananvapauden, vapauden tietoon, teknologiaan, viihteeseen, yksityisyyteen ja aktiivisuuteen. Salmelan mukaan piraatit uskovat, että teknologian kehitys sopivien poliittisten valintojen ohella lisää vapautta ja hyvinvointia. Vapauden uhkana puolestaan on valvonta. Se uhkaa tiedon vapautta, yksityisyyttä sekä teknistä ja taloudellista edistystä. Suurimpana uhkana vapaudelle nähdään tietoliikenteen kontrollointi ja valvonta. Teknologian kehitys mahdollistaa myös ennennäkemättömän valvonnan. Salmelan mukaan erottelun avulla piraattiliike kykenee määrittämään itsensä internetin vapauden puolustajana ja toisaalta valvontaa ajavan taloudellisen ja poliittisen vastapuolen. Vapauden ja valvonnan ristiriidan avulla voidaan myös esittää yksinkertaistettu valintatilanne orwellilaisen valvontayhteiskunnan ja luovan ja dynaamisen tietoyhteiskunnan välillä, jossa vertaisverkkojen avulla saavutetaan ”uusi Aleksandrian kirjasto”.¹⁵

---

¹³ Salmela 2010, 3, 10-11.

¹⁴ Salmela 2010, 32-33.

¹⁵ Salmela 2010, 36-39, 55.

Salmelan mukaan piraattiliike havainnoi yhteiskunnan erotteluja uusilla tavoilla. Poliitiikan osalta järjestelmää, etenkin internetin suhteen, hahmotetaan ristiriitana sukupolvien ja asiantuntemuksen välillä: Vanhojen ”internet-avuttomien” valvontaa kannattavien ja nuorten asiantuntevien vapautta kannattavien välisenä vastakkainasetteluna. Talouden osalta tekijänoikeusreformi mahdollistaisi piraattien mukaan yhteiskunnallisen kokonaishyödyn lisääntymisen, vaikka muutoksesta olisi haittaa informaatiopääomaa keränneille ja asemansa vakiinnuttaneille toimijoille. Immateriaaliset oikeudet nähdään pahimmillaan monopolina joka uhkaa sekä sananvapautta että internetin vapautta. Piraattipuolue sekä sitä lähellä olevat kansalaisjärjestöt haluavat vaikuttaa politiikan asialistaan sekä lainsäädäntöön kuten myös vastapuolena toimivat tekijänoikeusjärjestöjen lobbaajat.¹⁶

Salmelan mukaan piraattiaatteessa näkyy selvästi yhtenäisyyttä hakkerikulttuurin ihanteisiin vapaasta tiedosta, yksityisyydensuojasta ja uskosta teknologian ja internetin kykyyn muuttaa maailmaa. Salmelan mukaan sekä hakkeri-ideologian että piraattien pyrkimykset ovat yhtenevät, mutta piraattien keinot suuntautuvat myös politiikkaan ja sitä kautta lainsäädäntätyöhön.¹⁷

Titta Airo on puolestaan tutkinut omassa valtio-opin pro gradu -tutkielmassaan *Piraattipuolue Suomen puoluekentällä* (Jyväskylän yliopisto 2012) piraattipuolueen sijoittumista Suomen puoluekentälle. Airo on tutkimuksessaan käyttänyt aineistona vuoden 2011 eduskuntavaalien vaalikonevastauksia, joten Airon työn tuloksista on suurta hyötyä myös omassa tutkimuksessani, sillä niiden avulla on mahdollista verrata piraattipuolueen kehitystä vuosien 2011 ja 2015 eduskuntavaalien välillä. Esittelen Airon tutkimuksen tulokset myöhemmin.

Myös Airo käyttää tutkimuksensa pohjana Paloheimon, Lijphartin teorian pohjalta soveltamia ristiriitaulottuvuuksia, keskittyen tutkimuksessaan neljään ristiriitaulottuvuuteen, jotka ovat: Vasemmisto vastaan oikeisto, yhtenäiskulttuuri vastaan moniarvoisuus eli nationalismi-transnationalismi, ekologiset arvot vastaan kasvu ja kulutus eli industrialismi-postindustrialismi, sekä liberalismi-konservatismi-ristiriita. Airon metodina tutkimuksessa on sisältöanalyysi sekä vaalikonevastausten tilastollinen esitys. Airo on tutkinut kunkin vaalikonekysymyksen kohdalla piraattipuolueen

---

¹⁶ Salmela 2010, 41-42.

¹⁷ Salmela 2010, 55-57.

enemmistön kannan ja verrannut tätä eduskuntapuolueiden ehdokkaiden enemmistön kantaan.¹⁸

Airo ei omassa tutkimuksessaan huomioi ristiriitoja kasvukeskusten ja syrjäseutujen välillä eikä ristiriitaa suomenkielisten ja ruotsinkielisten välillä. Sekä omassani että Airon tutkimuksessa ei ole tutkittu ristiriitaa eliitin ja kansan välillä. Omassa tutkimuksessani sen vuoksi, että vaalikoneesta ei löytynyt sopivaa kysymystä kuvaamaan tätä ristiriitaa.

2. Ideologinen tausta ja puoluekehitys

Tutkielman johdannossa lainasin piraattipuolueen aktiivien näkemystä, jossa he rinnastivat piratismiin suuriin yhteiskunnallisiin aatteisiin ja toisaalta ristiriidan internetlatauksen ja tekijänoikeuslainsäädännön välillä suuriin yhteiskunnallisiin murroksiin. Vastaavanlaisia näkemyksiä on esitetty myös piraattiliikkeen ulkopuolella ja esimerkiksi tietotekniikan ja internetin tuntijana profiloitunut vihreiden kansanedustaja Jyrki Kasvi kuvaili immateriaalioikeuksia eduskunnassa Lex Karpela -käsittelyn yhteydessä seuraavasti:

”Maatalousyhteiskunnassa taloudellista valtaa käyttivät maanomistajat. Teollisessa yhteiskunnassa valta oli tuotantolaitosten ja infrastruktuurin omistajilla. Tietoyhteiskunnassa ratkaisee tieto, se ken hallitsee tietoa, hallitsee taloutta.”¹⁹

Käytän tätä mielestäni osuvaa lausuntoa yhteiskunnallisena raamina, jonka puitteissa immateriaalioikeudet ja erityisesti tekijänoikeudet ymmärretään tässä tutkielmassa. Immateriaalioikeuksilla tarkoitetaan aineettomia oikeuksia ja ne pitävät sisällään niin tekijänoikeudet, tavaramerkit kuin patentit. Immateriaalioikeuksien merkitys on globalisaation ja teknologian kehityksen myötä kasvanut ja laajentunut ja ne koskettavat yhä suurempaa osaa jokapäiväisestä elämästä.

Aikaisemman tutkimuksen perusteella todettiin piraatti-ideologian ja piraattipuolueen läheinen yhteys hakkerikulttuuriin ja hakkeri-ideologiaan, joten tutkimuksen kannalta on välttämätöntä avata hakkerismin syntyhistoriaa sekä hakkereiden ideologiaa. Koska

---

¹⁸ Airo 2012, 8-9.

¹⁹ VP 2005. Täysistunnon pöytäkirja PTK 83/2005 7.9.2005 koskien hallituksen esitystä 28/2004. 26. puheenvuoro, Kasvi.
<https://www.eduskunta.fi/FI/Vaski/sivut/trip.aspx?triptype=ValtiopaivaAsiakirjat&docid=ptk+83/2005> [luettu 29.5.2018].

kansainvälinen piraattiliike ja Suomen piraattipuolue ovat lähtökohtaisesti internet-aikakaudella syntyneitä ilmiöitä, ja toisaalta koska puolue on syntynyt tekijänoikeuslainsäädännön ja internetistä tapahtuvan viihteen laittoman latauksen, eli piratismiin, väliselle ristiriidalle, on tutkimuksen kannalta välttämätöntä valottaa myös tekijänoikeuslainsäädännön kehitystä ja kansainvälistymistä sekä internetissä tapahtuvan viihteen laittoman latauksen historiaa.

2.1 Hakkerikulttuurin kehitys

Manuel Castellsin mukaan hakkerikulttuuri perustuu yliopistomaailmasta lähtöisin olevaan tekno-meritokraattiseen kulttuuriin, jossa tieteen etiikkaa, vertaisarviointia ja avoimuutta sovelletaan järjestelmän kehitykseen. Internetin synty Yhdysvaltojen asevoimien ja yliopistojen yhteistyönä on vaikuttanut siihen, että akateemiset arvot ovat olleet merkittävässä roolissa internetin kehityshistoriassa. Yhdysvaltalaisessa MIT:n yliopistossa syntyi puolestaan 1960-luvun alussa ohjelmoitsijoiden vapaamuotoinen liike, joka alkoi kutsua itseään hakkereiksi.²⁰ Hakkeriliike levisi nopeasti yliopistomaailmassa ja mm. Kalifornialaisista Berkeleyyn ja Stanfordin yliopistoista tuli eräitä hakkerismin keskuksia.²¹ Alun perin nämä hakkerit keskittyivät toimimaan tietokoneiden parissa ja termillä hakkeri tarkoitettiin henkilöä, joka nautti koodin tekemisestä ja suhtautui ohjelmointiin intohimoisesti, mutta kokeilevan leikittelevästi. Ensimmäiset hakkerit toimivatkin juuri tietotekniikan ja internetin kehityksen parissa, mutta termiä on joskus käytetty myös laajemmassa merkityksessä muidenkin alojen kohdalla.²²

Alkuperäinen hakkeriyhteisö koostui asialleen omistautuneista, mutta epämuodollisista ryhmistä, jolla oli joitakin jaettuja vakaumuksia, vaikka näitä ei ollutkaan sen paremmin kirjoitettu tai muuten tietoisesti sovittu. Vadénin mukaan yhteisön määritelmät ja muotoilut ovat itseorganisoituvan yhteisön tapaan syntyneet vasta jälkikäteen.²³ Hakkeriyhteisö on kuitenkin ylläpitänyt ja koonnut yhteisöä määrittelevää ”jargon-tiedostoa” jo 1970-luvulta saakka.²⁴ Himasen tiivistelmän mukaan jargon-tiedosto määrittelee hakkerit ”ihmisiksi, jotka ovat innoissaan ohjelmoinnista ja jotka uskovat, että

---

²⁰ Castells 2002, 39-40; Himanen 2001, 7-8.

²¹ Gere 2006, 130; Vadén 2002, 13.

²² Himanen 2001, 19-22; Vadén 2002, 9-10, 63.

²³ Vadén 2002, 12.

²⁴ The Jargon File, versio 4.4.7. Eric S. Raymondin websivusto. < <http://catb.org/jargon/html/revision-history.html> > [luettu 6.4.2018].

informaatiojakaminen on voimallinen hyvä ja että hakkerien eettinen velvollisuus on jakaa osaamisensa kirjoittamalla vapaita ohjelmistoja ja edistää kaikin mahdollisin tavoin ihmisten pääsyä informaation ja tietotekniikan käyttöön.”²⁵

Castellsin mukaan hakkerikulttuurissa uskotaan yhteistyöhön, vastavuoroisuuteen ja epämuodollisuuteen perustuvaan toimintaan. Hakkerikulttuurissa tärkeimmäksi arvoksi on nostettu vapaus: vapaus luoda, soveltaa ja jakaa tietoa ja informaatiota. Tärkeässä roolissa on myös hakkerien muodostama yhteisö.²⁶ Himanen on määritellyt, Max Weberin tunnetuksi tekemän, protestanttisen työetiikan vastakohtaksi hakkerietiikan. Himasen mukaan hakkerietiikassa korostuu avoimuus: Omat aikaansaannokset jaetaan eteenpäin avoimesti muiden jatkokehittäväksi. Samalla omasta työstään saa sosiaalista kunnioitusta ja hakkeri tuntee olevansa osa yhteisöä, josta saa hyväksyntää ja arvostusta. Himasen mukaan hakkeriyhteisöissä sosiaalisilla motiiveilla on tärkeä osansa ja yhteisön arvostus on heille tärkeämpi motivaattori kuin raha.²⁷

Himasen mukaan hakkeri-ideologiaan kuuluu olennaisesti myös yksilönvapauksien kunnioitus ja antiautoritäärisyys. Hän lainaa teoksessaan tunnettua amerikkalaista hakkeria, Eric S. Raymondia, joka toteaa: ”Autoritääristä asennetta vastaan on taisteltava kaikkialla, missä se tavataan, jottei se tukahduttaisi sinua ja muita hakkereita”.²⁸ Myös jargon-tiedosto määrittelee hakkerit antiautoritäärisiksi.²⁹ Sanan- ja yksilönvapauksien kunnioitus hakkerikulttuurissa korostuu myös siinä, että vuonna 1990 perustetun, tietoyhteiskunnan kansalaisyhteisöksi puolustavan järjestön, Electronic Frontier Foundationin (EFF), perustajat John Perry Barlow ja Mitch Kapor ovat molemmat hakkeritaustaisia henkilöitä. Hakkeritaustan lisäksi Barlow toimi vastakulttuuria edustaneessa, psykedeelistä rokkia soittaneessa Grateful Dead yhtyeessä.³⁰

EFF:n perustajana toiminut Barlow meni toiminnassaan niin pitkälle, että hän antoi vuonna 1996 kyberavaruuden itsenäisyysjulistuksen, jossa hän ilmoittaa, että teollistuneiden valtioiden hallituksilla ei ole kyberavaruudessa moraalista oikeutta valtaan eivätkä ne ole edes tervetulleita sinne. Barlowin utopistisen julistuksen mukaan kyberavaruus on uusi vapauksien rintama, jossa tasavertaiset yksilöt kommunikoivat valtioiden kontrollin ulottumattomissa. Julistuksen aikana valtioiden ote internetistä alkoi

---

²⁵ Himanen 2001, 7; The Jargon File, hacker ethic < <http://www.catb.org/jargon/html/H/hacker-ethic.html> > [luettu 6.4.2018].

²⁶ Castells 2002, 41-51.

²⁷ Himanen 2001, 54-57.

²⁸ Himanen 2001, 47.

²⁹ The Jargon File, politics < <http://catb.org/jargon/html/politics.html> > [luettu 6.4.2018].

³⁰ Himanen 2001, 84; Castells 2002, 51.

tiukentua ja näitä toimia Barlow vertaa siirtomaaisäntien toimintaan vapautta rakastavia ihmisiä vastaan. Barlowin mukaan erityisesti Yhdysvaltojen tiukentuva ote internetistä häpäisi Yhdysvaltojen perustuslain ja Jeffersonin, Madisonin ja muiden ”perustajaisien” muiston.³¹

Hakkerikulttuurin syntyminen juuri yliopistomaailmassa ja etenkin sen leviäminen juuri Kaliforniassa johti hakkerismin ja 1960-luvun merkittävän vastakulttuurin, hippiaatteen kohtaamiseen. Vaikka hippiaatteen teknologiavastaisuus oli tietyssä mielessä hakkerismin vastakohta, niin 70-luvulle tultaessa tietokonekulttuuri ja vastakulttuuri olivat löytäneet toisensa: Tietokoneita ei nähty enää pelkkinä militaristisina ja kapitalistisina koneina, vaan niistä arveltiin olevan hyötyä myös vastakulttuurien vallankumouksellisessa toiminnassa. Osa hakkereista toimi myös Yippie-liikkeen parissa ja levitti tietoa puhelinjärjestelmien hakkeroinimisesta poliittisiin tarkoituksiin.³² Kalifornian vastakulttuuriliikkeiden ja hakkerien yhteydestä todistaa myös se, että vastakulttuurin ja hippiliikkeen kulttijulkaisuna toimineen *Whole Earth Catalog (WEC)* –julkaisussa levitettiin jo 1970-luvulla yleistä tietokonetietoisuutta ja korostettiin vapaata pääsyä tiedon ja tietokoneiden pariin. Julkaisun perustanut Steward Brand oli kuulunut myös 60-luvulla vaikuttaneeseen Merry Pranksters -ryhmään. Tietokoneiden merkitys WEC:ssä kasvoi ja vuoden 1988 lehti julkaistiin nimellä *Signal* ja se käsitteli yksinomaan tietotekniikkaa.³³ WEC:n pohjalta perustettiin vuonna 1985 myös tietokonevälitteinen keskusteluryhmä, *Whole Earth ’Lectronic Link*, jonka piirissä kirjoitti moni aikakauden verkkovaikuttaja. Myöhemmin moni näistä vaikuttajista on kirjoittanut myös teknologiaa ja tietokonekulttuuria käsittelevässä, vuonna 1993 perustetussa *Wired*-lehdessä.³⁴

Hakkerikulttuurin ja hippiliikkeen yhteydestä todistaa myös se, että monilla hakkerikulttuurin suurilla nimillä, kuten jo aiemmin mainittu Barlowilla, on taustaa myös hippiliikkeessä. Kaliforniassa 1975 aloittanutta Homebrew Computer Club -kerhoa, joka kokosi yhteen monia tietokoneista kiinnostuneita voisi, Applen toisena perustajana toimineen, Steven Wozniakin mukaan luonnehtia: ”Beatnikeiksi tai hipeiksi”.³⁵ Wozniakin lisäksi kerhossa vaikutti monia Piilaaksoon tulevia ”suuria nimiä”.

---

³¹ Barlow John Perry, “A Declaration of the Independence of Cyberspace”, EFF:n nettisivu 8.2.1996. <<https://www.eff.org/cyberspace-independence>> [luettu 13.11.2018].

³² Gere 2006, 117-118, 123-124, 130.

³³ Gere 2006, 118, 123-124.

³⁴ Kurki 2017, 23-25.

³⁵ Himanen 2001, 161.

Henkilökohtaisen tietokoneen ja hippiliikkeen yhteydestä kertoo myös se, että hippiliikkeen suurena nimenä tunnetuksi tullut, psykedeelisten huumeiden puolestapuhujana tunnetuksi tullut Timothy Leary julisti ”tietokoneiden olevan 1990-luvun LSD”. Leary viittasi väitteellään siihen, että PC:n suosio oli kovassa kasvussa ja osassa vastakulttuuripiirejä sen nähtiin vapauttavan ihmiset, ja toisaalta vievän ihmiskuntaa eteenpäin, siinä missä samaan oli uskottu LSD:n osalta 60-luvun vastakulttuuripiireissä. Whole Earth – projektin Brand puolestaan esitti 1972, että ”tietokoneet ovat tulossa kansan ulottuviin” ja tämä olisi ”ehkä paras uutinen sitten psykedeelisten aineiden keksimisen”.³⁶ Tietokoneen ja psykedeelisten aineiden rinnastus kuvastaa osaltaan sitä ajattelutapaa, joka Yhdysvaltojen vastakulttuuripiireissä eli vielä pitkään huumausainelainsäädännön kiristymisen jälkeenkin. Huolimatta LSD:n aiheuttamista yhteiskunnallisista ongelmista osassa vastakulttuuripiirejä psykedeeliset huumeet nähtiin edelleen positiivisessa valossa ja henkilökohtaisen tietokoneen yleistymisellä toivottiin saatanan niitä yhteiskunnallisia muutoksia, joita erityisesti 60-luvulla oli tavoiteltu LSD:n avulla.

Sosiaalisen kytköksen lisäksi hippien edustamaa vastakulttuuria ja Piilaakson hakkeripiirejä yhdisti myös samankaltainen filosofinen ajattelu sekä suhtautuminen yhteiskunnalliseen muutokseen. Hippiaatteen hiipussa osa sen parissa toimineista siirsikin toiveensa tietokoneisiin ja tietoverkkoihin ja toivoi näiden avulla saavutettavan jonkinlaisen uuden utopian.³⁷

Henkilökohtaisen tietokoneen läpimurto 1980-luvulla Applen Macintoshin ja IBM PC:n toimesta loi pohjan myös nykyaikaisille tietokone- ja ohjelmistoyrityksille. Samalla kuitenkin ohjelmistoalan nopea kaupallistuminen korvasi hakkeripiirien tavan jakaa lähdekoodia toisilleen ilmaiseksi ja hakkeritapa korvautui koodin omistamismallilla, joka edellytti tekijänoikeuksien laajentamista myös informaatioteknologian alalle. Hakkeripiireistä ponnistaneen Bill Gatesin perustamasta Microsoftista tuli 90-luvulle tultaessa ohjelmistoalan jättiläinen samalla kun Microsoft on ollut yksi näkyvimpiä immateriaalioikeuksien puolesta kampanjoivia yrityksiä.³⁸

---

³⁶ Gere 2006, 123-124, 136, 200.

³⁷ Kurki 2017, 23-26.

³⁸ Vadén 2002, 22; Himanen 2002, 59-62; Drahos – Braithwaite 2003, 25-26.

2.2 Tekijänoikeuslainsäädännön kehitys ja vastavoimien nousu

Tekijänoikeuslainsäädännön muutokset ovat aina kulkeneet teknologian kehityksen rinnalla. Sitä mukaan, kun tekniikka on kehittynyt, on vaadittu myös tekijänoikeuslainsäädännön uudistamista. Esimerkiksi kasettinauhureiden kehitys ja yleistyminen johtivat Suomessa kasettimaksuun eli myydyistä ääni- ja videokaseteista ryhdyttiin keräämään erillistä korvausta, jonka tuotot jaettiin luovan työn tekijöitä edustavien järjestöjen kautta tekijöille.³⁹

Immateriaalioikeuksia koskevalla lainsäädännöllä on aina ollut myös kansainvälinen viitekehysensä. Tämän tutkimuksen kannalta relevantteja muutoksia ryhdyttiin, Yhdysvaltojen toimesta, edistämään 1980-luvulla General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) -sopimuksen ns. Uruguay'n kierroksen aikana. Yhdysvallat pyrki edistämään immateriaalioikeuksien globaalimpaa tunnustamista ja saamaan täten kuriin laajalle levinnyttä ohjelmistopiratismia.⁴⁰ Uruguay'n kierroksen seurauksena vuonna 1994 solmittu WTO:n TRIPS-sopimus (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights) oli globaalin tekijänoikeuslainsäädännön ensimmäinen virstanpylväs ja sopimuksen painoarvoa lisäsi se, että se velvoitti jokaisen WTO:n jäsenmaan noudattamaan patentteja ja tekijänoikeuksia koskevia minimistandardeja. Vuonna 1996 säädettiin vielä Maailman henkisen omaisuuden järjestö WIPO:n tekijänoikeussopimus. Tekijänoikeuksia koskeva globaali sopiminen johti luonnollisesti lainsäädännön muutoksiin sopimuksen allekirjoittajamaissa. Yhdysvalloissa sopimusten vaatimat muutokset säädettiin ns. Digital Millennium Copyright Act -laissa (DMCA) vuonna 1998 ja Euroopan unionissa muutoksista päätettiin EU:n tietoyhteiskunnan tekijänoikeusdirektiivissä (2001/29/EY).⁴¹

Tietokoneen ja erityisesti internetin yleistyminen 1990-luvulla muuttivat teosten ja ohjelmistojen kopioimista entistä helpompaan suuntaan. Viimeistään vuonna 2000 maailmalla havahduttiin tähän muutokseen, kun amerikkalainen musiikin jakamiseen keskittynyt verkkopalvelu Napster haastettiin oikeuteen tekijänoikeusrikoksesta. Palvelun avulla kuka tahansa pystyi lataamaan ja jakamaan tietokoneellaan olevaa musiikkia ilmaiseksi. Oikeuden päätöksen seurauksena Napster sulki palvelunsa vuoden 2001 heinäkuussa. Jakamisteknologia kuitenkin kehittyi ja vaihtoehtoisia palveluita alkoi

---

³⁹ Apajalahti – Sotala 2010, 9-10

⁴⁰ Drahos – Braithwaite 2003, 37-38.

⁴¹ Lahti 2015, 5-6.

ilmestymään jo ennen Napsterin sulkemista.⁴² Napsterin sulkemiseen vaikutti suuresti Yhdysvaltojen DMCA-laki.

2000-luvun alun uusissa palveluissa kuten Direct Connectissa, eDonkeyssa ja Kazaassa sekä uusissa teknologioissa, kuten BitTorrent-teknologiassa kyse oli ns. vertaisverkosta (peer-to-peer) eli jaettavaa tietoa vaihdettiin suoraan toisten käyttäjien kesken eikä perinteisenmallista erillistä keskuspalvelinta enää tarvittu muuta kuin tiedon välittämiseen käyttäjille siitä, mitä kullakin käyttäjällä oli jaossa ja mistä he saattaisivat löytää haluamansa tiedoston. Jakamisteknologian kehitys on myöhemmin johtanut siihen, että keskuspalvelimen rooli on yhä pienempi ja palvelu on yhä hajautuneempi.⁴³ Tämä puolestaan on vaikeuttanut viranomaisten kykyä sulkea näitä palveluita.

Yhä helpommaksi käyvä nettilataaminen lisäsi yhteiskunnallisia paineita tekijänoikeuslainsäädännön uudistamiseksi. Lainsäädäntötyön lisäksi nettipiratismi pakotti viranomaiset reagoimaan myös internetin piraattisivustoja vastaan ja esimerkiksi Ruotsissa vuonna 2003 perustettu, BitTorrent-teknologiaa hyödyntävä The Pirate Bay -sivusto joutui viranomaisten hampaisiin, kun vuonna 2006 sivuston palvelimet takavarikoitiin ja palvelu oli suljettuna muutaman päivän.⁴⁴ Ruotsissa tekijänoikeuslaki oli ennen vuoden 2006 uudistusta liberaali, joka osaltaan oli mahdollistanut The Pirate Bay -sivuston toiminnan maassa. Vuoden 2006 uudistus muutti kuitenkin internetistä tapahtuvan tekijänoikeudella suojatun materiaalin lataamisen laittomaksi mahdollistaen viranomaisten ratsian.⁴⁵

The Pirate Bayn toimintaa on yritetty lopettaa myös myöhemmin ja palvelusta onkin tullut eräänlainen tekijänoikeuskamppailun näkyvin symboli. Juuri näissä viranomaisten ja nettipiraattien välisissä kamppailuissa voidaankin nähdä tekijänoikeuslakien lisäksi toinen alkusysäys sille poliittiselle liikkeelle, jonka seurauksena kansainvälinen piraattiliike on syntynyt ja jonka lopputuloksia piraattipuolueet ovat.

On kuitenkin huomionarvoista, että piraattiliike ei suinkaan ole ensimmäinen tekijänoikeuksia vastaan noussut liike, vaan erityisesti ohjelmistoalla ja hakkeripiireissä kritiikkiä esiintyi jo varhain. Varhaisen tekijänoikeuskamppailun eräänä suurena nimenä pidetään amerikkalaista hakkerikulttuurin pioneeria, Richard Stallmania.

---

⁴² Apajalahti – Sotala 2010, 10-12.

⁴³ Apajalahti – Sotala 2010, 12-13.

⁴⁴ Apajalahti – Sotala 2010, 37-39.

⁴⁵ Miegel – Olsson 2008, 211-212.

1980-luvulla Stallman julkaisi vastatoimina omistuspohjaisille ohjelmistoille oman manifestinsa (GNU-manifesti), jossa hän ilmoitti ryhtyvänsä kehittämään vapaasti levitettävää GNU-nimistä käyttöjärjestelmää. Manifestissaan hän ilmoittaa eronneensa MIT:stä ja ryhtyneensä kehittämään vapaiden ohjelmistojen kokonaisuutta, jotta hänen, ja muiden, olisi mahdollista käyttää tietotekniikkaa ilman ”epävapaita” ohjelmistoja. Vuonna 1985 Stallman perusti Free Software Foundation -säätiön tukemaan hankettaan ja seuraavien vuosien aikana vapaiden ohjelmistojen liike laajeni nopeasti. 1990-luvulla Linus Torvaldsin kehittämä Unix-tyyppinen käyttöjärjestelmän ydin yhdistettiin GNU-projektin yhteydessä luotuihin ohjelmistoihin ja näin sai alkunsa Linux-käyttöjärjestelmä.⁴⁶

Vuonna 1998 perustettiin puolestaan Open Source Initiative -järjestö, jonka tarkoituksen oli saada yritysmaailma hyödyntämään vapaita ohjelmistoja. Järjestö pyrki myös lanseeraamaan termin vapaa ohjelmisto tilalle uutta, avoimen lähdekoodin, termiä. Järjestön mukaan termi ”free software” oli ongelmallinen, sillä se saattoi tarkoittaa sekä vapaata että maksutonta. Free software Foundation on sittemmin keskittynyt edistämään yhteiskunnallista keskustelua ohjelmistojen omistamisen ongelmista.⁴⁷

Stallman loi käsitteen ”copyleft”, joka hänen mukaansa toimii kuin ”copyright”, mutta päinvastoin. Tere Vadén on kääntänyt termin copyleft käyttäjänoikeudeksi vastakohtana tekijänoikeudelle. Hänen mukaansa Stallmanin ajatuksenaan on, että tekijänoikeus velvoittaa olemaan kopioimatta, hyödyntämättä ja jakamasta ohjelmistoa ja lähdekoodia eteenpäin, mutta käyttäjänoikeus puolestaan antaa tähän oikeuden.⁴⁸

Apajalahti ja Sotala puolestaan esittävät, että nykyisten tekijänoikeuksien vastaiset voimat alkoivat toden teolla nousta 2000-luvun alussa, koska tekijänoikeuslainsäädännöstä oli tullut kireä ja luovuutta tukahduttava. Heidän mukaansa vastavoima, tekijänoikeuskriittiset ihmiset, koostuvat kuudesta eri ihmisryhmästä.⁴⁹

Ensimmäisenä vastavoimana ovat sellaisten kaupallisten teosten tekijät, jotka ovat huomanneet, että kireä lainsäädäntö on vaikeuttanut heidän kykyään tehdä sellaisia teoksia, joissa uudelleen käytetään jo olemassa olevia teoksia. Esimerkkinä he mainitsevat mash-up-artistit eli sellaiset musiikintekijät, jotka koostavat uutta musiikkia liittämällä yhteen pieniä pätkiä jo olemassa olevista kappaleista. Toisena vastavoimana

---

⁴⁶ Vainio 2011, 129-131.

⁴⁷ Vainio 2011, 132-133.

⁴⁸ Vadén 2002, 27; Vainio 2011, 137-138.

⁴⁹ Apajalahti – Sotala 2010, 265.

ovat puolestaan nuoret, jotka tekevät humoristisia tai kanta-aottavia kuva- ja videomanipulaatioita Youtuben kaltaisiin palveluihin eivätkä välitä käytettävän materiaalin tekijänoikeudenalaisuudesta.⁵⁰

Kolmantena vastavoimana Apajalahti ja Sotala esittelevät tässä työssä jo esitellyn vapaiden ohjelmistojen liikkeen. Neljäntenä vastavoimana he pitävät ”edistyksellisiä ihmisiä”, jotka ovat huomanneet tekijänoikeuslakien olevan turhan rajoittavia. Esimerkkinä tällaisista ihmisistä he esittelevät journalistina ja kirjailijana työskentelevän Cory Doctrowin, joka on julkaissut teoksistaan Creative Commons lisenssillä.⁵¹

Viidentenä vastavoimana ovat tiedostonlataajat ja kuudentena vastavoimana on heidän mukaansa ihmiset, jotka ovat heränneet viihdeteollisuuden järjestelmälliseen ihmisoikeuksien polkemiseen. Apajalahden ja Sotalan mukaan nämä ihmiset ovat huomanneet, että tekijänoikeusjärjestöt ja viihdeteollisuus polkevat yksityisyydensuojaa ja heikentävät ihmisten oikeusturvaa.⁵²

2.3 Kehitys Suomessa

Suomessa tekijänoikeuslainsäädännön uudistus tuli jälleen ajankohtaiseksi vuonna 2001 säädetyin Euroopan unionin tekijänoikeusdirektiivin jälkeen. Tämän tietoyhteiskunnan tekijänoikeusdirektiivin oli tarkoitus harmonisoida tekijänoikeuslainsäädäntö unionin alueella. Lipposen II hallitus antoi esityksen (HE177/2002 vp) lainsäädännön muuttamiseksi direktiivin mukaiseksi, mutta lain monimutkaisuuden vuoksi sen valmistelu eteni liian hitaasti ja lopulta esitys raukesi keväällä 2003 valtiopäivien päättymiseen. Tämä esitys oli kuitenkin pohjana Vanhasen hallituksen esitykselle (HE28/2004 vp) tekijänoikeuslainsäädännön muutoksille. Lakiesitys sai lopulta kulttuuriministeri Tanja Karpelan mukaan pilkkanimen Lex Karpela ja se hyväksyttiin eduskunnassa 5.10.2005. Lakiesitys sai osakseen paljon kritiikkiä ja sillä oli tärkeä rooli kansaisyhteiskuntaa herättävänä tekijänä tekijänoikeuskeskustelussa.⁵³

Electronic Frontier Finland ry sekä monet tietokoneharrastajien lehdet kiinnittivät huomiota lakiesityksiin ja sen ongelmakohtiin. Monet tietokoneharrastajat havahtuivat asiaan viimeistään sen jälkeen, kun lakiesityksestä kirjoitettiin Mikrobitti-lehden blogissa

---

⁵⁰ Apajalahti – Sotala 2010, 265-266.

⁵¹ Apajalahti – Sotala 2010, 266-268.

⁵² Apajalahti – Sotala 2010, 268-269.

⁵³ Lahti 2015, 1.

syyskuussa 2005. Kirjoitusta seurannut palaute herätti suuttumusta eduskunnassa ja kulttuuriministeri Karpela epäili kyseessä olevan jonkinlainen masinoitu kampanja eikä aitoa kansalaispalautetta. Vihreiden kansanedustajana toiminut Jyrki Kasvi puolestaan kiisti masinoinnin ja totesi kyseessä olevan esimerkkitapaus uudenlaisten medioiden hyödyntämisestä kansalaisyhteiskunnan herättäjänä. Tekijänoikeuslakia vastaan järjestettiin myös mielenosoitus Helsingissä 4.10.2005.⁵⁴

Lex Karpelan astuttua voimaan vuoden 2006 alussa, päätti ryhmä lakiin kriittisesti suhtautuvia aktivisteja perustaa Organisoitu keskustelu -nimisen ryhmän ja kokeilla käytännössä laissa olevia tulkinnanvaraisia pykäläiä. Uusi tekijänoikeuslaki oli kieltänyt teknisen suojakeinon murtamisen sekä organisoidun keskustelun kopiosuojausten purkamisesta.⁵⁵ Ryhmän aktiivit jakoivat keskenään kopiosuojauksen purkamiseen tarvittavaa lähdekoodia ja ilmiantoivat tämän jälkeen itsensä poliisille. Asiaa käsiteltiin oikeudessa vuosien 2007 ja 2008 aikana ja lopulta hovioikeus totesi projektin rikkovan lakia, mutta jätti kuitenkin aktivistit tuomitsematta.⁵⁶

Lex Karpela nousi esiin myös vuoden 2007 eduskuntavaalien alla, jolloin ryhmä internetaktivisteja päätti muistuttaa äänestäjiä laista ostamalla mainoksen Helsingin Sanomien Nyt-liitteestä. Mainoksessa oli tarkoituksena tuoda esille, varsin provokatiivisella tavalla, mitä kukin jatkoon pyrkivä kansanedustaja oli tekijänoikeuslainsäädännön uudistamisesta äänestänyt. Helsingin Sanomat ei kuitenkaan suostunut julkaisemaan mainosta ”hyvän maun vastaisena” joten lopulta mainos julkaistiin Metro-lehdessä.⁵⁷

Myös Suomessa nähtiin nettipiraattien ja viranomaisten välistä kamppailua, kun keskusrikospoliisi sulki vuoden 2004 joulukuussa Finreactor-nimisen BitTorrent-teknologialla toimineen vertaisverkkopalvelun ja palvelun ylläpitäjänä toimineet henkilöt joutuivat syytteeseen tekijänoikeusrikoksista. Myös osa sivuston käyttäjistä joutui oikeuden eteen tekijänoikeusrikoksista syytettynä.⁵⁸ Merkillepantavaa on, että Finreactor-sivuston sulkeminen tapahtui jo ennen Lex Karpelan voimaantuloa, sillä Suomen tuolloinen tekijänoikeus laki mahdollisti viranomaisten toimet sivustoa vastaan.

---

⁵⁴ Lahti 2015, 7-8.

⁵⁵ Lahti 2015, 7.

⁵⁶ Lahti 2015, 8.

⁵⁷ Lahti 2015, 8-9.

⁵⁸ Apajalahti – Sotala 2010, 27-28.

Myös yksityisyydensuoja nousi Suomessa vilkkaan julkisen keskustelun aiheeksi vuoden 2008 aikana, kun Ruotsin parlamentti oli äänestämässä niin kutsutusta FRA-laista eli lainmuutoksesta, joka antaisi Ruotsin radiotiedustelulle oikeuden valvoa maan läpi kulkevaa internetliikennettä. Lain säätämisen aikoihin lähes kaikki Suomesta ulkomailla suuntautuva internetliikenne kulki Ruotsin kautta ja joutui täten Ruotsin tiedustelun valvomaksi. Laki hyväksyttiin Ruotsin valtiopäivillä kesäkuussa 2008 ja se sai vastustajiltaan pilkkanimen Orwell-laki.⁵⁹ Suomen piraattipuolueen edustajat kampanjoivat kotimaassa lakia vastaan näkyvästi ja vuoden 2008 viimeisenä päivänä järjestettiin Helsingissä myös mielenosoitus lakia vastaan. Piraattipuolueen lisäksi FRA-laki herätti huolestuneisuutta myös eduskunnassa ja kansanedustajat Jyrki Kasvi sekä Paavo Arhinmäki tekivät aiheesta kirjalliset kysymykset.⁶⁰

2000-luvun ensimmäinen vuosikymmen oli myös muunlaisen internet-lähtöisen poliittisen toiminnan aikakautta. Suomessa tätä edusti helmikuussa 2006 perustettu Tietoyhteiskuntapuolue (TYP) sekä vuonna 2007 perustettu Wikipuolue. TYP ei saanut kerättyä tarvittavia kannattajakortteja vuoden 2007 eduskuntavaaleja varten ja lopulta puolueen toiminta hiipui. Hintikan mukaan se kuitenkin osoitti, että yksilöille oli jo tuolloin luontevaa järjestää maailmankuvansa verkon kautta ja osallistua verkkomaailman oikeuksien puolustamiseen. Puolueen puolueohjelma vaati tietoyhteiskunnan mahdollisuuksien tasavertaista käyttöä ja tähtäsi samalla tietotekniikan käytön lisäämiseen ja tätä kautta myös puolueen oman toimintaympäristön vahvistamiseen.⁶¹ TYP lopetti toimintansa syksyllä 2007 ja osa kannattajista siirtyi toimimaan Piraattiliiton ympärille.⁶²

Wikipuolue puolestaan vertautuu avoimeen tietosanakirja Wikipediaan. Puolueen tavoitteena oli, että kuka tahansa voi osallistua puolueen politiikan luomiseen. Puolueen kaiken toiminnan oli tarkoitus olla tasavertaista ja läpinäkyvää: kaikki tiedot osallistumisesta tallennetaan, kuten Wikipedian muokkaushistoria, ja ihmiset luovat puolueen ohjelman avoimella keskustelulla. Wikipuolue kutsui toimintatapaansa termeillä Yhteiskunta 2.0 ja Poliitiikka 2.0. Hintikan mukaan puolueen voisi sanoa tavoitelleen antiikin Ateenan kansankokouksen tapaista osallistumisen mallia, mutta

---

⁵⁹ Turun sanomat, "Ruotsin valtiopäivät hyväksyi kohutun salakuuntelulain". TS:n nettiversio, 19.6.2008. <<http://www.ts.fi/uutiset/maailma/1074290201/Ruotsin+valtiopaivat+hyvaksyi+kohutun+salakuuntelulain>> [luettu 27.5.2018].

⁶⁰ Piraattipuolue, "Mielenilmaus Ruotsin vakoilulakia vastaan 31.12. Helsingissä". Piraattipuolueen blogi 30.12.2008. <<https://blogi.piraattipuolue.fi/2008/12/30/mielenilmaus-ruotsin-vakoilulakia-vastaan-3112-helsingissa/>> [luettu 27.5.2018].

⁶¹ Hintikka 2008, 69-71; Mickelsson 2015, 318.

⁶² Hintikka 2008, 72.

modernein välinein. Wikipuolue ei kuitenkaan koskaan saanut kerättyä tarvittavia kannattajakortteja eikä täten päätynyt rekisteröidyksi puolueeksi asti.⁶³

2.4 Poliittisen piraattiliikkeen synty

Tässä tutkielmassa on hyödynnetty Mickelssonin näkökulmaa siitä, mitkä tekijät vaikuttavat puolueiden syntyyn ja muutoksiin. Mickelsson listaa neljä toisiaan täydentävää näkökulmaa, josta modernin puolueen syntyä ja puolueen uusintamista voi tutkia. Näitä ovat: 1. Sosiaaliset verkostot ja sosiaalinen pääoma, 2. Konflikti, 3. Julkisuus, 4. Poliitiikan teon paikat ja subjektit.⁶⁴

Sosiaalisella pääomalla kuvataan ihmisten välistä vapaaehtoisuuteen perustuvaa kanssakäymistä ja se voidaan jakaa kolmeen kohtaan: Se koostuu sosiaalista verkoista ja näiden verkkojen tavasta organisoitua. Nämä verkot puolestaan pysyvät kasassa luottamuksen voimalla sekä verkossa vallitsevien normatiivisten sääntöjen avulla. Sosiaaliset verkostot muodostuvat samankaltaisten ihmisten ryppäistä ja riittävän vahvasta verkostosta voi muodostua puolue. Ryhmän sisällä muodostuu kollektiivinen identiteetti, jolla ”me” erotetaan ”muista”.⁶⁵ Piraateilla tämä identiteetti rakentuu ”me internetosaajat ja vapautta rakastavat” ja ”ne internet-avuttomat ja valvontaa rakastavat”.

Puolueet syntyvät yhteiskuntaa jakavien konfliktien seurauksena, mutta ne toimivat samalla myös näiden konfliktien muuttajina, säilöjinä ja ilmentäjinä. Kaikkia konflikteja varten ei myöskään ole perustettu puoluetta.⁶⁶ Piraattipuolueen syntyyn vaikuttanut konflikti on tekijänoikeuksien ja verkkolataamisen välinen ristiriita, jonka ympärille koko poliittinen piraattiliike on rakentunut.

Julkisuus on modernissa puoluetoiminnassa tärkeää, koska puolueet toimivat julkisuuden piirissä. Mickelssonin mukaan puolue on kielellisesti rakentunut kollektiivisubjekti. Poliittisia yhteisöjä rakennetaan antamalla niille tietynlaisia kielellisiä ominaisuuksia. Oleellista onkin se, miten puolueesta puhutaan ja kuka puoluetta määrittelee. Historiallisesti puolueilla oli voimakkaat omat äänenkannattajansa lehtien muodossa, sillä edullisinta on, kun puolue pääsee määrittämään suoraan itseään. Puoluelehdistön lisäksi puolueet kilpailevat nykyään yhä enenevässä määrin sitoutumattomissa

---

⁶³ Hintikka 2008, 71; Mickelsson 2015, 318.

⁶⁴ Mickelsson 2015, 29.

⁶⁵ Mickelsson 2015, 30.

⁶⁶ Mickelsson 2015, 31-32.

tiedotusvälineissä muiden puolueiden kanssa.⁶⁷ Pienpuolueena piraattipuolue ei ole julkisuudessa samassa asemassa kuin jo paikkansa vakiinnuttaneet eduskuntapuolueet, mutta piraattien toiminnassa on kuitenkin nähtävissä, miten he ovat pyrkineet määrittämään termin piraatti omalla, itselleen positiivisella tavalla. Piraattipuolueella oli myös hetken aikaa oma puoluelehtensä, Purje, jossa he toivat esille ajankohtaisia asioita omasta näkökulmastaan. Piraattipuolueen toimintaa julkisuudessa käsitellään tarkemmin myöhemmin tässä tutkimuksessa.

Länsimaissa politiikkaa tehdään edustuksellisissa instituutioissa, kuten eduskunnassa. Mickelsson käyttää, Jukka Kanervan tekemää jakoa, käden ja silmän politiikasta. Julkisuus on ensi sijassa silmän politiikkaa, sillä siellä poliitikot vetoavat kannattajiinsa eikä heillä ole tasavertaista kommunikaatioyhteyttä. Poliitikkojen muodostamat areenat, kuten eduskunta, sen sijaan ovat käden politiikan paikkoja, sillä siellä poliitikot ovat ainakin periaatteesta toistensa käden ulottuvilla, eli tasavertaisessa asemassa. Subjektit puolestaan tekevät politiikkaa politiikan teon paikoissa. Mickelssonin mukaan nykyään puolueista on tullut yhä enemmän politiikan teon paikkoja parlamentaaristen instituutioiden ja median ohella.⁶⁸ Ennen vuoden 2017 kunnallisvaaleissa saatuja valtuustopaikkoja Suomen piraattipuolue oli edustuksellisten instituutioiden ulkopuolella ja pyrki tekemään politiikkaa pääasiassa julkisuudessa ja mediassa.

Tekijänoikeuskriittisten tahojen poliittinen aktivoituminen alkoi 2000-luvun alussa Ruotsissa ja vuonna 2003 perustettiin kansalaisjärjestö Piratbyrån, jonka tarkoituksena oli koota yhteen tiedostonlataajia ja tekijänoikeuslakeihin kriittisesti suhtautuvia ihmisiä. Järjestön tarkoituksena oli myös toimia vastavoimana tekijänoikeusalan lobbausjärjestöjä vastaan. Vuonna 2003 järjestö avasi sittemmin maailman suurimmaksi tiedostojenjakopalveluksi kasvaneen The Pirate Bay -nimisen palvelun. The Pirate Bay erkani omaksi itsenäiseksi organisaatioksi jo seuraavana vuonna, mutta on siitä huolimatta toiminut symbolina taistelussa tiedostonjakajien ja tekijänoikeusjärjestöjen taistelussa.⁶⁹

Ensimmäisten vuosien aikana aktivistit kävivät keskustelua tekijänoikeuksista ja tiedostonlataamisesta sekä Piratbyrånin taholla että The Pirate Bay -sivuston keskustelufoorumilla. Seuraava askel otettiin vuonna 2006, kun Ruotsiin perustettiin piraattipuolue, piratpartiet. Puolueen perustanut Rick Falkvingen tavoitteena oli aluksi

---

⁶⁷ Mickelsson 2015, 32-33.

⁶⁸ Mickelsson 2015, 33-34.

⁶⁹ Miegel – Olsson 2008, 203-205.

saada ihmiset vain allekirjoittamaan tekijänoikeuslakia vastustava adressi, mutta kiinnostus olikin heti niin suurta, että se antoi hänelle mahdollisuuden perustaa poliittisen puolueen. Saman vuoden syyskuussa pidetyissä valtiopäivävaaleissa se sai 0,68% kannatuksen eikä saanut täten läpi yhtään edustajaa.⁷⁰

Ruotsin piraattipuolueen alkuaikojen periaateohjelmat olivat keskittyneet lähinnä tekijänoikeuden, patenttien ja internetin yksityisyyden ympärille eivätkä ne ottaneet kantaa muihin poliittisiin kiistakysymyksiin.⁷¹ Suomen piraattipuolueen ensimmäinen puolueohjelma, jota käsittelen myöhemmin, perustui hyvin pitkälti ruotsalaisen veljespuolueen ohjelmaan, eikä täten tässä työssä ole tarpeellista syventyä Ruotsin piraattipuolueen puolueohjelmaan.

Myös Suomen kohdalla kehitys eteni samansuuntaisesti ja ennen varsinaista puoluetta perustettiin Piraattiliitto, joka määritteli toimivansa Piratbyrånin hengessä ja jonka tavoitteena oli puolustaa kansalaisten vapautta jakaa ja käyttää kulttuuria ja tietoa. Piraattiliitto ilmoitti myös vastustavansa kaikenlaista ”isoveilyhteiskuntaa” ja yksityisyydensuojan heikentämistä. Suomen piraattipuolueen perustamisen jälkeen Piraattiliitto halusi tehdä kuitenkin selvän eron puolueeseen, vaikka molempien tavoitelistalla olikin samantyyppisiä asioita.⁷² Tätä tutkimusta tehtäessä sekä ruotsalaisen Piratbyrånin että kotimaisen Piraattiliiton toiminta on loppunut eikä kummankaan organisaation nettisivustot ole enää toiminnassa.

Suomen Piraattipuolue ry perustettiin 13.3.2008 Orivedellä, mutta varsinainen perustava kokous pidettiin Tampereella 24.5.2008 ja paikalla oli noin 50 henkilöä. Suomen piraattipuolue aloitti kannattajakorttien keräämisen syksyllä 2008 ja puolueen tavoitteena oli ehtiä osallistumaan vuoden 2009 europarlamenttivaaleihin. 5000 kannattajakorttia tuli täyteen toukokuussa 2009 ja puolerekisteriin piraattipuolue hyväksyttiin 13.8.2009, joten tavoite vaaleihin osallistumisesta jäi täyttymättä.⁷³

Oriveden kokouksessa ensimmäiseksi piraattipuolueen puheenjohtajaksi valittiin Pasi Palmulehto, mutta Tampereen kokouksessa puheenjohtajaaenestyksen voitti Carl

---

⁷⁰ Miegel – Olsson 2008, 203, 205-208.

⁷¹ Miegel – Olsson 2008, 210.

⁷² Airo, 2012, 14-15.

⁷³ Hallituksen vuosikertomus toimintavuodelta 2008, Piraattipuolueen arkisto (PA).

<http://arkisto.piraattipuolue.fi/toiminta-asiakirjat/2008/toimintakertomus_vuodelta_2008_liitteinen.pdf> [luettu 30.10.2017].

Wahlman, joka kuitenkin henkilökohtaisista syistä joutui jättämään tehtävän vuoden 20008 lopulla, jonka seurauksena puheenjohtajaksi valittiin jälleen Palmulehto.⁷⁴

Tampereen perustamiskokouksen yhtenä puhujana oli Ruotsin piraattipuolueen perustajana toiminut Rick Falkvinge. Koska koko piraattiliike on lähtöisin Ruotsista ja koska Falkvingen tilaisuudessa pitämä puhe auttaa ymmärtämään myös Suomen piraattipuolueen ensimmäisiä vuosia, on tarpeellista esitellä muutamia hänen kokousväelle esille tuomiaan ajatuksiaan. Vaikka tätä tutkielmaa tehdessä onkin käytössä vain hänen puheestaan blogikirjoitukseen tehty referaatti, uskon, että siinä välittyi kuitenkin tarpeeksi hänen ajatusmaailmaansa. Falkvingen mukaan on tärkeää välttää liikkeen hajoamista ja sen vuoksi Ruotsin piraattipuolueella ei ole virallista kantaa talouspolitiikkaan. Hän esittelee varoittavina esimerkkeinä Tanskan, Italian ja Ranskan piraattipuolueet, jotka ottivat asialistalleen liikaa asioita ja hajosivat täten sisäisiin erimielisyyksiin. Hän myös kehottaa piraattiliikettä ottamaan mallia Wikipedian ja Linuxin kehityksestä, jossa yhteisö on ratkaisevamassa roolissa kuin kukaan yksittäinen johtaja.⁷⁵

Vaikka Suomen piraattipuolueen tavoitteet europarlamenttivaaleista eivät täyttyneet, niin kansainvälisesti vuosi 2009 oli piraattiliikkeelle menestyksenkäs, sillä Ruotsin piraattipuolue onnistui, The Pirate Bay -oikeudenkäynnin tuomassa nosteessa, saamaan 7,1% äänistä ja yhden edustajan parlamenttiin. Lissabonin sopimuksen tuoman muutoksen seurauksena Ruotsin paikkamäärä parlamentissa kasvoi ja täten piraattipuolue sai myös toisenkin paikan.

Piraattiliikkeen poliittinen aktivoituminen Suomessa 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä sattui aikaan, jolloin politiikan kentällä oli käynnissä jo edeltävän vuosisadan lopulta alkanut suuri murros.

1900-luvun lopulla poliittisessa kentässä tapahtui monenlaista murrosta: Puolueiden jäsenmäärät alkoivat laskea huippuvuosistaan ja puolueihin kytköksissä olevien lehtien määrä väheni. Samaan aikaan mediaympäristö muuttui ensin televisio- ja radiokanavien määrän lisääntyessä kaupallisten toimijoiden esiinmarssina ja 90-luvun lopulla internetin yleistyessä. Puolueet osin menettivät suoran yhteyden kannattajiinsa ja kilpailu siirtyi

---

⁷⁴ Hallituksen vuosikertomus toimintavuodelta 2009, PA. <http://arkisto.piraattipuolue.fi/toiminta-asiakirjat/2009/toimintakertomus_vuodelta_2009_liitteinen.pdf> [luettu 30.10.2017].

⁷⁵ Sotala Kaj, ”Klo 13.10 Tampere, Rick Falkvingen puhe (pitkä versio)”. Blogi-kirjoitus <<http://perustuskokous.blogspot.fi/2008/05/klo-1310-tampere-rick-falkvingen-puhe.html>> [luettu 13.3.2018].

yhteiseen, riippumattomaan mediaan. Samaan aikaan puolueiden merkitys väheni, mutta toisaalta uusia puolueita perustettiin enemmän kuin aikaisempina vuosikymmeninä.⁷⁶

Puolueet rakentuvat merkityksistä, jotka usein ovat syntyneet jonkin kansanliikkeen otettua asian ajaakseen. Kansanliikkeen laajetessa siitä saattaa muodostua puolue, jolloin sen ajamasta sektorikysymyksestä tulee näkökulma, jonka läpi puolue katsoo muita poliittisia kysymyksiä.⁷⁷ Suomen piraattipuolueen kohdalla tämä näkyy siinä, että tekijänoikeuskysymyksen ympärille aktivoitunut kansanliike järjestäytyi lopulta puolueeksi ja piraattien taholla muitakin poliittisia kysymyksiä hahmotetaan tämän piraateille ominaisen katsantokannan lävitse.

Suomen puoluejärjestelmä on historiallisesti ollut vakaa: Eduskunnassa valtaa ovat pitäneet itsenäisyyden alkua ajoista asti samat puolueet. Mickelssonin mukaan esimerkiksi vuoden 2007 eduskuntavaaleissa yli satavuotiaat puolueet⁷⁸ saivat 166 paikkaa ja vielä vuoden 2011 vaalien ”jytkyn” jälkeenkin vanhoilla puolueilla oli hallussaan enemmistö paikoista. Suurin osa eduskunnan puolueista pohjautuu lisäksi ideologialtaan 1900-luvun alun puhe- ja ajattelutapoihin vihreiden ollessa Mickelssonin mukaan ainoa eduskunnan aidosti nuori puolue, sillä uudet pienpuolueet eivät ole pystyneet vakiinnuttamaan asemaansa eduskunnassa.⁷⁹

Puolueen oman ideologian lisäksi sen rinnalla kulkee myös kullekin aikakaudelle tyypillinen taustadiskurssi, jota ylläpitää ajalle ominaiset ajattelutavat. Puolueen onkin sovitettava oma ideologiansa tähän kulloinkin vallitsevaan aikakauden ideologiaan. Puolue voi olla sata vuotta sitten perustettu, mutta jatkaakseen olemassaoloaan sen on vähittäin muututtava ajan kehityssuuntien ja rakenteiden mukaiseksi. 1900-luvun lopulla ekologiset, vihreät ja feministiset aatteet nousivat tärkeään asemaan. Neuvostoliiton hajoamisen seurauksena uusliberalistinen talousideologia nosti suosiotaan myös Suomessa ja 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä myös nationalistis-populistinen ajattelutapa alkoi nostamaan päätään.⁸⁰ Tämän tutkielman kannalta erityisen relevanttia on kuitenkin aiemmin kuvattu kehitys tekijänoikeuksien ja viihteen nettilataamisen välillä, vaikka tätä voidaan pitää varsin marginaalissa piireissä olleena aikakauden taustadiskurssina.

---

⁷⁶ Mickelsson 2015, 238, 268, 272, 283.

⁷⁷ Mickelsson 2015, 16.

⁷⁸ Mukaan laskettu myös kokoomus suomalaisen puolueen perillisenä.

⁷⁹ Mickelsson 2015, 15, 310.

⁸⁰ Mickelsson 2015, 16, 313-314.

3. Piraattipuolueen periaateohjelmat ja vaaliohjelmat

Aiemmassa luvussa olen esitellyt sen yhteiskunnallisen ristiriidan ja yhteiskunnallisen tilauksen, joka mahdollisti piraattien aktivoitumisen politiikassa ja johti lopulta piraattipuolueen syntyyn. Tässä luvussa käsitellään piraattipuolueen periaate- ja vaaliohjelmien kehitystä sekä pohditaan samalla sitä, miksi aatteelliseksi piraatiksi itsensä tunnustavat lähtivät perustamaan uutta puolueita, eivätkä ryhmittyneet mukaan jonkin olemassa olevan puolueen toimintaan.

Puolueet kirjaavat poliittista toimintaansa varten erilaisia ohjelmia, jotka voivat olla laajoja yleisohjelmia, tiettyyn politiikan alakategoriaan liittyviä ohjelmia tai vaaleja varten laadittuja vaaliohjelmia. Puolueohjelma on poliittisen puolueen yleisohjelma, jossa se pyrkii esittämään aatteellisia periaatteitaan sekä erilaisia toiminnallisia tavoitteita. Periaateohjelmien elinkaaret vaihtelevat paljon eri puolueissa: Jotkut puolueet uudistavat ohjelmaansa ahkerasti ja osassa ohjelmaa uudistetaan selvästi hitaammin.⁸¹

Piraattipuolueen periaateohjelmien ja vaaliohjelmien rinnalla tarkastellaan yhteiskunnallista kehitystä puolueen perustamisen jälkeisenä ajankohtana painopisteen ollessa erityisesti piraattipuolueen kannalta relevanteissa tapahtumissa. Näin pyritään löytämään ohjelmissa tapahtuneille muutoksille mahdollisia selittäviä tekijöitä.

3.1 Ensimmäinen puolueohjelma sekä vaaliohjelma 2011

Piraattipuolueen puolurekisteriin pääsyn jälkeinen ensimmäinen, vuoden 2009 lopulla Turun ylimääräisessä puoluekokouksessa hyväksytty puolueohjelma on varsin suppea, vain muutaman a4:n pituinen esitys puolueen ydinajatuksista. Puolueohjelman mukaan piraattipuolue on: ”Kansalaisyhteisöiden, erityisesti yksityisyyden suojan ja sananvapauden, turvaamiseen ja kulttuurin ja tiedon vapauden lisäämiseen keskittyvä puolue”. Ohjelma on jaettu lyhyeen johdantoon sekä kolmeen ”piraattipuolue haluaa” alalukuun. Alalukujen mukaan piraattipuolue haluaa 1. Kehittää demokratiaa, turvata kansalaisyhteisöt ja lisätä avoimuutta, 2. Vapauttaa tiedon ja kulttuurin, 3. Arvioida patenttijärjestelmän hyödyllisyyden uudelleen.⁸²

Puolueohjelman mukaan kaikki tärkeinä pitämämme vapaudet nojaavat kansanvallan kulmakivenä olevaan yksityisyyden suojaan. Puolueohjelman mukaan sähköisen

---

⁸¹ Paastela – Paloheimo 2006, 5.

⁸² Piraattipuolueen puolueohjelma 2009, Poliittisten ohjelmien tietovaranto -nettisivusto <<https://www.fsd.uta.fi/pohtiva/ohjelmalistat/PIR/330>> [luettu 30.10.2017].

viestinnän nopea kehitys on muuttanut tapaamme kommunikoida ja se on johtanut tilanteeseen, jossa Suomen yhteiskuntajärjestys ja kansallinen turvallisuus on yhä riippuvaisempi sähköisen viestinnän suojasta. Yksityisyyden suojan loukkaukset merkitsevät ohjelman mukaan tunkeutumisesta ihmisten identiteetin ydinalueille: mielipiteisiin, vakaumuksiin ja ajatuksiin. Puolueohjelman mukaan kansalaisten laajamittainen ja säännöllinen valvonta johtaisi vääjäämättä väärinkäytöksiin eikä vapaassa yhteiskunnassa sille ole perusteita.⁸³

Piraattipuolueen puolueohjelman mukaan sananvapauden tilanne ei ole Euroopassa eikä Suomessa vakaalla pohjalla, vaan sananvapauden rajoittamiseen keskitytään enemmän kuin sen turvaamiseen. Puolueohjelmassa otetaan kantaa valtioiden harjoittamaa internet-sensuuria vastaan ja kannetaan huolta myös palveluntarjoajien harjoittamasta verkkokäytön rajoittamisesta.⁸⁴

Puolueohjelman mukaan demokratia ja kansalaisoikeudet ovat Suomessa ja EU:ssa rappeutumassa. Puolueohjelman mukaan samalla kun valtiot keräävät yhä enemmän tietoja kansalaisistaan ne itse toimivat usein suljettujen ovien takana. Piraattipuolueen mukaan valtioiden ja EU:n olisi toimittava yhä avoimemmin ja kansanvaltaisemmin. Myös puolue- ja vaalirahoitusten avoimuuteen tulisi panostaa.⁸⁵

Puolueohjelman mukaan aineettomiin hyödykkeisiin kohdistetaan keinotekoisia ja kohtuuttomia rajoituksia, joiden tarkoituksena on turvata tietyn liiketoiminta-alan taloudelliset etuoikeudet kuluttajasuojan ja kansalaisoikeuksien kustannuksella. Puolueohjelman mukaan kulttuurin arvo kasvaa jaettaessa, jolloin myös taiteilijan mahdollisuudet ansaita tuottamallaan kulttuurilla kasvavat. Puolueohjelman mukaan tiedostonjakamista ei tule rajoittaa, eikä siitä tule rangaista vaan siihen tulisi jopa kannustaa. Puolueohjelman mukaan tiedon ja kulttuurin leviäminen takaavat parhaiten ihmiskunnan henkisen ja materiaalisin hyvinvoinnin. Nykyiset tekijänoikeudet haittaavat puolueohjelman mukaan tieteellisen kirjallisuuden ja tutkimustulosten leviämistä, mutta eivät kuitenkaan suojaa luovan alan ammattilaisten toimeentuloa. Puolueohjelman mukaan ”Tietoyhteiskunta ei kehity tietoa panttaamalla.”⁸⁶

---

⁸³ Piraattipuolueen puolueohjelma 2009, Kehittää demokratiaa, turvata kansalaisoikeudet ja lisätä avoimuutta.

⁸⁴ Piraattipuolueen puolueohjelma 2009, Kehittää demokratiaa, turvata kansalaisoikeudet ja lisätä avoimuutta.

⁸⁵ Piraattipuolueen puolueohjelma 2009, Kehittää demokratiaa, turvata kansalaisoikeudet ja lisätä avoimuutta.

⁸⁶ Piraattipuolueen puolueohjelma 2009, Vapauttaa tiedon ja kulttuurin.

Puolueohjelmassa suhtaudutaan kriittisesti myös patenttijärjestelmään. Sen mukaan nykyisin patentit eivät suojaa yksittäisten keksijöiden keksintöjä vaan niitä käytetään pienyritysten toiminnan estämiseen. Ohjelmistoalan patentit ajavat puolueohjelman mukaan vain suuryritysten ja lakimiesten etuja ja hidastavat tietoyhteiskunnan kehitystä. Tämän vuoksi puolueohjelmassa otetaan kantaa avoimen lähdekoodin ohjelmien puolesta erityisesti julkisen sektorin hankinnoissa. Lääkepatentit puolestaan johtavat pahimmillaan ihmisten kuolemaan kehitysmaissa tarpeellisten lääkkeiden ollessa liian kalliita.⁸⁷

Ensimmäisessä puolueohjelmassa näkyy selvästi puolueen kehityksen taustalla ollut ristiriita tekijänoikeuksien ja internetin mahdollistaman informaation lähes rajattoman jakamisen välillä. Puolueohjelmassa on myös selvästi nähtävillä piraattipuolueen keskittyminen verkkomaailmaan ja puolueen kantama huoli sähköisen viestinnän tulevaisuudesta. Silmiinpistävää on puolueohjelmasta puuttuvat lausunnot monista politiikan perinteisistä kiistakysymyksistä kuten taloudesta, joten tältä osin puolueen perustamiskokouksessa kuultuja Falkvingen neuvoja on noudatettu. Puolueohjelman perusteella voidaan myös nähdä selvä yhtäläisyys hakkeri-ideologian ihanteisiin siitä, miten informaatio haluaa olla vapaata ja miten puolueessa kammoksutaan keinotekoisia rajoitteita tiedon kululle.

Vuoden 2011 eduskuntavaaleille ulkoisia raameja asettivat vuonna 2008 alkanut finanssikriisi ja muutama vuosi myöhemmin alkanut euromaiden velkakriisi ja puheet euroalueen maiden tukipaketeista. Kotimaassa taloudellisen taantumana lisäksi vuoden 2007 vaalien jälkipyykkinä suurta mediahuomiota aiheuttanut vaalirahakohu loi vaaleihin oman leimansa.⁸⁸ Vaaleissa historiallisen voiton saavuttaneet perussuomalaiset hallitsivat myös ennen vaaleja median agendalistaa.⁸⁹ Vuoden 2011 eduskuntavaaleissa sosiaalinen media löi itsensä lopullisesti läpi ja noin 90% ehdokkaista oli läsnä Facebookissa, vaikka äänestäjien keskuudessa tehtyjen kyselyjen perusteella sosiaalisella medialla olikin erittäin vähän vaikutusta äänestyspäätöksiin. Erityisen suuressa suosiossa sosiaaliset mediat olivat kuitenkin nuorten keskuudessa.⁹⁰

Eduskuntavaaleja varten laadittu piraattipuolueen vaaliohjelma on jaettu kuuteen eri teemaan, joiden kohdalla puolue ilmoittaa sekä yleiset tavoitteensa että tavoitteet

---

⁸⁷ Piraattipuolueen puolueohjelma 2009, Arvioida patenttijärjestelmän hyödyllisyyden uudelleen.

⁸⁸ Pernaa 2012, 31.

⁸⁹ Pernaa 2012, 35-38.

⁹⁰ Strandberg 2012, 84, 89-90.

tulevalle vaalikaudelle 2011-2015. Ensimmäisenä teemana on luonnollisesti tekijänoikeus, toisena teema puolestaan sananvapaus ja kolmantena yksityisyys. Lisäksi teemoina ovat patentit, avoimuus ja demokratia sekä tietoyhteiskunta Kaikki yleiset tavoitteet ovat hyvin yhtenevät jo esitellyn puolueohjelman kanssa. Vaalikauden tavoitteissa puolestaan otetaan kantaa ajankohtaisiin kysymyksiin, kuten EU:n käymiin ACTA-sopimuksen neuvotteluihin, jotka piraattipuolueen mielestä tulisi lopettaa, Lex Nokiana tunnettuun sähköisen viestinnän tietosuojalakiin (HE 48/2008 vp) sekä lakiin lapsipornografian levittämisen estotoimista (SDK 1068/2006).⁹¹

Piraattipuolueen vaaliohjelmassaan esille tuoma ACTA-sopimus, Anti-Counterfeiting Trade Agreement, oli länsimaiden neuvottelema kauppasopimus, jonka tarkoituksena oli tiukentaa tekijänoikeuslainsäädäntöä. Sopimusneuvottelut nousivat puheenaiheeksi vuoden 2009 aikana, kun Wikileaks-sivustolle vuodettiin Euroopan komission laatima yhteenveto sopimusluonnoksesta sekä komission analyysi sopimuksesta. Sopimukseen kriittisesti suhtautuvat esittivät, että sopimuksen tarkoituksena oli edistää Yhdysvaltalaisia immateriaalioikeuksia ja että sopimuksella pyrittiin yhtä tiukentamaan tekijänoikeusrikkomusten rangaistuksia sekä valvontamenetelmiä.⁹²

Lex Nokiaksi ristitty laki puolestaan mahdollisti yritysten ja organisaatioiden, tietyissä olosuhteissa, selvittää verkkonsa käyttäjien tunnistetietoja, kuten ip-osoitteita tai sähköpostiviestien tunnistetietoja. Piraattipuolue oli jo vuoden 2009 aikana valmistellut pitkän ja analyttisen kannanoton lain ongelmakohdista sekä esittänyt siihen parannusehdotuksia ja vaaliohjelmassa lakiin kohdistuva kritiikki on samansuuntaista. Piraattipuolueen mukaan Lex Nokia oli epäonnistunut ja epäselvä laki, joka heikensi ihmisten yksityisyydensuojaa tarpeettomasti.⁹³

Laki lapsipornon levittämisen estotoimista tuli voimaan vuoden 2007 aikana ja se antoi internetoperaattoreille mahdollisuuden estää pääsyn tietyille, poliisin lapsipornosivustoiksi luokittelemille sivustoille. Laki joutui kuitenkin kritiikin kohteeksi, kun internetaktivisti Matti Nikki paljasti omalla sivustollaan, että suurin osa estolistan sivustoista ei ollut lapsipornosivuja ja todistaakseen väitteensä, Nikki listasi estetyt nettisivustot omalla sivullaan. Tämän seurauksena Nikin oma sivusto lisättiin

---

⁹¹ Piraattipuolueen vaaliohjelma vuoden 2011 eduskuntavaaleihin, PA.
<http://arkisto.piraattipuolue.fi/asiakirjat/vaaliohjelma_eduskuntavaalit_2011.pdf> [luettu 30.10.2017].

⁹² Apajalahti – Sotala 2010, 39-40.

⁹³ Piraattipuolueen vaaliohjelma vuoden 2011 eduskuntavaaleihin; Lex Nokia – tiiliskiven kokoinen analyysi, Piraattipuolueen kannanotto, 9.3.2009. PA.
<http://arkisto.piraattipuolue.fi/kannanotot/lex_nokia_-analyysi.pdf> [luettu 30.10.2017].

estolistalle.⁹⁴ Asiaa puitiin oikeudessa vielä eduskuntavaalien 2011 aikana.⁹⁵ Vaaliohjelmassaan piraattipuolue ilmoitti vastustavansa internetsensuuria ja otti suoraa kantaa myös lain ongelmakohtiin sekä sitä vastustavien tahojen sensurointiin.⁹⁶

Piraattipuolueen varsin suppea puolueohjelma ja hyvin kapea-alainen vaaliohjelma eivät ottaneet juurikaan kantaa vaalien suuriin teemoihin, vaikka vaaliohjelmassa ollut maininta vaalirahoituksen avoimuudesta voittanee tulkita myös kannanotoksi ajankohtaiseen vaalirahakohuun. Puolueohjelma sekä vaaliohjelma tuovat myös hyvin esille puolueen halun profiloitua tekijänoikeus- ja internetasioiden puolueeksi ja ne omalta osaltaan osoittavat puolueen olevan selkeästi erilainen kuin eduskuntapuolueet. Kapea-alainen ohjelma saattoi kuitenkin etäännyttää piraattipuoluetta keskiverrosta äänestäjästä, mutta toisaalta samalla se tarjosi myös aidosti uudenlaisen vaihtoehdon puoluekentälle. Toisaalta taas sosiaalisen median nousu ja internetissä tapahtunut kampanjointi saattoivat tarjota ainakin pientä etumatkaa tietoyhteiskuntapuolueena profiloituvalla piraattipuolueelle ja Facebookin ja Twitterin merkitys olikin huomattu myös piraattipuolueen taholla. Piraattipuolue oli oman tilastointinsa mukaan vuoden 2010 aikana Suomen puolueista kolmanneksi seuratuin Facebookissa ja vuoden 2011 lopulla kuudenneksi seuratuin puolue. Twitterissä piraattipuolue ilmoitti puolestaan olevansa vuoden 2011 lopulla viidenneksi seuratuin suomalainen puolue.⁹⁷

Piraattipuolueen vuoden 2011 eduskuntavaaleihin asetettu tavoite kansanedustajista ei toteutunut ja puolue selvittikin tuoreeltaan kesällä 2011 tehdyllä internet-kyselyllä kansalaisten mielipiteitä puolueesta. Kyselyyn vastasi yhteensä 1003 ihmistä, joista 50% ilmoitti olevansa puolueen jäseniä. Vastaajista 57% puolestaan ilmoitti äänestäneensä puolelta eduskuntavaaleissa. Kysymyksessä ”Mitkä näistä seikoista vähensivät haluasi äänestää Piraattipuoluetta eduskuntavaaleissa 2011?” suurimmaksi yksittäiseksi vaihtoehdoksi nousi vaihtoehto ”Yksittäisten ehdokkaiden mielipiteet, joista olen eri mieltä” (40%). Seuraavaksi tärkeimmäksi syyksi (31%) vastaajat ilmoittivat vaihtoehdon ”En uskonut Piraattipuolueen saavan kansanedustajapaikkoja”. Kysymyksen kohdalla

---

⁹⁴ Puumala Anne, ”Matti Nikki yrittää kaataa internetsensuuria”. Savon Sanomien nettiversio, 2.3.2008. <<https://www.savonsanommat.fi/kotimaa/Matti-Nikki-yrityks%C3%A4%C3%A4-kaataa-internetsensuuria/697459>> [luettu 22.5.2018].

⁹⁵ Tuomas Linnake, ”Sensuuritaistelun voittanut Matti Nikki joutui maksumieheksi”. IS:n nettisivu 20.5.2011. <<https://www.is.fi/digitoday/art-2000001712345.html>> [luettu 22.5.2018].

⁹⁶ Piraattipuolueen vaaliohjelma vuoden 2011 eduskuntavaaleihin.

⁹⁷ Hallituksen vuosikertomus 2010, 4. PA. <http://arkisto.piraattipuolue.fi/toiminta-asiakirjat/2010/toimintakertomus_vuodelta_2010_liitteinen.pdf> [luettu 30.10.2017]; Hallituksen vuosikertomus 2011, 6. PA. <http://arkisto.piraattipuolue.fi/toiminta-asiakirjat/2011/toimintakertomus_vuodelta_2011_liitteinen.pdf> [luettu 30.10.2017].

27% vastaajista uskoi, että puolueen ajamat asiat eivät olleet tarpeeksi esillä julkisuudessa ja 23% vastaajista puolestaan katsoi, että puolue ajaa liian harvoja asioita. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.⁹⁸

Vastaajista 48% ilmoitti, että mikäli puolueohjelmaa laajennettaisiin tietoyhteiskunta-asioiden ulkopuolelle, se lisäisi vastaajien halua äänestää piraattipuoluetta. Vastaajista 19% puolestaan uskoi, ettei lisäys vaikuttaisi heidän haluunsa äänestää puoluetta ja 6% katsoi, että laajempi puolueohjelma vähentäisi heidän äänestyshalukkuuttaan. Noin neljäsosa vastaajista vastasi puolestaan vaihtoehdon ”En osaa sanoa”. Mikäli puolueohjelmaa muutettaisiin, 40% vastaajista toivoi mukaan yksilönvapauksia korostavia aiheita ja 35% talouspolitiikkaan liittyviä aiheita. Vain 14% totesi, että puolueohjelmaa ei tulisi muuttaa. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto. Vastaajien haluun äänestää piraattipuoluetta puolestaan vaikutti eniten se, että vastaajat kokivat piraattien ehdokkaiden ymmärtävän internetin ja tietoyhteiskunnan toimintaa.⁹⁹

Vuoden 2011 lopulla pidetyssä puoluekokouksessa kyselystä oli otettu oppia ja piraattipuolueen puolueohjelmaa laajennettiin lisäämällä sinne talous- ja sosiaalipoliittisia kannanottoja, kuten perustulon kannattaminen, mutta tietoyhteiskunta-asiat pysyivät kuitenkin puolueohjelman tärkeimpänä teemana.¹⁰⁰

Vaalikauden 2011-2015 tapahtumia hallitsi erityisesti eurokriisi ja keskustelu Kreikalle myönnettävistä tukipaketeista. Eurokriisiin saatiin helpotusta vasta vuoden 2013 alussa, kun Euroopan vakausmekanismi EVM aloitti toimintansa. Myös kotimaassa taloustilanne jatkui heikkona. Vuoden 2014 keväällä alkanut Ukrainan kriisi ja Krimin miehitys loivat puolestaan jännitystä ulko- ja turvallisuuspoliittiseen ympäristöön.¹⁰¹ Vuoden 2015 vaalien yhdeksi suureksi teemaksi nousi myös keskustelu koulutuksesta ja puolueet päätyivätkin antamaan ennen vaaleja lupauksen siitä, että koulutukseen käytetyistä varoista ei tehtäisi leikkauksia.

Piraattipuolueen kannalta merkittävää oli, että vuonna 2013 paljastui myös Yhdysvaltojen ja sen liittolaisten harjoittama laajamittainen verkkoviestinnän massavalvonta, kun tiedusteluanalyytikkona toiminut Edward Snowden vuosi valtavan määrän salaisia

---

⁹⁸ Piraattipuolueen kysely 2011, 1-9. PA.

<http://arkisto.piraattipuolue.fi/tilastot/kysely_2011/piraattipuolue-kysely_yhteenveto.pdf> [luettu 30.10.2017].

⁹⁹ Piraattipuolueen kysely 2011, 11, 14.

¹⁰⁰ Hallituksen vuosikertomus 2011, 4.

¹⁰¹ Hämäläinen 2016, 52-57.

asiakirjoja lehdistölle. Snowdenin paljastusten jälkeen verkkovakoilu ja tiedustelupalveluiden harjoittama urkinta nousi hetkeksi päivänpoliittiseksi puheenaiheeksi.¹⁰²

Vuonna 2013 aikana myös Suomen tekijänoikeuslainsäädäntö nousi jälleen puheenaiheeksi, kun tekijänoikeuslainsäädäntöön haettiin muutosta kansalaisaloitteen avulla. Järkeä tekijänoikeuslakiin -kansalaisaloitteen vireillepanijoiden mukaan aloitteella oli tarkoitus korjata voimassa olevan tekijänoikeuslainsäädännön aiheuttamia ongelmia. Kansalaisaloitteen takana oli ryhmä tekijänoikeuslainsäädännöstä sekä tietoyhteiskunnasta kiinnostuneita kansalaisia sekä kaikkien poliittisten puolueiden nuorisojärjestöt.¹⁰³

Kansalaisaloite keräsi lopulta 51 801 kannatusilmoitusta ja se toimitettiin eduskunnan käsiteltäväksi loppuvuodesta 2013.¹⁰⁴ Eduskunnassa aloite tuli sivistysvaliokunnan käsiteltäväksi ja valiokunta ehdotti aloitteen hylkäämistä. Kokoomuksen kansanedustaja Elina Lepomäki jätti aloitteeseen kuitenkin muutosehdotuksen, jonka turvin aloite pääsi eduskunnan äänestykseen asti. Eduskunnassa 147 edustajaa kannatti sivistyslautakunnan ehdotusta aloitteen hylkäämisestä ja 27 edustajaa puolestaan Lepomäen esitystä.¹⁰⁵

Vuoden 2013 aikana piraattipuolue teetti internetissä uuden kyselyn puolueen toiminnan kehittämiseksi. Kyselyyn tuli noin 500 vastausta, joista puolet ilmoitti olevansa puolueen jäseniä. Kyselyssä selvitettiin vastaajien mielipidettä puolueohjelmaan ja vastaajista vain 24% halusi puolueohjelman olevan yleispuolue-tyyppinen ja ottavan kantaa kaikkiin poliittisiin aiheisiin. 43% vastaajista toivoi ohjelman olevan jonkin verran laajempi ja 30% vastaajista oli tyytyväisiä nykyisen laajuiseen ohjelmaan.¹⁰⁶ Kyselyssä kysyttiin myös millainen piraattipuolueen pitäisi olla, mikäli puolueohjelmaa laajennettaisiin. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto. Ylivoimainen enemmistö, 66% vastaajista toivoi puolueen olevan arvoliberaali puolue. Taloudellisesti liberaali puolue sai 27% kannatuksen ja taloudellisesti vasemmalla oleva puolue 21% kannatuksen.

Kyselyssä kysyttiin myös tarkempia politiikan osa-alueita, johon puolueen tulisi vastaajien mielestä kiinnittää huomiota, jos ohjelmaa laajennettaisiin. Tässäkin

---

¹⁰² Snowdenista ks. esim. Luke Harding, Snowden. Maailman halutuin mies.

¹⁰³ Lahti 2015, 18-19.

¹⁰⁴ Järkeä tekijänoikeuslakiin, kansalaisaloite.fi nettisivu 23.1.2013, <<https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/70>> [luettu 19.3.2018.]

¹⁰⁵ Lahti 2015, 20.

¹⁰⁶ Piraattipuolue kysely 2013, 2-7. PA.

<http://arkisto.piraattipuolue.fi/tilastot/kysely_2013/piraattipuolue-kysely_2013_yhteenvedo.pdf> [luettu 30.10.2017].

kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto. Ylivoimaisesti suurinta kannatusta, 70%, sai vaihtoehto ”koulutus- ja tiedepolitiikka”. Suurta kannatusta, 65%, sai vaihtoehto ”holhoava lainsäädäntö”. Opiskelijoiden asemaan kannanottoja toivoi 55% vastaajista ja lähes yhtä moni näki tärkeäksi nuorten syrjäytymisen ja nuorisopolitiikan. Seuraavaksi eniten, 45%, toivottiin kannanottoja EU-politiikkaan. Huomionarvoista on, että vain 9% vastaajista toivoi ulko- ja turvallisuuspolitiikan kannanottoja. Myöskään maahanmuuttopolitiikan kannanotot eivät kiinnostaneet vastaajia (13%).¹⁰⁷

Kysymykseen: ”Mitä puolueita olet aiemmin äänestänyt ja/tai aiot äänestää tulevaisuudessa?” vastasi ylivoimainen enemmistö, 79%, piraattipuolueen. Seuraavaksi suurin vastausmäärä, 44% oli vihreillä ja kolmantena oli vaihtoehto vasemmistoliitto (24%). Kokoomuksen valitsi 21% ja muut puolueet jäivät varsin pieniin prosentteihin. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.¹⁰⁸

3.2 Vuoden 2014 puolueohjelma sekä vaaliohjelma 2015

Kuten edellä on nähty, eduskuntavaalien 2011 jälkeen piraattipuolueessa nähtiin tarvetta puolueohjelman laajentamiselle. Puolueen vuoden 2014 marraskuussa hyväksymä puolueohjelma olikin edeltäjiään huomattavasti monipuolisempi ja laajempi ja se otti kantaa tietoteknisten asioiden lisäksi myös moniin perinteisiin poliittisiin kysymyksiin. Piraattipuolue laati vuoden 2015 vaaleja varten myös eduskuntavaaliohjelman, joka erosi sisällöltään huomattavasti vuoden 2011 vaalien ohjelmasta.

Piraattipuolueen periaateohjelma on jaettu neljään eri ohjelmaan: Yksilönvapausohjelmaan, tietoyhteiskuntaohjelmaan, talous-, kunta- ja perusturvaohjelmaan sekä piraattipuolueen Eurooppa-ohjelmaan. Periaateohjelman alustuksessa puolue linjaa, että politiikan lähtökohtana tulee olla yksilönvapaus ja yhdenvertaisuus. Lisäksi puolue ilmoittaa vastustavansa holhousyhteiskuntaa ja korostaa, että jokaisella ihmisillä tulisi olla oikeus elää haluamallaan tavalla niin kauan kuin ei rajoita muiden samoja oikeuksia. Alustuksessa piraattipuolue ilmoittaa myös olevansa tietoyhteiskuntapuolue, joka puolustaa yksityisyydensuojaa ja sananvapautta.¹⁰⁹

---

¹⁰⁷ Piraattipuolueen kysely 2013, 8.

¹⁰⁸ Piraattipuolueen kysely 2013, 10.

¹⁰⁹ Piraattipuolueen puolueohjelma 2014, johdanto. Tunteamattomasta syystä tätä versiota ei enää löydy piraattipuolueen sivuilta. 23.3.2017 tallennettu kopio tekijän hallussa.

Puolueen yksilönvapausohjelman¹¹⁰ alussa linjataan, että yksilönvapauksien tulee olla lähtökohta ja niitä voidaan rajoittaa ainoastaan silloin, kun se on välttämätöntä muiden vapauksien ja oikeuksien suojelemiseksi.

Ohjelmassa otetaan myös voimakkaasti kantaa sananvapauden puolesta ja siinä toistetaan puolueen alkuaikojen väite, että sananvapauden tilanne Euroopassa ja Suomessa ei ole hyvä. Erityisen huolissaan piraattipuolue on internetissä tapahtuvasta sananvapausoikeuden rajoittamisesta. Lisäksi yksilönvapausohjelmassa otetaan kantaa internetin käyttäjien yksityisyyden puolesta sekä puolustetaan verkkoneutraliteettia eli sitä, että palveluntarjoajan tulee kohdella kaikkea internetliikennettä tasa-arvoisesti eikä se saa asettaa esimerkiksi johonkin sivustolle menevää liikennettä etusijalle muiden sivustojen ja palveluiden kustannuksella.

Osana yksilönvapausohjelmaa puolue esittää myös listan asioita, joiden kohdalla yksilöiden vapauksia tulisi lisätä. Tällaisia kohtia ovat mm. päihdepolitiikka, taloudellista vapautta koskevat kohdat sekä seksuaalisuutta ja omaa kehoa koskevat asiat.

Puolueohjelmassa piraattipuolue linjasi kannattavansa vaihtoehtoista ja vastuullista päihdepolitiikkaa, jonka tavoitteena on vähentää haittoja yksilönvapauksia rikkomatta. Puolue ilmoitti vastustavansa kieltolakeja ja vaati vähintään henkilökohtaisen huumeidenkäytön dekriminialisointia. Lisäksi puolue kannatti alkoholin myyntimonopoliin purkamista ja viinien ja vahvojen oluiden myyntiä elintarvikekaupoissa. Puolueohjelman mukaan vastuullista päihdekulttuuria edistetään parhaiten vapaamman lainsäädännön kautta.

Taloudellisia vapauksia puolue lisäisi lakkauttamalla rahapelimonopolin sekä uudistamalla rahankeräyslakia radikaalisti poistamalla rahankeräysluvat. Piraattipuolue ilmoitti myös vastustavansa valtion oikeutta rajoittaa ravintoloiden ja muiden liikkeiden aukio-oloaikoja. Lisäksi puolueohjelmassa esitetään, että elinkeinolupien tarveharkinnasta luovutaan ja esimerkiksi taksi- ja apteekkialat on avattava kilpailulle. Lisäksi puolue esitti, että valtion ei tulisi estää erilaisten vaihtoehtovaluuttojen, kuten bitcoinin, käyttöönottoa. Yksilönvapausohjelmassa otettiin kantaa myös eutanasian sallimisen puolesta sekä maksullisen seksipalvelujen puolesta.

---

¹¹⁰ Seuraavien kappaleiden lähteenä: Piraattipuolueen puolueohjelma 2014, Piraattipuolueen yksilönvapausohjelma.

Piraattipuolueen tietoyhteiskuntaohjelmassa¹¹¹ puolue linjaa, että nykyiset tekijänoikeuslait kohdistavat aineettomiin hyödykkeisiin keinotekoisia ja kohtuuttomia rajoituksia, jotka heikentävät sekä kuluttajansuojaa että tuhlaavat yhteiskuntien voimavaroja. Puolue esittää, että epäkaupallisen kopioinnin ja jakamisen tulisi olla vapaata ja tekijänoikeuksien loukkauksesta määrättävien korvausten tulisi olla kohtuullisia. Lisäksi puolueohjelmassa vastustetaan edelleen erityisesti lääkepatenteja.

Osana tietoyhteiskuntaohjelmaansa puolue esittää, että tarpeetonta byrokratiaa, kuten kesäaikaan siirtymistä, tulee vähentää ja hallinnon avoimuutta lisätä. Osana hallinnon kehittämistä puolue esittää myös puoluetuen uudistamista niin, että sitä maksettaisiin saatujen äänien, ei paikkojen, perusteella. Lisäksi piraattipuolue haluaa laskea äänestysikärajan 16 vuoteen.

Piraattipuolue esittää, että julkishallinnossa tulisi siirtyä käyttämään avoimia ja vapaita ohjelmistoja sekä tiedostomuotoja. Ohjelmassa kritisoidaan voimakkaasti julkishallinnon ohjelmistohankkeita ja vaaditaan niihin avoimuutta sekä kehitysprosessiin että ohjelmistojen lähdekoodien osalta. Puolue esittää myös, että verorahoilla tuetettu tieto tulisi olla vapaasti kaikkien käytettävissä ja puolue esittääkin, että nykyiset tekijänoikeudet estävät tutkimuskirjallisuuden tehokasta käyttöä.

Ohjelmassa esitetään myös yksityiskohtaisia muutoksia koulutuspolitiikkaan. Puolue esittää, että opetusmateriaalin tulisi olla maksutonta ja kaiken julkisella rahoituksella tehdyn oppimateriaalin vapaasti käytettävissä ja jatkokehittävissä ilman tekijänoikeuksien asettamia rajoituksia. Puolue esittää myös suoranaisia muutoksia opetusohjelmaan vaatien mm. filosofian lisäämistä oppiaineeksi jo alaluokilta lähtien. Lisäksi piraatit esittävät pakollisen ruotsin kielen poistamista.

Piraattipuolueen talous-, kunta-, ja perusturvaohjelmassa¹¹² piraattipuolue ilmoitti toimivansa perinteisen talouspoliittisen jaottelun ulkopuolella eikä täten halunnut ottaa suoraa kantaa valtiotalouden kokoon tai vastaaviin kysymyksiin. Puolueohjelmassa puolue ilmoitti kannattavansa oikeudenmukaista talouspolitiikkaa, jonka perusteena olisi koko yhteiskunnan etu ilman eri ryhmittynen vastakkainasettelua. Puolue esitti myös, että yritystukia tulisi vähentää ja verotusta yksinkertaistaa. Lisäksi puolueohjelmassa oltiin huolissaan valtion jatkuvasta velkaantumisesta ja sen torjumiseksi esitettiin

---

¹¹¹ Seuraavien kappaleiden lähteenä: Piraattipuolueen puolueohjelma 2014, Piraattipuolueen tietoyhteiskuntaohjelma.

¹¹² Seuraavien kappaleiden lähteenä: Piraattipuolueen puolueohjelma 2014, Piraattipuolueen talous-, kunta- ja perusturvaohjelma.

perustuslakiin tehtävää lisäystä, joka velvoittaisi päättäjiä pitämään tulot ja menot yhtä suurina.

Osana talousohjelmaansa piraattipuolue ehdotti myös monimutkaisen sosiaaliturvajärjestelmän korvaamista yksinkertaisemmalla perustulolla, jonka tulisi mahdollistaa kohtuullinen elintaso ja jonka tulisi myös kannustaa hankkimaan ylimääräisiä tuloja. Puolue esittää, että perustulon lähtökohtana tulisi olla nykyisin oleva perustoimeentuloturvan taso, mutta puolue ei esitä ohjelmassaan mitään konkreettista perustulomallia.

Puolueen kuntaohjelman mukaan Suomessa on kaiken kokoisia kuntia, jotka hoitavat asiansa kestävästi ja hyvin. Tämän vuoksi kuntia ei tulisi ylhäältä päin pakottaa minkäänlaiseen muottiin, vaan kuntien tulisi saada vapaasti liikkumavaraa järjestäessään palveluita. Piraattipuolue kannatti myös siirtymistä maakuntahallintoon, johon liittymisen tulisi kuitenkin olla kunnille vapaaehtoista. Puolue myös esittää, että valtion tulisi asettaa kunnille velkaantumiskatto eikä valtion tulisi jatkuvasti tukea kriisikuntia.

Piraattipuolueen Eurooppa-ohjelmassa¹¹³ puolue muistuttaa, että lähtökohtaisesti päätösvalan tulee olla yksilöllä ja EU voi olla vain yksi päätöksentekotasokuntien ja kansallisvaltioiden lisäksi. Ohjelmassa suhtaudutaan unioniin kuitenkin myönteisesti ja piraatit katsovat, että EU toimii vastapainona Yhdysvalloille ja Kiinalle sekä suurille yrityksille. Erityisesti unionista katsotaan olevan hyötyä tietosuojan, yksityisyyden ja muiden perusoikeuksien puolustajana. Puolue suhtautuu myös ohjelmassaan myönteisesti ihmisten, tavaroiden, palveluiden ja pääomien vapaalle liikkuvuudelle ja esittää, että näiden lisäksi unionissa tarvittaisiin myös ideoiden, ajatusten ja informaation vapaata liikkuvuutta takaamalla etteivät esimerkiksi tekijänoikeuslait estä tätä.

Puolue kuitenkin esittää, että jäsenvaltioille tulisi jättää kansallista liikkumavaraa ja unionin tulisi säätää vain tietyt perustasot esimerkiksi yksilönvapauksiin, perusoikeuksiin ja ympäristön suojeluun. Jäsenmailla tulisi olla oikeus vapaasti kokeilla erilaisia käytäntöjä näiden rajojen sisällä. Ohjelmassa sanotaan kuitenkin suoraan, että piraattipuolueen mielestä EU:n yhdentymistä ei pidä syventää eikä unionille tulisi luoda yhtenäistä sotilaallista- tai poliisivoimaa.

Piraattipuolue esittää myös, että jäsenvaltioiden yhteisvastuuta toistensa veloista ei tule lisätä eikä Euroopan vakausmekanismille tule myöntää enempää pääomaa. Samalla

---

¹¹³ Seuraavien kappaleiden lähteenä: Piraattipuolueen puolueohjelma 2014, Piraattipuolueen Eurooppa-ohjelma.

puolue kuitenkin ilmoittaa kannattavansa euroalueen koossapitämistä. Mikäli tämä tavoite kuitenkin vaatisi EVM:n rahoituksen lisäämistä, on euroalue piraattien mielestä mieluummin purettava.

Puolueohjelmassa vaaditaan myös EU-tasolle lisää avoimuutta ja siellä esitetään mm., että Eurooppa-neuvoston kokousten asiakirjojen tulisi olla julkisia. Piraatit esittävät myös avoimuutta EU:n tasolla toimiviin lobbauselimiin ja vaativat lobbaajarekisterin pakollisuutta.

Piraattipuolueen vuoden 2015 eduskuntavaaleja varten laadittu vaaliohjelma on jaettu neljään eri teemaan: 1. Kohti sosiaalista ja taloudellista vapautta, 2. Laadukkaampaa ja avoimempaa demokratiaa, 3. Opetuksesta oppimiseen, 4. Tieto, ymmärrys ja ihmisoikeudet.¹¹⁴

Ensimmäisessä teemassa toistuu puolueen näkemys vapaudesta: Ihmiselle on taattava niin laajat yksilönoikeudet kuin mahdollista ilman, että kenenkään toisen vastaavia oikeuksia loukataan. Ohjelmassa puhutaan myös liike-elämän sääntelyn purkamisen puolesta sekä otetaan kantaa perustulon puolesta.¹¹⁵

Toisessa teemassa piraattipuolue esittää, että nykyinen puoluerahoitusmalli vääristää demokratiaa sen tarjotessa etuja jo vakiintuneille puolueille. Demokratian parantamiseksi puolue esittää, että puoluetukea pitäisi jakaa kaikille ääniä saaneille puolueille huolimatta siitä ovatko nämä eduskunnassa vai eivät. Lisäksi puolue ottaa kantaa siirtoäänivaalitavan puolesta. Siirtoäänivaalitavalla tarkoitetaan vaalitapaa, jossa äänestäjä voi laittaa ehdokkaat mieleiseensä paremmuusjärjestykseen, jolloin äänestäjällä on mahdollisuus ilmoittaa, kenen hyväksi hän haluaa äänensä laskettavan, jos hänen parhaana pitämänsä ehdokas ei ääntä tarvitse, joko siksi, että kyseisellä ehdokkaalla ei ole tarpeeksi ääniä tullakseen valituksi, tai siksi, että kyseisellä ehdokkaalla on jo valituksi tulemiseen tarvittava äänimäärä. Siirtoäänitapa vähentäisi ”hukkaan meneviä” ääniä ja se saattaisi rohkaista äänestäjiä äänestämään erityisesti piraattipuolueen kaltaisia uusia ja pieniä puolueita.¹¹⁶ Piraattipuolue haluaa vaaleihin myös tasauspaikkajärjestelmän ja puolue katsoo, että näillä uudistuksilla demokratian tila Suomessa kohenisi. Puolue haluaisi

---

¹¹⁴ Piraattipuolueen vaaliohjelma eduskuntavaaleihin 2015, 1. PA.

<http://arkisto.piraattipuolue.fi/asiakirjat/Vaaliohjelma_2015.pdf> [luettu 30.10.2017].

¹¹⁵ Piraattipuolueen vaaliohjelma eduskuntavaaleihin 2015, 2.

¹¹⁶ Paloheimo – Wiberg 2008, 184-185.

hyödyntää myös uutta teknologiaa ja avointa tietoa nykyistä enemmän päätöksenteon tukena.¹¹⁷

Kolmantena teemana on opetuksen uudistaminen. Piraattipuolue katsoo, että koulujen tulisi monimuotoistaa oppimisympäristöä, pienentää koulujen ryhmäkokoja sekä siirtyä perinteisen luokkaopetuksen lisäksi hyödyntämään verkkokursseja sekä avoimia oppimateriaaleja.¹¹⁸

Neljännessä osiossa piraattipuolue jatkaa tietoteknisiin asioihin profiloituneena puolueena, ja esittää verkonkäyttäjien oikeuksien turvaamiseksi säädettävää internetin perustuslakia. Puolue kantaa myös edelleen huolta verkkovalvonnasta, ilmaisunvapauden heikentymisestä sekä yksityisyyden loukkauksista ja vaatii, että Suomi lähtisi purkamaan yksityisyyttä loukkaavia pykäläiä lainsäädännöstä. Tarkempia pykäläiä ei kuitenkaan eritellä.¹¹⁹

Sekä piraattipuolueen periaateohjelma että vaaleja varten laaditut vaaliohjelmat kehittyivät ja monipuolistuivat huomattavasti verrattuna vuoden 2011 vaalien aikaisiin. Muutoksesta huolimatta piraattipuolue säilytti ohjelmissaan myös tärkeänä pitämänsä tietotekniset asiat. Huomionarvoista on, että yhtenä kantavana teemana sekä periaate- että vaaliohjelmassa on puolueen näkemys vapaudesta osana kaikkia puolueen tärkeänä pitämiä teemoja.

Piraattipuolueen ohjelmissa näkyy selvästi puolueen ammentavan vapauskäsitettään myös liberalismiin aatetraditiosta. Piraattipuolueen ohjelmassa on nähtävissä myönteinen suhtautuminen sekä positiiviseen että negatiiviseen vapauteen. Ihmisen tulisi saada elää elämänsä vapaasti, kunhan ei riko muiden ihmisten oikeutta elää elämänsä vapaasti. Toisaalta puolue kannattaa sosiaaliliberaalia mallia, jossa todellinen vapaus toteutuu vain, kun ihmisellä on mahdollisuus toteuttaa ja tehdä asioita.¹²⁰

Myös Mickelsson on puolueitaan käsittelevässä tutkimuksessa huomannut piraattipuolueen ohjelmassa näkyvän yhtäläisyyden klassiseen liberalismiin. Pienpuolueena piraattipuolue ei ole kuitenkaan kovin laajasti käsiteltynä Mickelssonin *Suomen puolueet* teoksessa.¹²¹

---

¹¹⁷ Piraattipuolueen vaaliohjelma eduskuntavaaleihin 2015, 2.

¹¹⁸ Piraattipuolueen vaaliohjelma eduskuntavaaleihin 2015, 3.

¹¹⁹ Piraattipuolueen vaaliohjelma eduskuntavaaleihin 2015, 3.

¹²⁰ Liberalismista ks. esim. Kari Saastamoinen – Eurooppalainen liberalismi.

¹²¹ Mickelsson 2015, 318.

Erillisillä liberaalipuolueilla on Suomessa pitkä historia, mutta viime vuosikymmeninä ne eivät ole saaneet kovinkaan suurta kannatusta vaaleissa. 1990-luvulla toiminut Risto E.J. Penttilän ympärille ryhmittynyt nuorsuomalainen puolue oli selkeästi liberaali puolue, mutta sen kannanotot liittyivät talouskysymyksiin. 1990-luvulla vaikutti myös liberaalinen kansanpuolue, mutta sen ohjelma oli selkeästi uusliberalistinen ja siitä puuttuivat sosiaaliliberaalit kannanotot.¹²² Myös viskipuolueena tunnettu uusi puolue vaihtoi nimensä liberaalipuolueeksi.

3.3 Piraattipuolueen ohjelmallinen ero perinteisiin puolueisiin

Tarkasteltaessa eduskuntapuolueiden periaateohjelmia 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä, poliittisen piraattiliikkeen syntyaikoina, voidaan todeta, että perinteiset puolueet eivät tältä osalta tarjonneet sellaista poliittista ohjelmaa, jota piraatiksi identifioituva olisi voinut ”hyvillä mielin” kannattaa, sillä vertaillen piraattipuolueen ensimmäistä periaateohjelmaa eduskuntapuolueiden tuolloisiin ohjelmiin huomataan, että perinteiset puolueet eivät juurikaan huomioineet samoja teemoja joita piraattipuolueen ohjelmassa käsiteltiin. Piraattien ensimmäinen ohjelma oli myös aiheiltaan selvästi suppeampi kuin eduskuntapuolueiden ohjelmat.¹²³

Joitakin samankaltaisuuksia ohjelmissa kuitenkin oli. Esimerkiksi SDP:n tuolloin voimassa olleessa periaateohjelmassa oli kannanotto, jonka mukaan ”tietoverkkojen tehtävä on lisätä kansalaisten tietoisuutta ja osallisuutta sekä edistää yhteiskunnallista vuoropuhelua”.¹²⁴ Kokoomuksen tuolloisessa periaateohjelmassa puolestaan käsiteltiin mahdollisuuksien tietoyhteiskuntaa ja kokoomus linjasi ohjelmassaan, että tietoyhteiskunnan palvelut ovat kansalaisoikeus.¹²⁵

Vasemmistoliiton periaateohjelmassakin mainitaan kehittynyt tietotekniikka ja sen mahdollistama aiempaa laajempi vuorovaikutus kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen välillä, mutta ohjelmassa ei oteta piraattien tapaan kantaa tätä viestintää kohtaavista uhista.¹²⁶ Vihreiden tuolloisessa periaateohjelmassa jaettiin piraattien huoli kehitysmaita kohtaavasta lääkekriisistä, mutta piraateista poiketen vihreät eivät puhu ohjelmassaan

---

¹²² Mickelsson 2015, 282.

¹²³ Paastela – Paloheimo 2006, 104-201.

¹²⁴ Paastela – Paloheimo 2006, 115.

¹²⁵ Paastela – Paloheimo 2006, 123.

¹²⁶ Paastela – Paloheimo 2006, 137.

patenttijärjestelmän ongelmista lääkekustannusten yhteydessä. Vihreiden ohjelmassa oli myös jo tuolloin kannanotto perustulon puolesta.¹²⁷

Piraattipuolueen pikkuhiljaa kasvanut ja monipuolistunut periaateohjelma oli kuitenkin vuoden 2015 vaaleihin menneissä alkanut muistuttaa useammalta osaltaan perinteisten puolueiden ohjelmaa sitä mukaan, kun piraatit ottivat ohjelmassaan kantaa myös perinteisiin poliittisiin kysymyksiin. On kuitenkin ilmeistä, että puolueen perustamisen aikoina perinteiset puolueet eivät tarjonneet vastinetta tietoyhteiskuntapuolueeksi profiloituvalle piraattipuolueelle.

Piraattien kyselyissä paljastui, että puoluetta äänestäneet olivat aiemmin äänestäneet pääasiassa vihreitä, vasemmistoa ja kokoomusta. Lex Karpelan tullessa eduskunnan äänestettäväksi vasemmistoliitto ja vihreät suhtautuivat siihen ristiriitaisesti niin, että vihreiden kansanedustajista enemmistö äänesti lain puolesta vain kolmen edustajan vastustettua sitä. Vasemmistoliiton kohdalla enemmistö äänesti lakia vastaan, mutta puolueessa oli kuitenkin suuri lakia kannattava vähemmistö. Kokoomuksesta suurin osa kannatti lakia.¹²⁸

Eduskunnan keskustellessa Lex Karpelasta perinteisten puolueiden kansanedustajilta varsin kovasanaista kielenkäyttöä piratismista. Vasemmistoliiton kansanedustaja Minna Sirniö totesi suoraan: ”– – piratismista on tullut epävirallinen sananvapauden ja oikeuksiemme julistus — ainut varastamisen laji muuten, joka on yleisesti hyväksytty”.¹²⁹ Näin ollen näyttää siltä, että tekijänoikeuskysymystä tärkeänä pitävä äänestäjä ei voinut samaistua tekijänoikeuskysymyksessä vanhoihin puolueisiin, vaikka niiden yksittäiset edustajat olisivatkin jakaneet piraattien huolen sähköisten oikeuksien tilasta. Näkökulma heijastelee suoraan piraattien kollektiivista ”me” vastaan ”muut” identiteettiä.

4. Piraattipuolue vaalikonevastausten perusteella

Vaalikone on päätöksenteon apuna käytettävä järjestelmä, joka suodattaa suuren määrän informaatiota ja esittää sen yksinkertaistetussa muodossa käyttäjälle. Vaalikone on suunniteltu mittaamaan vaaliehdokkaan ja käyttäjän mielipiteiden eroavaisuutta ja niiden tarkoituksena on arvioida vaalikoneen käyttäjälle häntä parhaiten mielipiteiltään vastaavat ehdokkaat. Vaalikoneen lähtökohtana ovat erilaiset kysymykset, joiden suhteen

---

¹²⁷ Paastela – Paloheimo 2006, 169, 172.

¹²⁸ Lahti 2015, 6.

¹²⁹ Lahti 2015, 10.

käyttäjän ja ehdokkaan maailmankuvaa vertaillaan. Yksittäisen kysymyksen kohdalla vastausvaihtoehdot määritellään vastausvaruuden yhdeksi ulottuvuudeksi, jolloin kyseiseen kysymykseen annettu vastaus määrittelee ehdokkaalle sekä vaalikoneen käyttäjälle sen, missä kohtaa vastausvaihtoehtojen määrittämää ulottuvuutta tämä seisoo. Vaalikoneen antama kokonaistulos, eli se ehdokas, joka maailmankuvaltaan tulee lähimmäs käyttäjän antamia vastauksia, lasketaan vaalikonetta varten luodulla algoritmilla huomioiden kaikki vaalikoneessa olevat kysymykset.¹³⁰

Vaalikoneen antama tulos riippuu käyttäjän vastauksien lisäksi siitä, millainen on sen tekninen toteutus, eli millaisella algoritmilla kone huomioi vastauksia. Teknisen toteutuksen lisäksi lopputulokseen vaikuttaa paljon vaalikoneessa olevien kysymysten asettelu sekä se, miten sekä ehdokas, että koneen käyttäjä kunkin kysymyksen ymmärtää. On myös mahdollista, että vaalikoneeseen vastaavat ehdokkaat taktikoivat joissakin kysymyksissä ja pyrkivät vastaamaan siten, kun olettavat äänestäjien enemmistön ajattelevan. Vaalikoneen antaman ehdotuksen lisäksi todelliseen äänestyspäätökseen vaikuttaa myös muut tekijät, kuten ehdokkaan persoonallisuus ja hänen aikaisempi uransa.¹³¹

Vaalikoneiden suosio on lisääntynyt vaaleista toiseen ja erityisen suosittuja ne ovat olleet nuorten eli 18-34 vuotiaiden äänestäjien keskuudessa. Vuoden 2011 vaalien aikana äänestäjistä 20% ilmoitti seuranneensa vaaleja melko paljon vaalikoneiden kautta ja vuoden 2015 vaalien aikana luku oli noussut 26% äänestäjistä.¹³² Perinteiset mediat, kuten TV ja sanomalehdet olivat kuitenkin edelleen selvästi suosituimpia kanavia vaalien seuraamiseen. Vuoden 2011 vaalien aikana nuorista, 18-34 vuotiaista, äänestäjistä 35% arvioi saaneensa vaalikoneesta ”erittäin paljon” tai ”melko paljon” tukea omaan äänestyspäätökseen, mutta vanhemmista äänestäjistä samoin vastasi vain 13%.¹³³ Vuoden 2015 vaalien ajalta ei vastaavia tietoja ole saatavilla.

Vaalikoneiden materiaali tarjoaa myös aiheita journalismiin¹³⁴ sekä politiikan tutkimukseen erityisesti viimevuosina, kun usean vaalikoneen materiaali on avattu vapaaseen käyttöön ja niiden hyödyntäminen tutkimuksessa näin ollen helpottui.

---

¹³⁰ Kauppinen 2007, 127-130.

¹³¹ Kauppinen 2007, 138-149.

¹³² Grönlund 2016, 70.

¹³³ Moring-Mykkänen 2012, 67, taulukko 4.2, 68, taulukko 4.3.

¹³⁴ Kauppinen 2007, 136.

Myös Yleisradio tarjoaa vaalikoneidensa tuottaman materiaalin avoimena datana, joka on mahdollista ladata ja hyödyntää yleisimmissä taulukkolaskenta- ja tilastotieteellisissä analyysiohjelmissa. Tässä tutkimuksessa on hyödynnetty IBM:n SPSS-ohjelmaa. Vaalikonedata-analyysin avulla pyrin selvittämään, miten piraattipuolueen ehdokkaat vertautuvat muiden puolueiden ehdokkasiin tutkituilla ristiriitautottuvuuksilla. Tutkimusaineisto on rajattu eduskuntapuolueisiin sekä piraattipuolueen ehdokkasiin, kaikki muut eduskunnan ulkopuoliset pienpuolueet on jätetty huomioimatta.¹³⁵

Vuoden 2015 eduskuntavaaleihin asetettiin yhteensä 2146 ehdokasta. Kaikki vaaleihin asetetut ehdokkaat eivät kuitenkaan vastanneet Ylen vaalikoneen kysymyksiin, joten heidän osalta tulokset on saatu vain ehdokkaiden taustoittavasta materiaalista, kuten iästä ja sukupuolesta. He eivät siis luonnollisesti ole mukana vaalikonekysymysten vastauksissa.

Tutkimukseeni valikoituneiden puolueiden ehdokkaita oli yhteensä 1705. Näistä ehdokkaista 980 oli miehiä ja 725 naisia eli kaikista ehdokkaista naisia oli noin 42,5%. Puolueista eniten naisehdokkaita oli vihreillä (56,3%). Keskimääräistä enemmän naisehdokkaita oli myös SDP:llä (47,2%), kokoomuksella (46,3%), kristillisdemokraateilla (45,6%), RKP:llä (44,2%) sekä vasemmistoliittolla (43,5%). Keskimääräistä vähemmän naisehdokkaita oli puolestaan keskustalla (39,8%) ja perussuomalaisilla (35,4%). Piraattipuolue erottuu joukosta selvästi miesvoittoisimpana ja heillä oli naisehdokkaita¹³⁶ vain 13,8 %.

Tutkittujen ehdokkaiden keski-ikä oli 44,3 ja mediaani-ikä 44 vuotta. Korkein keski-ikä oli kristillisdemokraattien ehdokkailla (49,7v). Myös perussuomalaisten (47,2v), keskustan (47v), kokoomuksen (45,4v), SDP:n (44,5v) ja RKP:n (44,5v) ehdokkaat ovat keskimääräistä vanhempia. Keskimääräistä nuorempia ehdokkaita oli puolestaan vasemmistoliittolla (43,2v), vihreillä (40,6v) sekä piraattipuolueella, jonka ehdokkaiden keski-ikä (32,6v) erottuu selvästi muista puolueista.¹³⁷

Vaalikoneessa kysymysten vastausvaihtoehtoina olivat: ”Täysin eri mieltä”, ”jokseenkin eri mieltä”, ”jokseenkin samaa mieltä”, ”täysin samaa mieltä” sekä ”ohita kysymys”.

---

¹³⁵ Kaikki seuraavat kappaleet perustuvat, ellei toisin mainita, Ylen vaalikoneen vastaukset avoimena datana <http://data.yle.fi/dokumentit/Eduskuntavaalit2015/vastaukset_avoimena_datana.csv> [ladattu 17.11.2016].

¹³⁶ Huom. Tilastokeskuksen ym. virallisissa raporteissa naisehdokkaiden määrä piraattipuolueen kohdalla eroaa omista laskuistani, koska kyseessä on sukupuoltaan korjaava ehdokas, jonka olen laskenut tässä tutkielmassa naisten joukkoon.

¹³⁷ Kaikki laskelmat perustuvat Ylen vaalikonedataan.

Tämän lisäksi vaalikoneessa oli osio, jossa ehdokkaan piti olettaa olevansa istuva kansanedustaja, jonka pitäisi äänestää kysyttävistä asioista. Näissä vaalikoneen kysymyksissä vastausvaihtoehtona oli ”kyllä”, ”ei” tai ”tyhjä”. Vastajilla oli myös mahdollisuus perustella vastauksena avoimeen vastauskenttään. Tutkimuksessa ei ole huomioitu niitä ehdokkaita, jotka ovat vastanneet ”ohita kysymys” tai ”tyhjä” ellei näiden vastausten määrä ole ollut niin merkittävä, että se olisi oleellisesti vaikuttanut vastauksista tehtyihin johtopäätöksiin. Kaikki seuraavien alalukujen laskennat ja havainnot perustuvat Ylen vaalikoneen vastauksiin, ellei toisin mainita.

4.1 Vasemmisto vastaan oikeisto

Sosioekonomiset vastakkainasettelut erottavat puolueita toisistaan vasemmisto-oikeisto ulottuvuudella. Ristiriita vasemmiston ja oikeiston välillä onkin yksi keskeisimmistä ja pitkäikäisimmistä ristiriidoista länsimaalaisessa politiikassa ja se onkin löydettävissä jokaisesta länsimaalaisesta puoluejärjestelmästä. Tämä jako ilmentyy erityisesti uskomuksina talousjärjestelmän toimintaperiaatteista: kysymyksenä työn ja pääoman vastakkainasettelusta, suhtautumisesta markkinatalouteen ja sen sääntelyyn sekä suhtautumisessa julkisen sektorin laajuuteen. Vasemmistopuolueet suhtautuvat oikeistopuolueita myönteisemmin julkisen sektorin rooliin niin taloudellisen toiminnan sääntelijänä kuin tulojen uudelleenjakajana. Oikeistopuolueet puolestaan luottavat enemmän markkinoiden rooliin ja ne korostavat yrittäjyyden merkitystä yhteiskunnassa.¹³⁸

Vasemmisto-oikeisto-ulottuvuudella puolueiden välillä on selkeä ero siinä, paljonko ne luottavat markkinoiden itsesääntelymekanismeihin. Vasemmistopuolueet katsovat herkemmin rajoittamattomien markkinoiden epäonnistuvan työllisyyden, hyvinvoinnin ja tulonjaon tavoitteiden toteuttamisessa ja sen vuoksi ne vaativat markkinoiden aktiivista poliittista ohjausta. Oikeistopuolueet puolestaan luottavat markkinoiden itsesääntelyyn ja täten katsovat markkinoiden poliittisen ohjauksen usein heikentävän talousjärjestelmän toimintaa.¹³⁹

Paloheimon mukaan oikeistopuolueet ovat historiallisesti suhtautuneet huomattavasti vasemmistoa kielteisemmin julkisen sektorin vastuisiin sosiaaliturvan ja muiden julkisten palveluiden ylläpitäjänä, mutta Suomessa tämä ero on ajan mittaan kaventunut

---

¹³⁸ Paloheimo, Raunio 2008, 12; Paloheimo 2009, 19.

¹³⁹ Paloheimo 2009, 19-20.

huomattavasti. Paloheimon mukaan syynä tähän on kansalaisten laaja tuki hyvinvointivaltiolle sekä julkisille palveluille.¹⁴⁰

Sitoutuminen määrättyjen väestöryhmien etujen ajamiseen on historiallisesti erottanut myös vasemmistoon ja oikeistoon kuuluvia puolueita toisistaan. Paloheimon mukaan viime vuosikymmeninä puolueet ovat kuitenkin vähentäneet ohjelmistaan sellaisia kannanottoja, joissa sitoudutaan tietyn yhteiskuntaluokan tai sosioekonomisen ryhmän etujen ajamiseen. Paloheimon mukaan siitä huolimatta, että puolueet ovat muuttuneet yleispuolueiden suuntaan, näkyy oikeiston ja vasemmiston välinen jako edelleen vahvana kansalaisten poliittisissa samaistumisissa, sillä hänen mukaansa yli 90% kansalaisista sijoittaa itsensä edelleen joko poliittiseen oikeistoon, keskustaan tai vasemmistoon.¹⁴¹

Eurooppalaisessa keskustelussa oikeistopuolueiksi nimitetään usein sellaisia puolueita, joiden identiteetti perustuu konservatiiviseen ideologiaan ja vasemmistopuolueiksi puolestaan niitä puolueita, joiden identiteetti perustuu sosialistiseen ideologiaan. Poliittiseen keskustaan sijoittuvien puolueiden historiallinen identiteetti perustuu usein liberalismiin tai liberalismiin ja konservatismiin erilaisiin yhdistelmiin.¹⁴²

Eduskuntavaalit 2011

Piraattipuolueen sijoittumista Suomen puoluekartalle vuoden 2011 vaalien vaalikonevastausten perusteella tutkinut Airo on valinnut tätä ristiriitaa kuvaamaan Helsingin Sanomien vaalikoneen kysymyksen: ”Mitä veromuotoa olisit valmis ensisijaisesti korottamaan?”. Kysymykselle oli annettu vaihtoehtoina: Ansiotuloveroa, arvonlisäveroa, ei mitään näistä, ei ylipäättään verojen korotuksia, energiaveroja, palauttaisın varallisuusveron, pääomatuloveroa, yritysveroa ja kiinteistöveroa. Airon mukaan piraattipuolueen ehdokkaat eivät olleet yksimielisiä ensisijaisesta kohteesta, mutta ehdokkaista 43,9% vastasi kysymykseen pääomatuloveroa. Seuraavaksi eniten kannatusta (23,3%) sai vaihtoehto ”ei ylipäättään verojen korotuksia”. Kolmanneksi suosituin vaihtoehto oli varallisuusveron palauttaminen, jota kannatti 11% ehdokkaista. Vaihtoehdon ”ei mitään näistä” sekä ansiotuloveron, energiaveron sekä arvonlisäveron korottamisen kannalla oli yksittäisiä ehdokkaita, yksi ehdokas puolestaan vastasi yritysveron, mutta kiinteistöveron korottamisen kannalla ei ollut yksikään piraattipuolueen ehdokas.¹⁴³

---

¹⁴⁰ Paloheimo 2009, 20-21.

¹⁴¹ Paloheimo 2009, 21-22.

¹⁴² Westinen 2011, 28.

¹⁴³ Airo 2012, 62-63.

Airon mukaan pääomatulojen korottamista kannattaneet piraatit perustelivat vastaustaan erityisesti oikeudenmukaisuudella ja tasa-arvolla: pääomatulojen korkeampi veroaste kaventaisi tuloeroja. Airon mukaan monet tätä kannattaneet ehdokkaat olivat progressiivisen pääomatuloveron kannalla. Sen sijaan ansiotuloveroja enemmistö piraattiehdokkaista ei halunnut korottaa, sillä niitä pidettiin jo nyt melko korkeana. Nykyisessä veromallissa osa ehdokkaista näki joka tapauksessa parantamisen varaa, sillä veromallia ei pidetty tasa-arvoisena.¹⁴⁴

Verojen korotuksia vastustaneet ehdokkaat perustelivat vastauksiaan mm. niin, että verotason katsottiin olevan jo niin korkea, että korottamisen sijasta pitäisi keskittyä tehokkaampaan varojen käyttöön. Jotkut ehdokkaat katsoivat, että valtion menoja tulisi karsia ja verotusta laskea.¹⁴⁵

Pääomatulojen ensisijaista korottamista kannattivat Airon tutkimuksessa piraattipuolueen lisäksi myös perussuomalaiset, SDP, vasemmistoliitto, vihreät, keskusta, RKP sekä kristillisdemokraatit. Ainoastaan kokoomuksen enemmistö olisi ensisijaisesti korottanut arvonlisäveroa. Kysymyksen kohdalla Airo tulkitsee, että vasemmiston puolella on yleensä kannatettu veroja, jotka kohdistuvat paremmin toimeentulevaan kansanosaan ja vastustettu veroja, jotka kohdistuvat pienituloisiin. Vasemmiston ja oikeiston välisellä ristiriidalla Airo sijoittaa piraattipuolueen vasemmistupuolueiden joukkoon.¹⁴⁶ Huomionarvoista on, että piraattipuolueen puolueohjelma eikä vaaliohjelma ei ottanut kantaa taloudellisiin kysymyksiin.

Eduskuntavaalit 2015

Vasemmiston ja oikeiston välistä ristiriitaa selvitin kolmella vaalikoneen kysymyksellä.

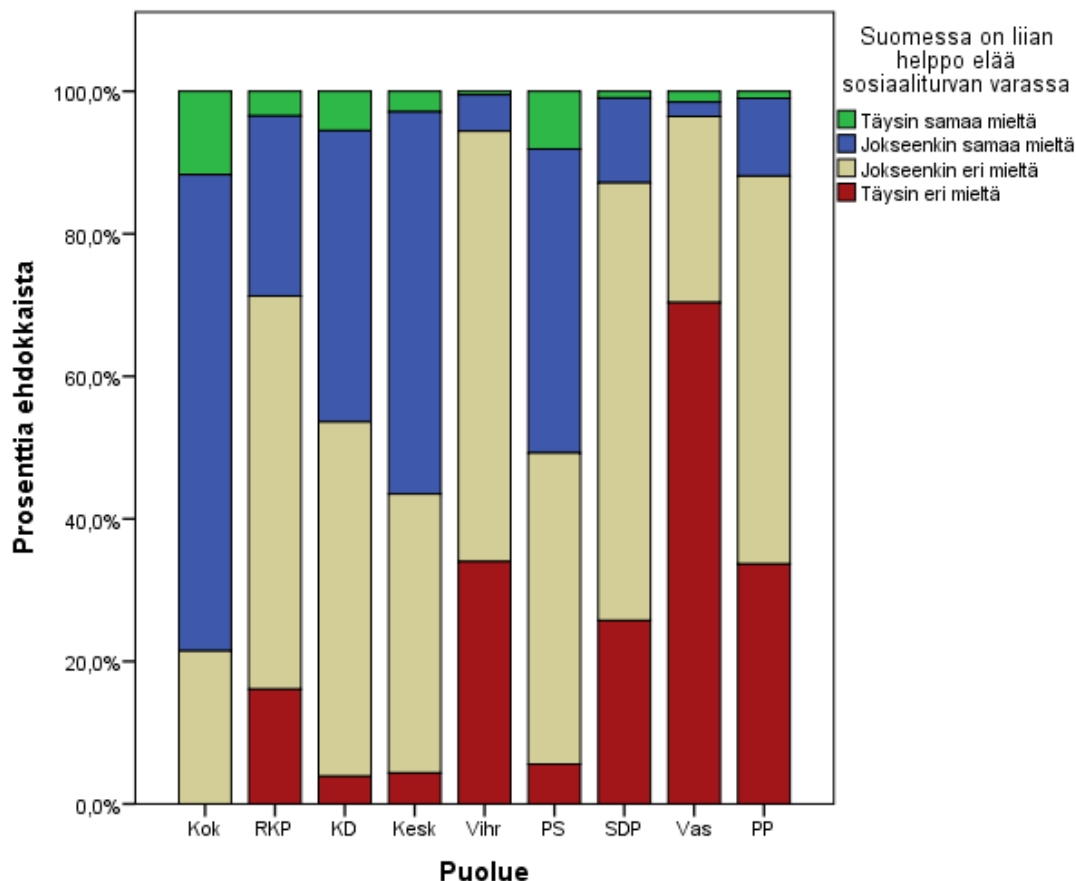
---

¹⁴⁴ Airo 2012, 63-64.

¹⁴⁵ Airo 2012, 64.

¹⁴⁶ Airo 2012, 63-65.

Kysymys 1: Suomessa on liian helppo elää sosiaaliturvan varassa. (Diagrammi 1)

Diagrammi 1 esittää eri puolueiden ehdokkaiden vastaukset ensimmäisen kysymyksen osalta. Kaikista puolueista myönteisemmin väitteeseen suhtautui kokoomus, jonka ehdokkaista yli 75% vastasi kysymykseen myöntävästi. Myös keskustan ehdokkaita hieman yli puolet suhtautui väitteeseen myöntävästi. Perussuomalaisista puolestaan niukasti yli puolet suhtautui väitteeseen myönteisesti.

RKP:n ehdokkaista puolestaan hieman yli puolet vastasi olevansa eri mieltä väitteen kanssa kuten myös kristillisten niukka enemmistö. Väitteeseen selvästi kielteisemmin suhtautuivat vihreät, SDP sekä vasemmistoliitto joiden kaikkien ehdokkaista yli 80% olivat eri mieltä kysymyksen kanssa. Piraattipuolue sijoittuu tämän kysymyksen perusteella selkeästi vasemmistopuolueiden joukkoon ja puolueen ehdokkaista noin 90% vastaa olevansa väitteen kanssa eri mieltä.

Piraattipuoluealaisten vastauksiin jättämissä avoimissa perusteluissa toistui usein väitteet siitä, että Suomen sosiaaliturva on muita pohjoismaita alemmalla tasolla. Lisäksi monissa perusteluissa muistutettiin siitä, että valtaosa sosiaaliturvan varassa elävistä haluaisi kyllä työllistyä, mutta työn löytäminen saattaa olla vaikeaa ja kaikissa tilanteissa

sen vastaanottaminen ei ole edes taloudellisesti kannattavaa. Muutamit ehdokkaat kertovat lisäksi omakohtaisia kokemuksia siitä, miten sosiaaliturvan varassa eläminen ei heidän mielestään ollut helppoa.

Joissakin perusteluissa kannettiin kuitenkin myös huolta siitä, että sosiaaliturvan varassa on mahdollista ”pakoilla työtä” tai yhteiskunnan turvaverkkoa voidaan käyttää myös väärin, mutta tämän ei nähty olevan kovinkaan yleistä. Piraattien ehdokkaan Juho Salon mukaan: ”Tämä tuntuu vaihtelevan henkilöstä toiseen. Osa työttömistä istuu kotona kuuntelemassa Geneleccejä, kun toiset makaa ulosteissaan kuninkaankadulla. On jotain perin merkillistä miten molemmat tilanteet ovat mahdollisia.”¹⁴⁷

Suurella osalla piraattien perusteluissa mainittiin myös, että suomalainen sosiaaliturvamalli on passivoiva ja byrokraattinen. Piraattipuolueen ainoa ehdokas¹⁴⁸, joka vastasi olevansa kysymyksen kanssa täysin samaa mieltä, tarkensi perustelussaan, että: ”Väärällä tavalla järjestetty sosiaaliturva muodostaa kannustinloukkuja, jolloin työnteko ei aina ole edes kannattavaa”. Monet piraattien ehdokkaat ehdottivatkin, että nykyinen sosiaaliturvamalli korvattaisiin perustulolla.

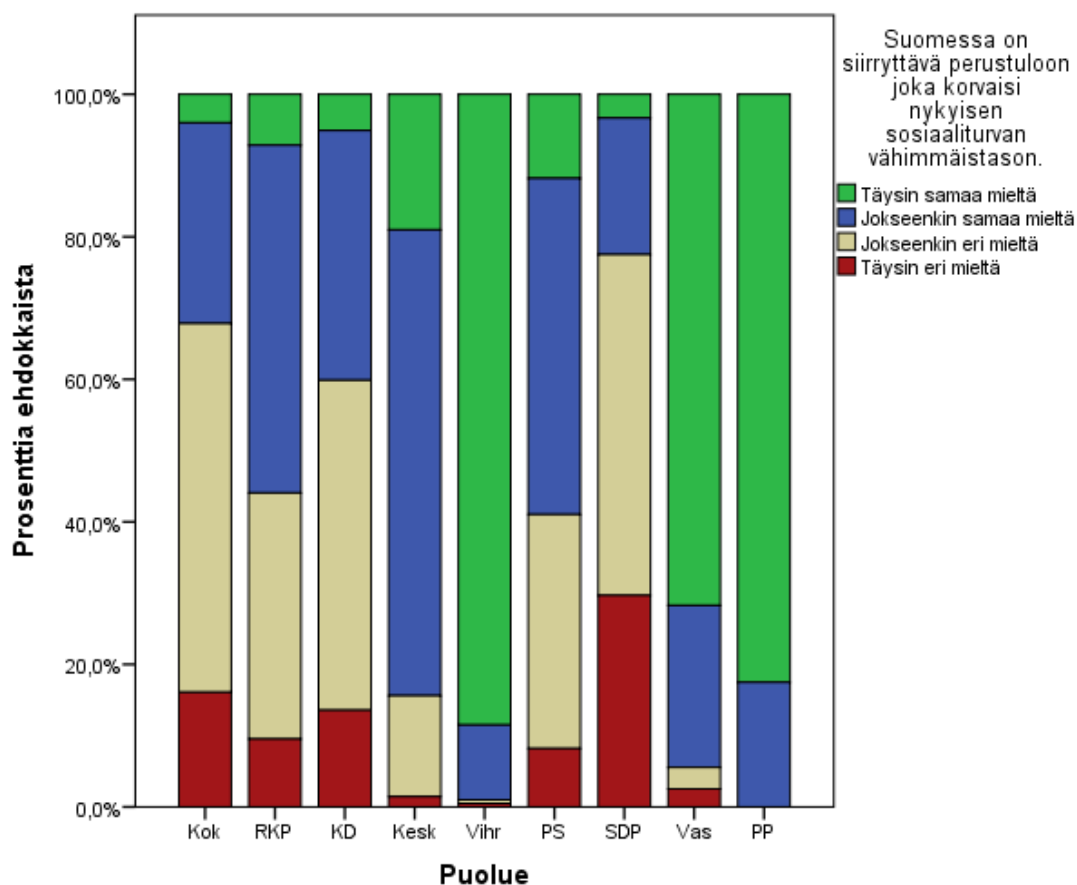
Sosiaaliturvaa koskevan kysymyksen perusteella piraattipuolueen kanssa suurimpia hengenheimolaisia ovat vasemmistolaiset puolueet ja tämän kysymyksen osalta puolue voitaisiin sosioekonomisella ulottuvuudella sijoittaa vasemmalle. Piraattien vastaukset ovat myös jokseenkin linjassa puolueen puolueohjelman kanssa, jossa yhteiskunnan tarjoamaan turvaverkkoon suhtauduttiin myönteisesti.

---

¹⁴⁷ Juho Salo, Pirkanmaan vaalipiiri. Vastaus: Jokseenkin eri mieltä.

¹⁴⁸ Miko Viita-aho, Vaasan vaalipiiri. Vastaus: Täysin samaa mieltä.

Kysymys 2: Suomessa on siirryttävä perustuloon joka korvaisi nykyisen sosiaaliturvan vähimmäistason. (Diagrammi 2)

Kaikista tutkituista puolueista (diagrammi 2.) perustuloon suhtautuivat myönteisemmin piraattipuolue sekä vihreät, joiden kummankin ehdokkaista yli 80% vastaa olevana kysymyksen kanssa täysin samaa mieltä. Piraateista yksikään ehdokas ei vastaa olevansa kysymyksen kanssa eri mieltä, joten tämän kysymyksen osalta puolueen ehdokkaat ovat puolueohjelman kanssa täysin samoilla linjoilla. Myös vasemmistoliiton ehdokkaista suurin osa on kannattaa perustuloa, kuten myös keskustan ehdokkaat. Samoin RKP:n ehdokkaista enemmistö suhtautuu perustuloon myönteisesti. Myös hieman yli puolet perussuomalaisista ehdokkaista ilmoittaa kannattavansa perustuloa.

Perustuloa vastustavat eniten kokoomuksen ehdokkaat. Heistä kaksi kolmasosaa on vastannut kysymykseen kielteisesti. Myös kristillisten enemmistö suhtautuu perustuloon negatiivisesti. Samoin SDP:n ehdokkaista enemmistö suhtautuu perustuloon kielteisesti ja jopa lähes kolmasosa puolueen ehdokkaista on ilmoittanut olevansa väitteen kanssa täysin eri mieltä.

Kysymys perustulosta jakaa puolueita yli vasemmisto-oikeisto-akselin ja mielenkiintoisesti sitä vastustaa sekä oikealla oleva kokoomus että vasemmistopuolueisiin lukeutuva SDP. Siksi perustulokysymyksen perusteella ei voida tehdä johtopäätöksiä puolueen sijoittumisesta tällä ulottuvuudella. Piraattipuolueen kanssa myönteisen kannan perustuloon näyttää jakavan enemmistö puoleista ja suurimpia hengenheimolaisia ovat vihreiden ja vasemmistoliiton ehdokkaat.

Piraattipuolueen ehdokkaiden avoimissa perusteluissa toistuivat jo edellisen kysymyksen kanssa esiin nousseet havainnot perinteisen sosiaaliturvan byrokraattisuudesta sekä sen mahdollisuudesta passivoida tuen saajat. Monet ehdokkaat katsoivat, että nykyinen sosiaaliturvamalli pahimmillaan rankaisee työnteosta. Useat ehdokkaat myös uskoivat, että perustuloon siirtyminen ei lisäisi ainakaan merkittävästi valtion menoja, sillä merkittäviä säästöjä syntyisi, kun valtiohallinnon ”byrokraatteja” voitaisiin vähentää ja kansalaisten olisi kannattavampaa ottaa työtä vastaan.

Monet piraattien ehdokkaat toivat myös esiin huolensa niistä väestöosista, jotka eivät ole perinteisen sosiaaliturvan varassa. Perustuloon siirtymisen uskottiin parantavan yrittäjien asemaa ja tämän lisäksi rohkaisemaan myös uusia ihmisiä ryhtymään yrittäjiksi. Lennart Sandström tiivistää vastauksessaan monen piraatin kannan: ” Perustulo poistaa byrokratiaa, ei nöyryytä heikko-osaista ja tulee yhteiskunnalle edullisemmaksi.”¹⁴⁹

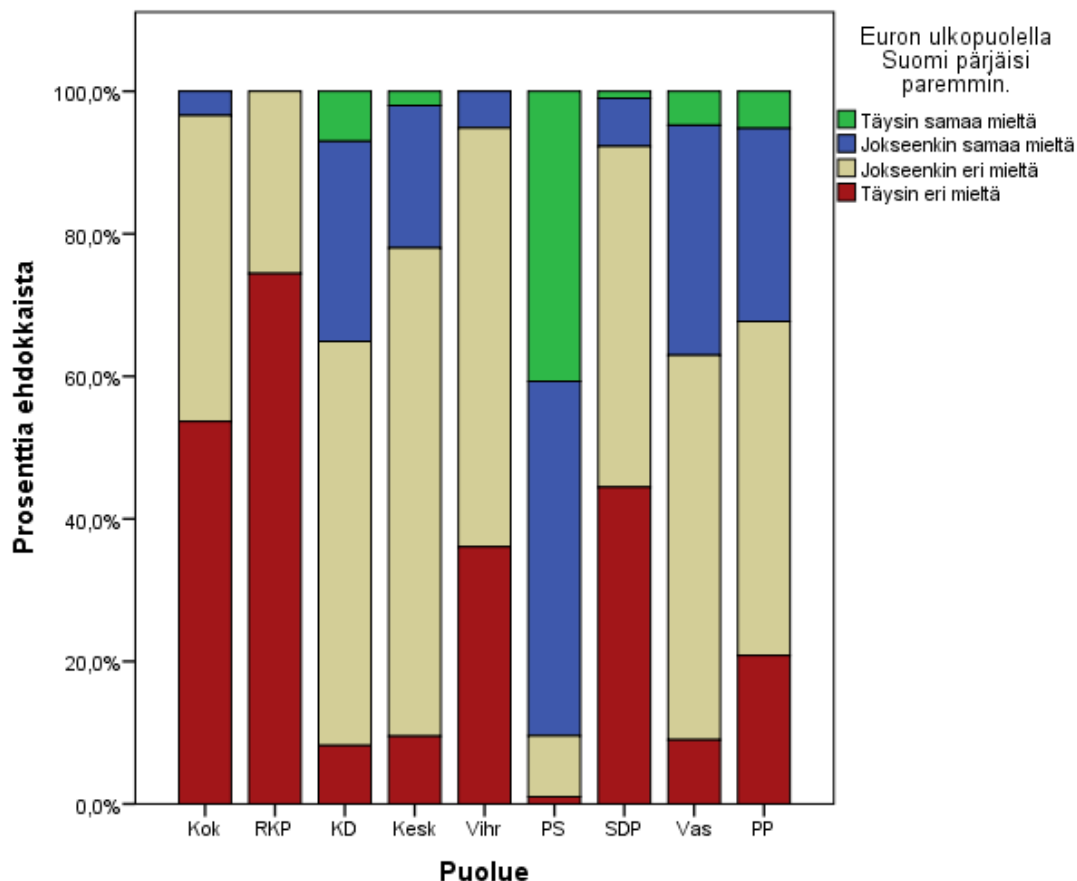
Piraattipuolueen ehdokkaiden vastaukset sekä niiden perustelut ovat täysin linjassa puolueohjelman kanssa, jossa puolue ilmoitti siirtymisen perustuloon olevan yksi puolueen tavoitteista. Myös eduskuntavaaleja varten laaditussa vaaliohjelmassa puolue ilmoittaa kannattavansa vastikkeetonta perustuloa, jonka tulisi mahdollistaa kohtuullinen elintaso ja jonka tulisi myös kannustaa hankkimaan ylimääräisiä tuloja.¹⁵⁰

---

¹⁴⁹ Lennart Sandström, Uudenmaan vaalipiiri. Vastaus: Täysin samaa mieltä.

¹⁵⁰ Piraattipuolueen vaaliohjelma 2015, 1. Kohti sosiaalista ja taloudellista vapautta.

Kysymys 3: *Euron ulkopuolella Suomi pärjäisi paremmin.* (Diagrammi 3) Vaikka kysymys eurosta ei ole yksiselitteisesti vain taloudellinen, vaan se voidaan nähdä myös poliittisena kysymyksenä, on se kuitenkin tässä tutkimuksessa sijoitettu osaksi taloudellista ristiriitaa.

Tämän kysymyksen (diagrammi 3.) kanssa eniten samaa mieltä olivat perussuomalaiset, joista noin 90% vastasi kysymykseen myöntävästi. Perussuomalaiset erottuvat myös tämän kysymyksen osalta täysin muista puolueista heidän ollessa ainoa selkeästi eurokriittinen.

Suurinta euron kannatus näyttää olevan RKP:n ehdokkaiden joukossa, joista lähes 75% vastasi olevansa täysin eri mieltä väitteen kanssa. Myös kokoomuslaisista ehdokkaista suurin osa vastasi olevansa eri mieltä väitteen kanssa. Myös SDP:n ehdokkaista enemmistö näyttää kannattavan euroa, kuten myös enemmistö niin kristillisistä kuin keskustalaisistakin. Samoin on vihreiden laita. Myös enemmistö vasemmistoliiton ja piraattien ehdokkaista ilmoittaa kannattavansa euroa.

Piraattipuolue näyttää tämän kysymyksen osalta olevan puolueiden valtavirtaa sen ehdokkaiden pitäessä euroa myönteisenä asiana, mutta puolueen ehdokkaista kuitenkin

noin kolmasosan mielestä Suomi pärjäisi paremmin ilman euroa. Tältä osin puolueen ehdokkaat ovat samassa ryhmässä vasemmistoliiton ja kristillisten kanssa, joissa kummassakin myös noin kolmasosa ehdokkaista oli eurokriittisiä.

Piraattipuolueen ehdokkaiden jakaantuminen näkyy selkeästi myös vastausten perusteluissa. Euroon kielteisesti suhtautuvat ehdokkaat perustelivat vastauksiaan usein vertaamalla Suomea muihin pohjoismaihin ja Sveitsiin, jotka pärjäisivät hyvin, joidenkin ehdokkaiden mukaan jopa Suomea paremmin. Osa ehdokkaista perusteli vastauksensa sillä, että euron vaikutus Suomen talouteen on tutkimusten mukaan ollut haitallinen, osan mielestä taas edes taloustieteilijät eivät osaa antaa kysymykseen oikeaa vastausta.

Euroon myönteisesti suhtautuvat ehdokkaat perustelivat vastauksiaan tuomalla esiin euron hyviä puolia, kuten vakaamman korkotason sekä yhteisvaluutan ansiosta helpottuneen kaupankäynnin ja matkustelun. Monissa vastauksissa muistutetaan myös 90-luvun lama-ajasta ja uskottiin yhteisvaluutan estävän vastaavan.

Kuvaavan tiivistelmän piraattien vastauksista saa Mikko Pietarisen perustelusta: ”Euro-alue tuo pakotteita, velvollisuuksia ja säädöksiä jotka heikentävät taloutta mutta myös luo vapautta liikkuvuudelle ja yritystoiminnalla EU:n sisällä helpottaen kaupankäyntiä. Suomella pitäisi kuitenkin olla enemmän itsepäätätmissalmaa.”¹⁵¹

Sosioekonomisella ulottuvuudella piraattipuolueen varsin myönteiset näkemykset sosiaaliturvasta ja yhteiskunnan turvaverkosta antavat puolueesta talousvasemmistolaisen kuvan. Kuitenkin puolueen puolue- sekä vaaliohjelmassa korostettiin tarvetta liike-elämää rajoittavan sääntelyn purkamisesta. Nämä puolestaan kallistavat puoluetta lähemmäs perinteistä talousoikeistolaisuutta. Myös kysymysten perusteluissa esitetyt huolet yrittäjyydestä ovat perinteisesti olleet enemmän oikeiston retoriikkaa. Puolueohjelmansa mukaan piraattipuolue haluaa toimia perinteisen talouspoliittisen jaottelun ulkopuolella ja osin tämä väite näyttää pitävän paikkaansa.

4.2 Arvoliberalismi vastaan arvokonservatismi

Ristiriita liberaalien ja konservatiivisten arvojen välillä on eräs merkittävimmistä ristiriitaulottuvuuksista länsimaissa. Konservatismi sekä liberalismi ovat myös olleet kansainvälisesti eräitä keskeisimpiä aateperinteitä modernilla aikakaudella ja aatehistoriallisesti molemmat traditiot ovat saaneet useita erilaisia suuntauksia,

---

¹⁵¹ Mikko Pietarinen, Savo-Karjalan vaalipiiri. Vastaus: Jokseenkin eri mieltä.

esimerkiksi konservatismiin tradition sisältä on löydettävissä neokonservatiivisia, arvokonservatiivisia sekä Donald Trumpin presidenttikampanjan myötä suurta suosiota saavuttanut vaihtoehto-oikeisto eli alt-right-liike. Myös liberaalin aatetradition sisältä on löydettävissä erilaisia suuntauksia talousliberaalista suuntauksesta arvoliberalismiin. Konservatismia ja liberalismia tutkittaessa onkin pyrittävä määrittämään tarkasti se, mitä oikeastaan tutkitaan. Tässä tutkimuksessa lähestymistapana on liberaalit vastaan konservatiiviset arvot.

Tutkittaessa tätä ristiriitaa arvojen näkökulmasta on luonnollisesti pohdittava minkä suhteen ollaan konservatiivisia eli mitä oikeastaan halutaan säilyttää. Perinteisesti konservatiivisten arvojen kannattajat ovat korostaneet niin sanottuja perinteisiä arvoja, kun taas liberaalit ovat suhtautuneet vapaamielisemmin esimerkiksi avioliittoon, perheeseen ja seksuaalisuuteen. Osa konservatisteista on myös korostanut kurin ja järjestyksen merkitystä yhteiskunnassa.¹⁵²

Suomessa erityisesti lain ja esivallan kunnioitus, kristillisten arvojen korostaminen, perinteiset perhearvot sekä isänmaallisuus ovat olleet historiallisesti konservatiivisten puolueiden perusarvoja, mutta näiden merkitys puolueissa on laimentunut. Suomen puoluekentällä erityisesti kokoomuksella ja kristillisdemokraateilla on aateperintönään konservatiivista aatetta, mutta eduskuntapuolueista myös RKP:ssa, keskustassa ja perussuomalaisissa on nähtävissä konservatismista pohjaavia painotuksia. Keskustassa ja RKP:ssa on kuitenkin esiintynyt myös kritiikkiä konservatismia kohtaan ja erityisesti RKP on pyrkinyt profiloitumaan vapaamielisenä ja liberaalina puolueena. Vasemmistoliitto sekä vihreät ovat puolestaan profiloituneet arvoliberaaleina puolueina.¹⁵³

Eduskuntavaalit 2011

Airo on tutkinut tätä ristiriitaa kahdella Ylen vaalikoneen kysymyksellä, jotka ovat: ”Yksilön vastuuta omasta ja perheensä hyvinvoinnista on lisättävä.” sekä kysymys: ”Rekisteröityneille homopareille pitää kuulua kaikki samat oikeudet kuin avioliiton solmineille heteropapereille.” Molemmissa kysymyksissä vastausvaihtoehdot olivat ”täysin samaa mieltä”, ”jokseenkin samaa mieltä”, ”jokseenkin eri mieltä”, ”täysin eri mieltä” sekä ”en osaa sanoa”.¹⁵⁴

---

¹⁵² Westinen 2011, 64-65.

¹⁵³ Westinen 2011, 65-66.

¹⁵⁴ Airo 2012, 67.

Airon mukaan piraattipuolueen ehdokkaiden enemmistö oli yksilön vastuuta koskevan kysymyksen kanssa joko täysin samaa mieltä (30,4%) tai jokseenkin samaa mieltä (31,6%). Airon mukaan myönteisesti kysymykseen vastanneiden ehdokkainen perusteluissa vastustettiin holhousyhteiskuntaa, joka rikkoisi ihmisten perusoikeuksia. Tällaisiksi nähtiin esimerkiksi lait, jotka koskivat kannabiksen kriminalisointia, eutanasian kieltämistä tai tupakoinnin kieltämistä. Piraattipuolueen ehdokkaiden mukaan liiallinen valvonta sumentaishi ihmisten järjenkäyttöä ja ehdokkaat peräänkuuluttivat ihmisten olevan itse vastuussa omista teoistaan. Yksilön vastuun lisäämisen nähtiin edistävän myös heidän vapauttaan elää omaa elämäänsä parhaaksi katsomallaan tavalla. Kuitenkin kysymykseen myönteisesti vastanneet ehdokkaat näkivät, että tietyt yhteiskunnan tukiverkot, kuten sosiaaliturva ja koulut, olivat tarpeellisia eikä niitä tulisi heikentää.¹⁵⁵

Piraattipuolueen ehdokkaista 24,1% oli yksilön vastuuta koskevan väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä ja 13,9% täysin eri mieltä. Airon mukaan näiden ehdokkaiden perusteluissa kysymystä kritisoitiin monitulkintaiseksi ja epämääräiseksi. Vaikka ehdokkaat eivät halunneet heikentää sosiaaliturvaa, niin he kuitenkin katsoivat, että yksilöllä tulisi olla vastuuta sekä omasta että perheensä hyvinvoinnista. Osa ehdokkaista suositteli lapsille ja nuorille nykyistä varhaisempaa vastuunottoa omasta hyvinvoinnista, mutta toisaalta arveltiin, että huono elämäntilanne saattaisi johtaa laiminlyönteihin. Airon mukaan nämä piraattipuolueen ehdokkaat katsoivat, että vastuu kuuluu sekä valtiolle että yksilölle, mutta yksilön vastuuta ei haluttu enää laajentaa nykyisestä. Osa ehdokkaista katsoi jopa, että yksilön vastuualue oli jo liian suuri taakka ja vastuun lisääminen olisi heidän mukaansa enemmän heitteille jättöä kuin vapauden lisäämistä. Osa ehdokkaista katsoi, että yhteiskunnan tärkein tehtävä on kansalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen, jonka vuoksi hyvinvointipalveluita ei tulisi ajaa alas.¹⁵⁶

Tämän kysymyksen osalta kokoomus oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä, vasemmistoliitto puolestaan jokseenkin eri mieltä. Piraattipuolueen ehdokasensemistön kanssa jokseenkin samaa mieltä olivat myös perussuomalaiset, keskusta, SDP, vihreät, kristillisdemokraatit sekä RKP. Tämän kysymyksen osalta Airo luokittelee piraattipuolueen liberalistista aatemaailmaa kannattavien puolueiden joukkoon, sillä hän katsoo, että yksilön vastuun ja vapauksien korostaminen kuuluu liberalistiseen aatemaailmaan. Tämän kysymyksen osalta Airo luokittelee kaikki muut puolueet paitsi

---

¹⁵⁵ Airo 2012, 67-68.

¹⁵⁶ Airo 2012, 68-69.

vasemmistoliiton liberalistiseksi puolueeksi.¹⁵⁷ Piraattipuolueen puolue- tai vaaliohjelma ei ottanut suoraa kantaa tähänkään asiaan.

Homoparien oikeuksia koskevassa kysymyksessä piraattipuolueen ehdokkaista 78,5% vastasi olevansa kysymyksen kanssa täysin samaa mieltä ja 17,7% jokseenkin samaa mieltä. Vain kaksi ehdokasta vastasi kysymykseen olevansa väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä. Airon mukaan piraattipuolueen ehdokkaat pitivät kysymystä itsestään selvänä asiana, koska oikeusvaltiossa kaikkien tulisi olla lain edessä tasa-arvoisia. Ehdokkaiden mukaan sukupuolisyryntään ei ole mitään perustetta ja jokaisen ihmisen tulisi saada elää elämäänsä tahtomallaan tavalla niin kauan, kun ei vahingoita toisen oikeutta elää haluamallaan tavalla. Osa vastaajista katsoi, että avioliittolain tulisi olla täysin sukupuolija lukumääräneutraali, eli avioliitto tulisi olla mahdollinen samanaikaisesti useamman kuin yhden henkilön kanssa.¹⁵⁸

Pientä hajaannusta piraattien keskuudessa oli kirkollisen vihkimisen kanssa: Osa ehdokkaista katsoi, että kirkollinen vihkiminen ei olisi edellytys tasa-arvon saavuttamiselle, mutta osa puolestaan katsoi, että mikäli kirkot eivät suostuisi vihkimään homopareja, tulisi valtion ottaa avioliittoon vihkiminen omaksi tehtäväkseen. Airon mukaan monetkaan ehdokkaat eivät kommentoineen homoparien adoptio-oikeutta, mutta osa katsoi sen olevan tasa-arvoon kuuluvaa ja jotkin ehdokkaat taas katsoivat, että lapselle parempaa olisi, jos tällä olisi molempia sukupuolia edustavat vanhemmat.¹⁵⁹

Piraattipuolueen ehdokkaiden enemmistön kanssa täysin samaa mieltä olivat SDP, vihreät, vasemmistoliitto sekä RKP. Kokoomuksen ehdokkaiden enemmistö puolestaan vastasi olevansa jokseenkin samaa mieltä kysymyksen kanssa. Keskustan enemmistö puolestaan oli jokseenkin eri mieltä ja perussuomalaisten sekä kristillisten enemmistö täysin eri mieltä. Tämän kysymyksen osalta Airo katsoo, että homoparien tasa-arvoisten oikeuksien kannattaminen voidaan yhdistää liberalistiseen ideologiaan ja täten hän sijoittaa piraattipuolueen liberaalipuolueiden joukkoon.¹⁶⁰ Piraattipuolueella ei ollut myöskään homoparien oikeuksiin virallista kantaa, eikä asiaan otettu mitään kantaa myöskään vaaliohjelmassa.

---

¹⁵⁷ Airo 2012, 69.

¹⁵⁸ Airo 2012, 70-71.

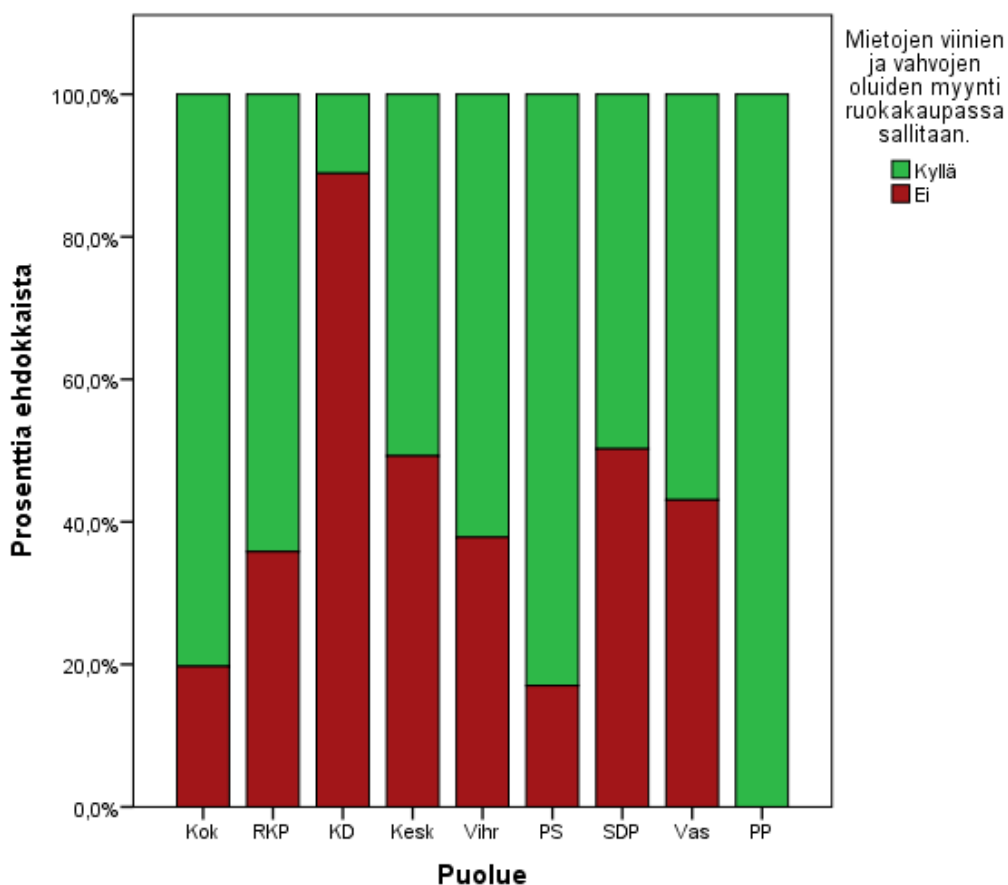
¹⁵⁹ Airo 2012, 71-72.

¹⁶⁰ Airo 2012, 72-73.

Eduskuntavaalit 2015

Arvokonservatismiin ja -liberalismiin välisellä ristiriidalla Ylen vaalikoneen kysymyksenasettelu asetti tutkimukselle tiettyjä ulkopuolelta tulevia rajoituksia, sillä vaalikoneen kysymysten ollessa relevantteja vuoden 2015 tilanteessa, ei niiden avulla pystytty tekemään kovinkaan suuria johtopäätöksiä puolueiden historiallisesta sijoittumisesta tällä akselilla, sillä vaalikoneessa ei ollut tarjolla kysymyksiä, joilla olisi voitu tulkita ehdokkaiden suhtautumista ”perinteisiin arvoihin” tai muihin arvokonservatismiin ydinkysymyksiin. Siksi tähän tutkimukseen valikoitui kolme kysymystä, jotka kuvaavat ehdokkaiden sijoittumista tällä akselilla lähinnä 2010-luvun näkökulmasta.

Ensimmäinen kysymys: *Mietojen viinien ja vahvojen oluiden myynti ruokakaupassa sallitaan.* (Diagrammi 4)

Myönteisemmin kysymykseen (diagrammi 4) suhtautuivat piraattipuolueen ehdokkaat, joista kaikki vastasivat kysymykseen kyllä. Vapaampaa alkoholilakia kannattivat myös enemmistö kokoomuksen ja perussuomalaisten ehdokkaista. RKP:n ehdokkaista lähes kaksi kolmasosaa ja vihreistä noin 60% vastasi kysymykseen kyllä. Vasemmistoliiton

ehdokkaista hieman yli puolet ja keskustan ehdokkaista niukka enemmistö kannatti myös vapaampaa alkoholin myyntiä.

SDP:n ehdokkaista niukka enemmistö ei halunnut helpottaa viinien ja vahvojen oluiden myyntiä. Kielteisin kanta kysymykseen oli kristillisdemokraateilla joista lähes 90% vastasi kysymykseen ei.

Piraattipuolueiden ehdokkaiden perustelut olivat täysin linjassa puolueohjelman kanssa. Useat ehdokkaat uskoivat tiukan ja holhoavan alkoholipolitiikan aiheuttavan ongelmia, koska alkoholia näin ollen ostettiin kerralla suuria määriä. Heidän mukaansa vapaampi alkoholimyynti toisi Suomea puolestaan lähemmäs Keski-Eurooppalaisia juomatapoja. Monet myös perustelivat vastaustaan sillä, että alkoholin myynti on muualla Euroopassa paljon vapaampaa eikä se aiheuta näissä maissa suuria ongelmia.

Osa ehdokkaista oli myös huolissaan Alkon monopolin kilpailua vääristävästä vaikutuksesta ja he toivoivat, että vapaampi alkoholimyynti edistäisi esimerkiksi pienpanimoiden toimintaa. Alkoholin vapaampaa myyntiä perusteltiin myös yksilönvapauksilla ja monet piraatit katsoivat, että valtiolla ei ole oikeutta holhota kansalaisiaan. Ville Hautakankaan perustelussa tiivistyy monen piraatin näkemys: ”Myös väkevät alkoholijuomat, ja nykyään huumausaineiksi mielletyistä päihteistä vähintään kannabis. Myynti vapaaksi 24/7, niin loppuu se varastoon ostaminen ja tästä seuraava ylenkäyttö”.¹⁶¹

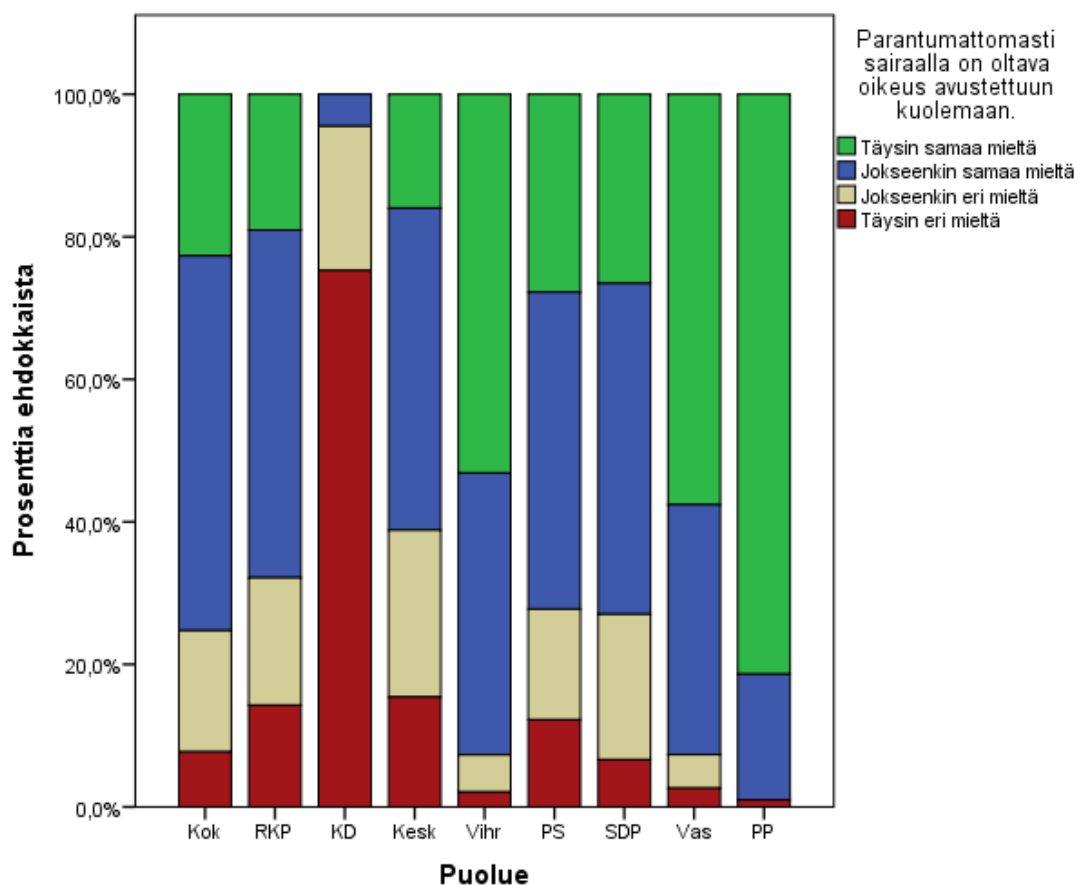
Puolueohjelmassa piraattipuolue linjasi kannattavansa vaihtoehtoista ja vastuullista päihdepolitiikkaa, jonka tavoitteena on vähentää haittoja yksilönvapauksia rikkomatta. Puolue ilmoitti vastustavansa kieltolakeja ja vaati vähintään henkilökohtaisen huumeidenkäytön dekriminisoitua. Lisäksi puolue kannatti alkoholin myyntimonopoliin purkamista ja viinien ja vahvojen oluiden myyntiä elintarvikekaupoissa. Puolueohjelman mukaan vastuullista päihdekulttuuria edistetään parhaiten vapaamman lainsäädännön kautta.¹⁶² Puolueen ehdokkaat ovat siis täysin samassa linjassa puolueohjelmansa kanssa.

---

¹⁶¹ Ville Hautakangas, Helsingin vaalipiiri. Vastaus: Kyllä.

¹⁶² Piraattipuolueen puolueohjelma 2014, Piraattipuolueen yksilönvapausohjelma, 3. vapauksien lisääminen.

Kysymys 2: Parantumattomasti sairaalla on oltava oikeus avustettuun kuolemaan.
(Diagrammi 5)

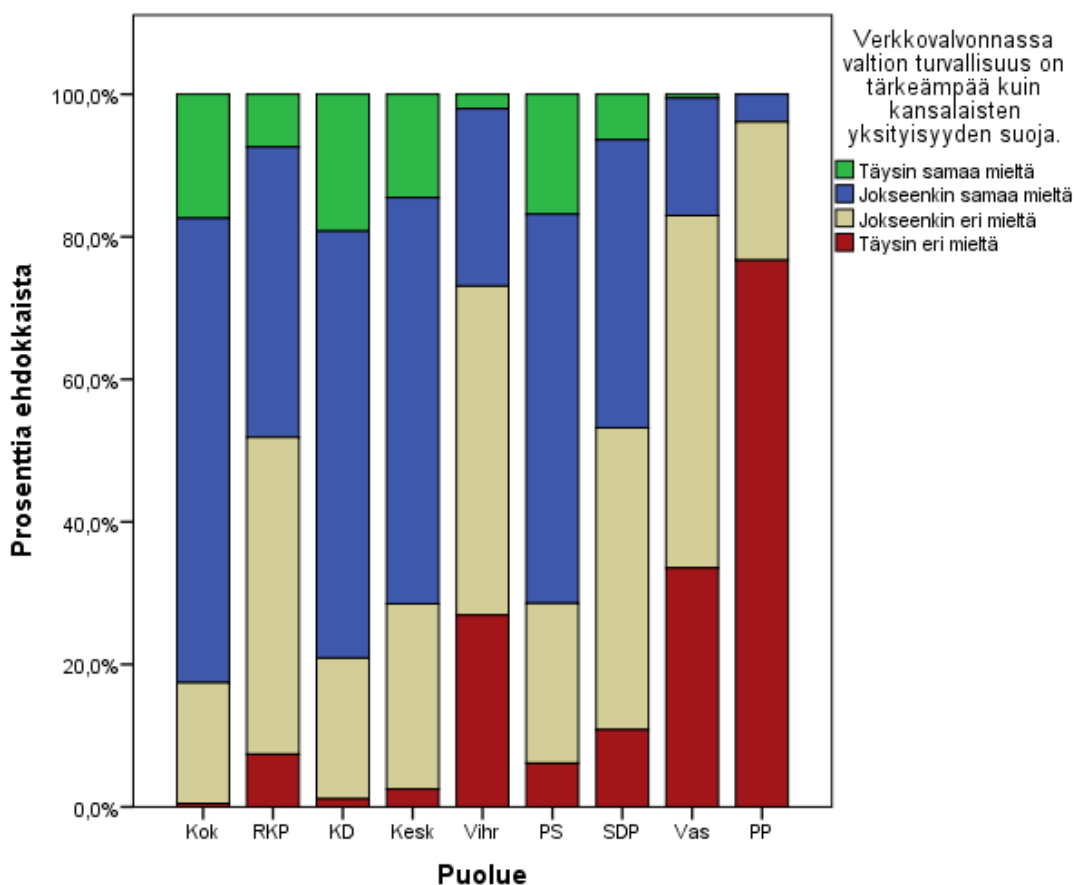
Eutanasian salliminen (diagrammi 5) sai suurinta kannatusta piraattipuolueen ehdokkaiden keskuudessa. Heistä lähes kaikki vastasivat olevansa kysymyksen kanssa samaa mieltä. Myös vasemmistoliiton ja vihreiden keskuudessa oli lähes yksimielinen kannatus eutanasian sallimiselle. Avustetun kuoleman sallimiseen suhtautuivat positiivisesti myös enemmistö SDP:n ja kokoomuksen ehdokkaista, joista lähes kolme neljäsosaa vastasi kysymykseen myöntävästi. Selkeä enemmistö myös RKP:n, keskustan ja perussuomalaisten ehdokkaista kannatti eutanasian sallimista. Ainoastaan kristillisten enemmistö vastusti ajatusta avustetun kuoleman sallimisesta.

Piraattipuolueen ehdokkaiden perusteluissa toistui lähes aina näkemys siitä, että ihmisellä tulee olla päätösvalta omasta kehostaan ja oikeus päättää myös elämänsä päättämisestä. Monet ehdokkaat korostivat sitä, että aloitteen olisi tultava henkilöltä itseltään, ei sairaanhoitohenkilökunnalta. Jotkin ehdokkaat katsoivat jopa, että oikeus eutanasiaan kuuluu kaikille ihmisille, eikä sairauden vakavuuden tulisi olla määrittävänä tekijänä. Kuvaavan tiivistelmän monista piraattien perusteluista tiivistää Jarno Luoma-Nirva: ”Ihmisellä tulee olla oikeus paitsi elää elämänsä haluamallaan tavalla, myös kuolla

haluamallaan tavalla. [...] Toki ihmisillä tulee olla edelleen oikeus myös pitkittää elämäänsä kärsimyksistä huolimatta, jos niin haluavat, mutta heidän ei pidä pakottaa muita samaan.”¹⁶³ Kysymyksen kanssa täysin eri mieltä ollut ehdokas katsoi perustelussaan, että eutanasian salliminen ja laaja hyväksyntä voisi heikentää sairaiden hoitoa.¹⁶⁴

Piraattipuolue linjasi puolueohjelmassaan kannattavansa myös yksilön oikeutta avustettuun kuolemaan. Eutanasia tulisi puolueen mukaan kyseeseen silloin, kun terveydentila estää mielekkään elämisen ja parantuminen olisi lääketieteellisesti käytännössä mahdotonta.¹⁶⁵ Tältäkin osin puolueen ehdokkaat ovat lähes täysin samalla linjalla puolueohjelman kanssa.

Kysymys 3: *Verkkovalvonnassa valtion turvallisuus on tärkeämpää kuin kansalaisten yksityisyyden suoja.* (Diagrammi 6)

¹⁶³ Jarno Luoma-Nirva, Pirkanmaan vaalipiiri. Vastaus: Täysin samaa mieltä.

¹⁶⁴ Olli-Pekka Wallin, Oulun vaalipiiri. Vastaus: Täysin eri mieltä.

¹⁶⁵ Piraattipuolueen puolueohjelma 2014, Piraattipuolueen yksilönvapausohjelma, 3. vapauksien lisääminen, hyvä kuolema.

Verkkovalvontaa koskevassa kysymyksessä (diagrammi 6) piraattipuolue erottuu täysin muista puolueista. Piraateista jopa yli 75% vastasi kysymykseen olevansa täysin eri mieltä ja lopuistakin ehdokkaista lähes kaikki ilmoittivat olevansa eri mieltä kysymyksen kanssa. Piraattien lisäksi kansalaisten yksityisyydestä olivat huolissaan vasemmistoliiton ja vihreiden ehdokkaiden enemmistö. Myös hieman yli puolet SDP:n ja RKP:n ehdokkaista oli eri mieltä kysymyksen kanssa.

Kysymykseen myönteisemmin vastasivat kokoomuksen ja kristillisten ehdokkaat, joista ylivoimainen enemmistö näki valtion turvallisuuden kansalaisten yksityisyyttä tärkeämpänä. Myös suuri enemmistö keskustan ja perussuomalaisen ehdokkaista vastasi kysymykseen myöntävästi.

Kysymykseen kielteisesti vastanneiden piraattipuoluealaisten perusteluissa toistuvat näkemykset siitä, että kansalaisen yksityisyyden suoja on pyhä, eikä siitä luopumisella olisi hyviä seurauksia. Useat ehdokkaat myös uskoivat, että massiivisella valvonnalla ei todellisuudessa saavutettaisi edes turvallisuutta parantavia tuloksia. Tätä näkemystä myös perusteltiin muiden maiden esimerkkien mukaisesti. Lisäksi useat piraatit katsoivat, että potentiaaliset pahantekijät osaisivat kyllä tarvittaessa salata viestintänsä niin, että massavakoilulla ei kyettäisi paljastamaan näitä uhkia. Kuvaavan läpileikkauksen piraattipuoluealaisten perusteluista toteaa Olli Markkanen: ”Kansalaisten säännönmukainen, laajamittainen valvonta johtaa vääjäämättä väärinkäytöksiin, eikä sille ole perusteita vapaassa yhteiskunnassa. Edward Snowden sanoi: ’Älkää antako sen tapahtua omissa maissanne’.”¹⁶⁶

Verkkovalvontaan myönteisesti suhtautuvien piraattien vastauksissa korostui kuitenkin myös näkemys siitä, että kansalaisten oikeus yksityisyyden suojaan on pyhä ja mahdollisilla valvontatoimilla pitäisi olla painavat syyt. Eräs ehdokas katsoi, että myönteisellä vastauksellaan hän on luovuttanut aatteidensa ja vakaumuksensa suhteen.¹⁶⁷ Aku Talikan mukaan valvonnan suhteen on jo tapahtunut ylilyöntejä ja viranomaisten oikeudet valvontaan voivat helposti mennä liian pitkälle. Hän toteaaakin: ”Jos valtio ei luota kansalaisiin, voivatko kansalaisetkaan luottaa valtioon?”¹⁶⁸

Piraattipuolue linjasi puolueohjelmassaan olevansa tietoyhteiskuntapuolue, joten sen yksilönvapausohjelmassa kiinnitettiin paljon huomiota verkkoneutraliteettiin, sähköisiin

---

¹⁶⁶ Olli Markkanen, Lapin vaalipiiri. Vastaus: Täysin eri mieltä.

¹⁶⁷ Harri Kämäräinen, Uudenmaan vaalipiiri. Vastaus: Jokseenkin samaa mieltä.

¹⁶⁸ Aku Talikka, Hämeen vaalipiiri. Vastaus: Jokseenkin samaa mieltä.

oikeuksiin ja sähköisen viestinnän yksityisyyden turvaamiseen.¹⁶⁹ Myös tältä osin puolueen ehdokkaat ovat lähes täysin samalla linjalla puolueohjelman kanssa.

Näiden kysymysten perusteella voidaan sanoa, että piraattipuolue on sekä puolueohjelmansa että ehdokkaidensa mielipiteiden perusteella arvoliberaali puolue, jonka aatemaailman ytimenä on vapaus: Vapaus niin henkilökohtaisessa elämässä kuin vapaus verkossa.

4.3 Kansallinen vastaan kansainvälinen suhtautuminen

Ulkopolitiikka on monissa demokratioissa keskeinen ristiriita. Lisääntyvä talouden ja politiikan kansainvälistyminen on monissa maissa nostanut ulkopoliittisen ristiriidan keskeiseksi vedenjakajaksi, kun osa puoleista kannattaa kansainvälisen yhteistyön lisäämistä ja osa puoleista puolestaan korostaa voimakkaasti kansallista itsemääräysoikeutta ja kansallisen kulttuurin säilytystä ja vaalimista. Lisääntyvä globalisaatio on tuonut poliittiselle pelikentälle jopa uusia puolueita, jotka pyrkivät erottumaan juuri tämän ristiriidan avulla.¹⁷⁰ Mickelssonin mukaan Suomessa tällaisia puolueita ovat olleet Muutos 2011 sekä Olavi Mäenpään ympärille ryhmittynyt Vapauspuolue.¹⁷¹

Paloheimon mukaan Suomen ulkopoliitiikan keskeiset linjat ovat historiallisesti näkyneet myös puolueiden kannanotoissa. Toisen maailmansodan jälkeisellä aikakaudella Suomen ulkopoliittisesta linjasta vallitsi voimakas yksimielisyys ja maan poliittisessa johdossa vallitsi torjuva asenne niihin puolueisiin ja henkilöihin, joiden katsottiin poikkeavan tästä linjasta. Kylmän sodan päättyminen ja EU-jäsenyys ovat korostaneet puolueiden välisiä linjaeroja ulkopoliitikassa. Paloheimon mukaan oikeiston ja vasemmiston välinen jännite on kuitenkin osittain siirtynyt myös ulkopoliitiikan alueelle, kun vasemmistopuolueet vaativat kansainvälisten markkinoiden lisääntyvää sääntelyä ja oikeistopuolueet puolestaan puhuvat markkinoiden avautumisen aikaansaamasta hyvästä.¹⁷² Kansainvälisiin markkinoihin ja globalisaatioon kriittisesti suhtautuvat oikeistolaiset ovat myös ryhmittyneet omaksi, usein populistiseksi voimakseen.

---

¹⁶⁹ Piraattipuolueen puolueohjelma 2014, Piraattipuolueen yksilönvapausohjelma, 2. sananvapaus, verkkoneutraliteetti ja yksityisyys.

¹⁷⁰ Paloheimo, Raunio 2008, 14.

¹⁷¹ Mickelsson 2015, 319.

¹⁷² Paloheimo 2009, 29-30.

Paloheimon mukaan kaikki eduskuntapuolueet, lukuun ottamatta perussuomalaisia, suhtautuvat myönteisesti kansainväliseen yhteistyöhön ja sen lisäämiseen. Laajat kansanjoukot sen sijaan suhtautuvat EU-politiikkaan ja kansainväliseen yhteistyöhön selvästi puolueita kielteisemmin. Kansalaisten suhtautumiseen vaikuttavat erityisesti hänen koulutuksensa, ammattinsa ja yhteiskuntaluokkansa. Korkeasti koulutetut suhtautuvat myönteisemmin kuin matalasti koulutetut. Maanviljelijät puolestaan suhtautuvat usein EU-jäsenyyteen erityisen kielteisesti. Paloheimon mukaan yhteiskunnan vähäosaiset suhtautuvat myös maahanmuuttajiin kielteisemmin, kuin parempiosaiset.¹⁷³

Eduskuntavaalit 2011

Tätä ristiriitaa Airo on tutkinut kolmella Ylen vaalikoneen kysymyksellä, jotka ovat: ”Suomen kuuluu jatkossakin tukea taloudellisesti ahdinkoon joutuneita EU-maita.”, ”Nato-jäsenyys vahvistaisi Suomen turvallisuuspoliittista asemaa.” sekä ”Maahanmuuttajien vastaanottamista ja tukemista verovaroin on tiukennettava.” Kaikissa kolmessa kysymyksessä vastausvaihtoehtoina olivat: ”Täysin samaa mieltä”, ”jokseenkin samaa mieltä”, ”jokseenkin eri mieltä”, ”täysin eri mieltä” ja ”en osaa sanoa”.¹⁷⁴

Ensimmäisen kysymyksen kohdalla piraattipuolueen ehdokkaista enemmistö eli 34,2% oli kysymyksen kanssa täysin eri mieltä ja 32,9% puolestaan jokseenkin eri mieltä. Jokseenkin samaa mieltä ehdokkaista oli 27,8% ja täysin samaa mieltä 3,8%. Yksi ehdokas ei osannut sanoa kantaansa.¹⁷⁵

Airon mukaan väitteen kanssa eri mieltä olleiden ehdokkaiden mielestä Suomi ei ole vastuussa muiden maiden taloudellisista ongelmista. Ehdokkaat epäilivät, että taloudelliset ahdingot vain lisääntyisivät mikäli ”pelastusautomaatteja” löytyy. Monet ehdokkaat kritisoivat tukipaketteja, koska katsoivat, että tuet menivät yksityisille pankeille eivätkä hätään joutuneiden kansojen avustamiseen. Kuitenkin jotkin ehdokkaat katsoivat, että tukipaketit olivat tarpeen pankkijärjestelmän vakauttamiseksi. Osa ehdokkaista kuitenkin katsoi, että tulevaisuudessa pankkijärjestelmää tulisi uudistaa ja rahoituslaitosten olisi kannettava vastuunsa itse.¹⁷⁶

Kysymykseen myönteisesti vastanneiden ehdokkaiden mielestä ahdinkoon joutuneita maita tulisi auttaa, sillä EU:n vakaus on kaikkien yhteinen asia. EU-maiden

---

¹⁷³ Paloheimo 2009, 30-33.

¹⁷⁴ Airo 2012, 74, 78, 83.

¹⁷⁵ Airo 2012, 74.

¹⁷⁶ Airo 2012, 74-75.

romahtamisen salliminen puolestaan olisi täysin kestäväntöntä talouspolitiikkaa. Osa myönteisesti vastanneista katsoi kuitenkin, että tuen myöntämisille tulisi asettaa monia ehtoja. Myös myönteisesti vastanneet ehdokkaat katsoivat perusteluissaan, että tukipakettien tulisi auttaa hätään joutuneita kansoja eikä pankkeja. Airon mukaan moni piraattipuolueen ehdokas uskoi perusteluissaan EU:sta olleen Suomelle paljon hyötyä.¹⁷⁷

Tämän kysymyksen osalta piraattipuolueen kannan jakavat vain perussuomalaiset. Jokseenkin eri mieltä olivat SDP sekä vasemmistoliitto. Kristillisdemokraatit olivat puolestaan ainoana puolueena kysymyksen kanssa täysin samaa mieltä, loppujen puolueiden ollessa kysymyksen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Tämän kysymyksen kohdalla Airo katsoo, että ahdinkoon joutuneiden EU-maiden taloudellista tukemista vastustaneiden puolueiden voidaan katsoa kuuluvan nationalistista aatemaailmaa kannattaviksi ja tukemiseen myönteisesti suhtautuvat puolueet puolestaan transnationalistisiksi puolueiksi. Tämän kysymyksen kohdalla piraattipuolue sijoittuu siis perussuomalaisten kanssa nationalististen puolueiden ryhmään.¹⁷⁸ Piraattipuolueen puolue- ja vaaliohjelmissa ei ollut mainintoja tästäkään aihepiiristä.

Enemmistö piraattipuolueen ehdokkaista ei uskonut Suomen Nato-jäsenyyden vahvistavan Suomen turvallisuuspoliittista asemaa. Ehdokkaista 38% vastasi olevansa väitteen kanssa täysin eri mieltä ja 32,9% jokseenkin eri mieltä. Jokseenkin samaa mieltä puolestaan oli 17,7% ja täysin samaa mieltä 8% ehdokkaista.¹⁷⁹

Airon mukaan kysymyksen kanssa täysin eri mieltä olevien ehdokkaiden perusteluissa uskottiin Nato-jäsenyyden heikentävän Suomen turvallisuuspoliittista asemaa vahvistamisen sijaan. Ehdokkaiden perusteluissa korostui Suomen geopoliittinen asema Venäjän naapurimaana, jonka vuoksi jäsenyydestä olisi enemmän haittaa kuin hyötyä. Nato-jäsenyyden uskottiin myös lisäävän kansainvälisen terrorismin riskiä Suomea vastaan, tuovan kuluja ja velvollisuuksia sekä sodan uhkaa. Piraattipuolueen ehdokkaat katsoivat, että paras turvallisuus saavutettaisiin rauhan keinoin: kehitysyhteistyöllä, diplomatialla ja puolueettomuudella. Monet ehdokkaat kuitenkin katsoivat, että Naton kanssa kannattaa tehdä yhteistyötä.¹⁸⁰

Kysymyksen kanssa jokseenkin eri mieltä olleet ehdokkaat perustelivat Airon mukaan vastauksiaan melko samantapaisesti, mutta osa ehdokkaista näki Nato-jäsenyyden hyvinä

---

¹⁷⁷ Airo 2012, 75-76.

¹⁷⁸ Airo 2012, 76-77.

¹⁷⁹ Airo 2012, 78.

¹⁸⁰ Airo 2012, 78-79.

puolina mahdollisen palkka-armeijan. Jäsenyyttä pidettiin taloudellisesti ja poliittisesti järkevänä, mutta asian eettinen puoli arvelutti: Muistissa oli Naton käymät ”hyökkäyssodat” ja siksi näiden ehdokkaiden mukaan reilu ja avoin ulkopoliittikka sekä eurooppalainen puolustusyhteistyö nähtiin Nato-jäsenyyttä parempana. Airon mukaan mahdolliseen Nato-jäsenyyteen ehdotettiin myös kansanäänestystä.¹⁸¹

Nato-jäsenyyden kannalla olleet ehdokkaat puolestaan uskoivat, että jäsenyys parantaisi Suomen turvallisuutta sekä toisi taloudellisia säästöjä. Airon mukaan jotkin ehdokkaat uskoivat kuitenkin, että Nato ei olisi paras organisaatio Suomen turvallisuuden vahvistamiseksi, vaan sen sijasta tulisi panostaa yhteispohjoismaiseen ydinaseohjelmaan. Airon mukaan jäsenyyteen myönteisesti suhtautuvien perusteluissa katsottiin, että jäsenyys ei toisi isoja muutoksia, sillä Suomi oli jo nyt yhteistyössä Naton kanssa. Myös myönteisesti vastanneiden keskuudessa katsottiin, että mahdollinen palkka-armeija olisi tervetullut nykyisen ”epätasa-arvoistavan” asevelvollisuuden tilalle Airon mukaan on kuitenkin huomionarvoista, että osa ehdokkaista vastasi Naton lisäävän turvallisuutta, mutta samalla he kuitenkin ilmoittivat, että eivät haluaisi Suomesta Nato-maata vaan Suomen tulisi korostaa puolueettomuutta.¹⁸²

Puolueista piraattipuolue, perussuomalaiset, keskusta, SDP, vihreät ja vasemmistoliitto olivat kysymyksen kanssa täysin eri mieltä ja kristillisdemokraatit puolestaan jokseenkin eri mieltä. Kokoomus ja RKP puolestaan uskoivat Nato-jäsenyyden parantavan Suomen turvallisuuspoliittista asemaa. Tämän kysymyksen kohdalla Airo tulkitsee, että jäsenyyteen kielteisesti suhtautuvat puolueet edustavat nationalistista aatemaailmaa ja Airo sijoittaaakin piraattipuolueen nationalististen puolueiden joukkoon.¹⁸³ Piraattipuolue ei ohjelmissaan ottanut mitään kantaa Nato-jäsenyyteen eikä muihinkaan ulko- ja turvallisuuspoliittisiin kysymyksiin.

Maahanmuuttoa koskevassa kysymyksessä 22,8% piraattipuolueen ehdokkaista vastasi olevansa täysin samaa mieltä ja 43% puolestaan jokseenkin samaa mieltä. Jokseenkin eri mieltä oli 29,1% ja täysin eri mieltä 2,5%.¹⁸⁴

Maahanmuuttopolitiikan tiukentamista kannattaneet ehdokkaat perustelivat vastauksiaan sillä, että Suomen asioiden tulisi olla ensisijaisia muihin maihin nähden. Maahanmuuttajia haluttiin tukea vasta sitten, kun oman maan asiat olisi saatu riittävän

---

¹⁸¹ Airo 2012, 79.

¹⁸² Airo 2012, 79-80.

¹⁸³ Airo 2012, 81.

¹⁸⁴ Airo 2012, 83.

hyvälle tasolle. Ehdokkaat myös katsoivat, että avun kohdentaminen kohdemaihin olisi tehokkaampaa kuin vastaanottaa maahanmuuttajia. Osa ehdokkaista katsoi, että Suomen maahanmuuttopolitiikka oli epäonnistunut tehtävässään integroida tulijat osaksi suomalaista kulttuuria ja että maahanmuuttajat olivat jääneet hyvin pitkälti yhteiskunnan taakaksi. Monet kuitenkin hyväksyivät työperäisen maahanmuuton ja sitä tulisi jopa helpottaa muuttamalla hidasta ja jäykkää byrokratiaa. Turvapaikanhakijoille haluttiin kuitenkin tiukempia vastaanottokriteereitä.¹⁸⁵

Airon mukaan suurin osa väitteen kanssa eri mieltä olleista halusi tukea vain työperäistä maahanmuuttoa, mutta uusien maahanmuuttajien ottamisen sijasta tärkeämpää olisi edistää jo maassa olevien integraatiota. Ehdokkaiden mielestä esimerkiksi suomen kielen kursseille pääsy oli hidasta ja pitkät odotusajat passivoivat maahanmuuttajia. Osa ehdokkaista katsoi kuitenkin, että maahanmuuttajiin tulisi suhtautua tapauskohtaisesti eikä heitä tulisi nähdä vain yhtenä ryhmänä.¹⁸⁶

Kysymyksen kanssa täysin samaa mieltä olivat vain perussuomalaiset. Jokseenkin samaa mieltä olivat piraattipuolueen lisäksi keskusta, kokoomus ja kristillisdemokraatit. SDP puolestaan oli jokseenkin eri mieltä ja vihreät, vasemmistoliitto ja RKP täysin eri mieltä. Tämän kysymyksen kohdalla Airo katsoo, että kysymyksen kanssa samaa mieltä olleet puolueet kannattivat nationalistista ideologiaa ja täten hän lokeroi piraattipuolueen tämän kysymyksen kohdalla nationalistien leiriin.¹⁸⁷ Piraattipuolueen ohjelmat eivät ottaneet kantaa maahanmuuttopolitiikkaan, mutta huomionarvoista on, että puolueen ainoa vaaliliitto oli Pirkanmaan vaalipiirissä maahanmuuttoon nuivasti suhtautuvan muutos 2011 puolueen kanssa.

Eduskuntavaalit 2015

Suomen kansainvälistä asemaa koskevaa ristiriitaa selvitin vaalikoneen kahdella kysymyksellä.

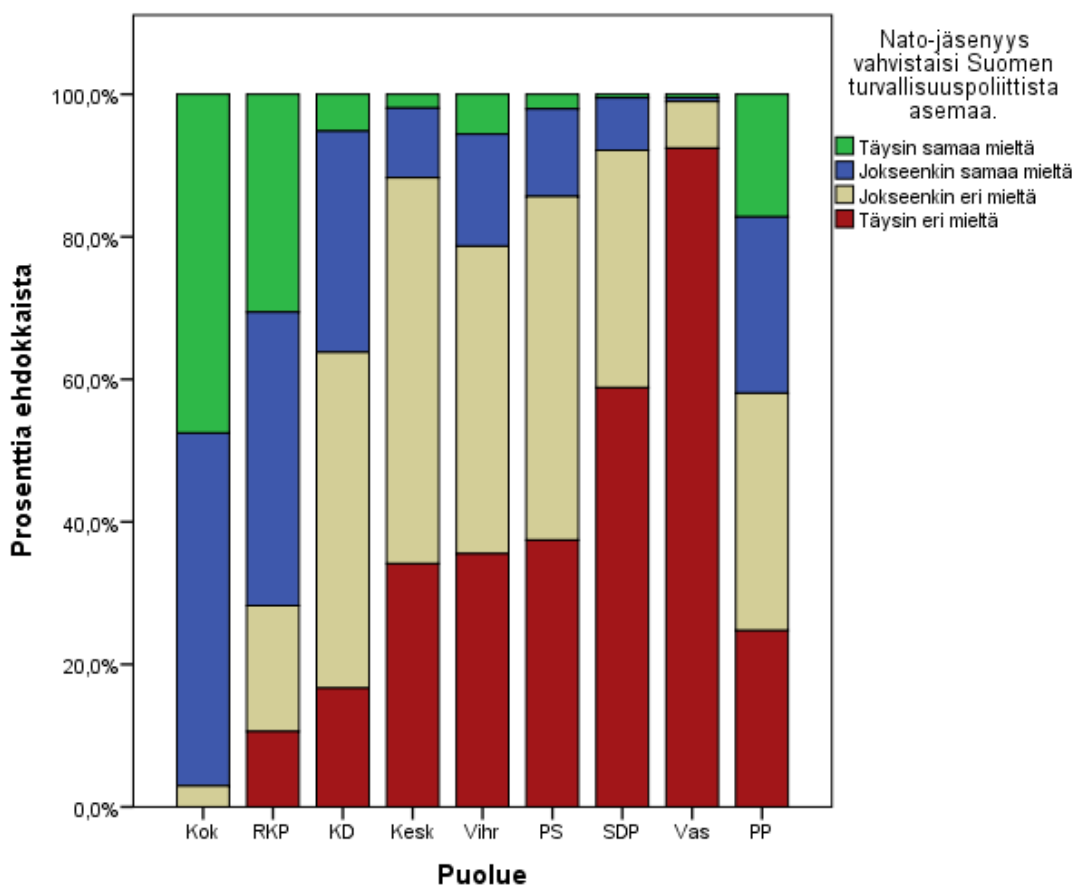
---

¹⁸⁵ Airo 2012, 83.

¹⁸⁶ Airo 2012, 84-85.

¹⁸⁷ Airo 2012, 85-86.

Kysymys 1: *Nato-jäsenyys vahvistaisi Suomen turvallisuuspoliittista asemaa.*
(Diagrammi 7)

Tutkituista puolueista (diagrammi 7) Natoon selkeästi myönteisemmin suhtautuivat kokoomuksen ehdokkaat, joista lähes kaikki olivat kysymyksen kanssa samaa mieltä. Myös RKP:n ehdokkaat olivat selkeästi Naton kannalla. Lopuista puolueista yli puolet ehdokkaista vastasi olevansa kysymyksen kanssa eri mieltä. Piraattipuolueen ehdokkaista noin 40% katsoi Nato-jäsenyyden parantavan turvallisuuspoliittista asemaa ja kristillisistä puolestaan vajaa kolmannes.

Vasemmistoliiton ehdokkaat olivat kysymyksen kanssa selkeästi ja lähes yksimielisesti täysin eri mieltä. Myös SDP:n ehdokkaiden joukossa Nato-jäsenyyden vastustus oli yleistä. Enemmistö myös perussuomalaisen, vihreiden, keskustan ja kristillisten ehdokkaista vastasi kysymykseen myös kielteisesti.

Useat kysymyksen kanssa samaa mieltä olleet piraattipuolueen ehdokkaat uskoivat perusteluissaan Nato-jäsenyyden vähentävän Suomeen kohdistuvaa hyökkäyksen riskiä. Jäsenyyden katsottiin myös mahdollistavan parempien asejärjestelmien ostamisen ja sitä kautta puolustuksen vahvistumisen. Osa piraateista piti yhteistyötä EU:n ja

Pohjoismaiden kesken parempana, mutta epärealistisena vaihtoehtona Natolle. Perusteluissa nousivat esille myös Euroopan muuttunut turvallisuustilanne, esimerkiksi ehdokas Tere Sammallahti perustelee kantaansa: ”Turvallisuuspoliittinen ympäristö on muuttunut viimeisen parin vuoden aikana, vrt. Tsetsenia, Georgia, Ukraina. Itä-Euroopan NATO-maat ovat paras esimerkki siitä, että NATO-jäsenyys antaa turvaa ulkopoliittisia uhkia vastaan.”¹⁸⁸

Eri mieltä olleet ehdokkaat puolestaan uskoivat Nato-jäsenyyden provosoivan Venäjää ja jäsenyyden tarkoittavan sitä, että Suomi siirtyisi Venäjältä katsoen vihollisleiriin. Osa ehdokkaista epäili myös Naton halukkuutta auttaa Suomea tositilanteessa. Useat kysymykseen kielteisesti vastanneet katsoivat, että on järkevämpää kehittää Suomen omaa puolustuskykyä tai kehittää EU:n sisäistä puolustusyhteistyötä. Muutamat ehdokkaat katsoivat perusteluissaan myös, että Nato on Yhdysvaltojen sotakoneiston jatke, josta Suomen olisi parempi pysyä erillään.

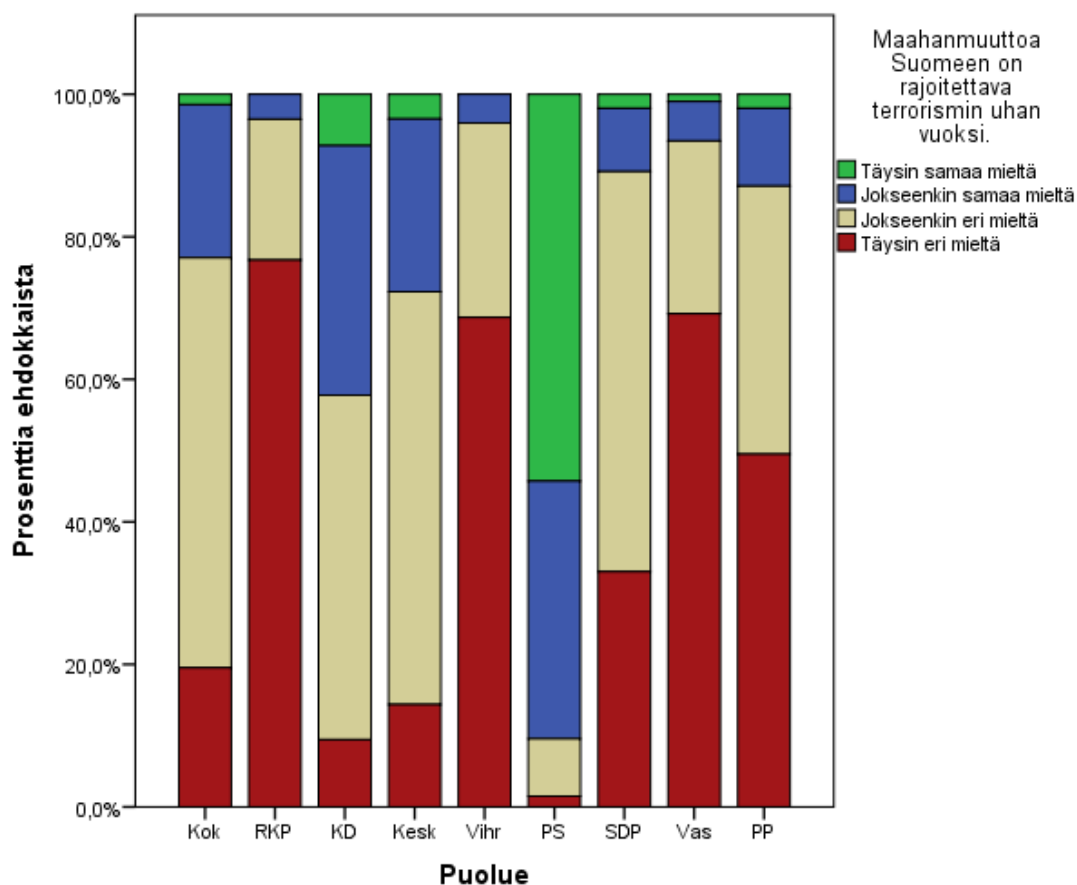
Piraattipuolueen ehdokkaiden kantojen jakautumista selittänee osittain se, että puolueohjelmassa tai vaaliohjelmassa ei otettu mitään kantaa mahdolliseen Nato-jäsenyyteen. Tämän ja ehdokkaiden vastausten hajonnan johdosta on tämän kysymyksen osalta vaikea tehdä johtopäätöksiä puolueen asemoitumisesta tällä ulottuvuudella.

---

¹⁸⁸ Tere Sammallahti, Uudenmaan vaalipiiri. Vastaus: Täysin samaa mieltä.

Kysymys 2: *Maahanmuuttoa Suomeen on rajoitettava terrorismin uhan vuoksi.*

(Diagrammi 8)

Tämän kysymyksen (diagrammi 8) osalta perussuomalaiset erottuivat selkeästi muista, sillä heidän ehdokkaistaan yli puolet oli kysymyksen kanssa täysin samaa mieltä ja lopuistakin suurin osa samaa mieltä. Myös kristillisten ehdokkaissa nähtiin tarvetta maahanmuuton rajoituksille, mutta puolueen ehdokkaiden enemmistö oli kuitenkin kysymyksen kanssa eri mieltä. Kokoomuksen ehdokkaista noin viidesosa ja keskustan ehdokkaista noin neljäsosa näki myös tarpeelliseksi maahanmuuton rajoittamisen terrorismin uhan vuoksi.

Kysymyksen kanssa eri mieltä oltiin laajemmin RKP:n, vihreiden ja vasemmistoliiton ehdokkaiden joukossa, joista noin 70% vastasi olevansa täysin eri mieltä. Tämän kysymyksen osalta voidaan pitää mielenkiintoisena RKP:n ehdokkaiden sijoittumista lähelle vihreiden ja vasemmiston ehdokkaita. Myös SDP:n ehdokkaat eivät nähneet tarvetta maahanmuuton rajoittamiselle terrorismin pelon vuoksi. Piraattipuolueen ehdokkaista lähes 90% vastasi olevansa kysymyksen kanssa eri mieltä.

Kysymykseen myönteisesti vastanneet piraattien ehdokkaat perustelivat näkemyksiään muun muassa sillä, että Suomeen suuntautuvan maahanmuuton pitäisi olla pääosin työperäistä ja toisaalta maahanmuuttoa konfliktialueilta tulisi torjua. Lisäksi perusteluissa kannettiin huolta Suomessa jo oleviin maahanmuuttajiin, joilla on ollut hankaluuksia integroitua osaksi yhteiskuntaa. Terrorismin pelko toi myös esille mahdollisen viestiliikenteen massaurkinnan, johon ei ehdokkaan mukaan pitäisi missään tapauksessa ryhtyä.¹⁸⁹

Kysymykseen kielteisesti vastanneiden piraattien ehdokkaiden joukossa vastauksia perusteltiin usein sillä, että Suomen ei kohdistu suurta terrorismin uhkaa. Monet ehdokkaat myös katsoivat, että terrorismia ei voi suoraan yhdistää maahanmuuttoon. Kuitenkin myös näiden ehdokkaiden joukossa esiintyi huolta maahanmuuttajien huonosta integraatiosta ja sen mahdollisesti aiheuttamasta radikalisoitumisesta ja osa ehdokkaista katsoi, että maahanmuuttolainsäädäntöä tulisi tiukentaa erityisesti ns. humanitäärisen maahanmuuton kohdalla. Useat ehdokkaat kuitenkin suhtautuivat perusteluissaan myönteisesti työperäiseen maahanmuuttoon. Osa ehdokkaista taas katsoi, että Suomella on moraalinen velvollisuus auttaa hädässä olevia ihmisiä.

Huolimatta siitä, että puolueen puolueohjelma oli niukkasanainen maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan suhteen, puolueen ehdokkaat olivat tämän kysymyksen osalta varsin yksimielisiä. Diagrammi 3:ssa kuvattu kysymys eurosta voidaan ajatella osin myös tätä ristiriitaa kuvaavaksi. Taloudellisen puolen lisäksi euro on myös selkeästi poliittinen hanke, jonka osana Suomi on päättänyt integroida finanssipolitiikkaansa muiden euromaiden kanssa. Näiden kysymysten osalta voidaan myös sanoa, että piraattipuolue kuuluu suomalaisten puolueiden valtavirtaan ja puolueella on ainakin sen ehdokkaiden näkemysten perusteella positiivinen suhtautuminen kansainvälisyyteen. Puolueen ehdokkaat eivät halunneet eristäytyntä Suomea, vaikka enemmistö ei kannattanutkaan sotilaallista liittoutumista.

4.4 Ekologiset arvot vastaan kasvu ja kulutus

Paloheimo ja Raunio esittävät yhdysvaltaisen politiikan tutkijan Ronald Inglehartin tutkimuksen perusteella, että kehittyneissä demokratioissa on tapahtumassa hiljainen arvojen vallankumous. Kun elintaso nousee, ihmiset kiinnittävät materialististen ja aineellisten arvojen sijasta yhä enemmän huomiota uusille postmateriaalisille arvoille.

---

¹⁸⁹ Otso Kassinen, Oulun vaalipiiri. Vastaus: Osittain samaa mieltä.

Kestävän kehityksen ja luonnonsuojelun teemat nousivat länsimaissa politiikan näyttämölle 1970-luvulla. Ekologisen heräämisen taustalla oli elintason parantumisen lisäksi näkemys, että perinteiset puolueet uskoivat rajattomaan materiaaliseen kasvuun ja sekä kapitalismin että kommunismin katsottiin olevan industrialismiin nojaavia aatteita, jotka nähtiin keskeisenä syynä ympäristökatastrofeille. 2000-luvulle tultaessa yhdenkään eduskuntapuolueen ohjelmassa ei ole Paloheimon mukaan lausumia, joissa moitittaisiin luonnonsuojelun saamaa huomiota tai suoraan vastustettaisiin sitä. Luonnonsuojelulla on myös ainakin periaatteellisella tasolla laajojen kansanjoukkojen kannatus.¹⁹⁰

Vaikka ympäristöarvoilla onkin ainakin periaatteen tasolla kaikkien puolueiden sekä laajojen kansanjoukkojen kannatus, niin aatteen sisällä voidaan kuitenkin nähdä poikkeavia näkemyksiä sekä ryhmittymiä. Radikaaleja ympäristönäkemyksiä omaavat syväekologismen kannattajat näkevät luonnossa itseisarvoa ja he katsovat, että ihmisen tehtävänä on auttaa luontoa, ei päinvastoin. Maltillisempaa ajatusmaailmaa edustavat puolestaan joutuvat tasapainoilemaan talouskasvun, resurssien kulutuksen ja luonnonsuojelun välillä.¹⁹¹

Suomessa ympäristöarvot, kestävä kehitys ja luonnonsuojelu nousivat politiikan agendalistalle 1970-luvulla, kun puolueet alkoivat havahtua luonnonvarojen rajallisuuteen ja ympäristön saastumiseen. Puolueita suurempi merkitys oli kuitenkin kansalaisyhteiskunnalla sekä erityisesti ympäristöliikkeellä. Ensimmäisenä puolueena ympäristöohjelman julkaisi SDP jo vuonna 1969 ja muut seurasivat perässä seuraavalla vuosikymmenellä. Vihreän liiton perustaminen lisäsi painetta perinteisten puolueiden suuntaan 1980-luvulta lähtien. 2000-luvulla erityisesti ilmastonmuutos ja globaalit ympäristöongelmat ovat saaneet näkyvyyttä politiikan kentällä ja Suomessa onkin alettu laatia kansallisia ilmastostrategioita.¹⁹²

Yksittäisistä ympäristökysymyksistä ydinvoima on ollut eräs eniten puolueita jakava. Ydinvoimalla tuotettu energia on vähäpäästöistä ja sen kannattajat näkevät sen usein osana kestävästä kehityksestä ja tärkeässä roolissa vähennettäessä energiasektorin päästöjä. Ydinvoimaa vastustavat tahot näkevät sen puolestaan osana industriaalista arvomaailmaa ja he usein muistuttavat ydinvoimaan sisältyvästä ympäristökatastrofin riskistä.¹⁹³

Eduskuntavaalit 2011

---

¹⁹⁰ Paloheimo, Raunio 2008, 14; Paloheimo 2009, 35-36; Westinen 2011, 71-72.

¹⁹¹ Westinen 2011, 72.

¹⁹² Westinen 2011, 73.

¹⁹³ Westinen 2011, 74.

Tätä ristiriitaa Airo on tutkinut Ylen vaalikoneen kysymyksellä: ”Tulevalla vaalikaudella tulee myöntää lupa ainakin yhden uuden ydinvoimalan rakentamiselle.” Kysymyksen vastausvaihtoehdot olivat perinteiset: ”Täysin samaa mieltä”, ”jokseenkin samaa mieltä”, ”jokseenkin eri mieltä”, ”täysin eri mieltä” ja ”en osaa sanoa”.¹⁹⁴

Piraattipuolueen ehdokkaista enemmistö eli 34,2% vastasi olevansa kysymyksen kanssa täysin samaa mieltä ja 17,7% jokseenkin samaa mieltä. Jokseenkin eri mieltä väitteen kanssa oli 16,5% ja täysin eri mieltä 30,4% ehdokkaista. Airon mukaan useimmat täysin samaa mieltä olleet perustelivat vastaustaan sillä, että ydinvoima on fossiilista energiaa tehokkaampaa ja paljon ympäristöystävällisempää. Osa ehdokkaista ihmetteli, miksi ydinvoimalan rakentaminen ylipäänsä oli luvanvaraista toimintaa ja heidän mukaansa teollisuuden tulisi saada rakentaa niin paljon voimaloita kuin tarpeen on, valtion valvoessa vain voimaloiden turvallisuuskäsitteitä. Suomen tuottama ydinenergia nähtiin myös parempana vaihtoehtona kuin se, että energiaa ostettaisiin ulkomailta. Jokseenkin samaa mieltä olleiden ehdokkaiden keskuudessa ydinvoima nähtiin myös parhaana vaihtoehtona korvaamaan fossiiliset polttoaineet, mutta lupa uudelle voimalalle haluttiin antaa vain, jos energian tarve kasvaisi ja jos turvallisuuskäsitteet otettaisiin tarpeeksi huomioon.¹⁹⁵

Airon mukaan ydinvoimaa vastustaneet ehdokkaat epäilivät ydinvoiman turvallisuutta. Ehdokkaiden mielessä oli vuoden 2011 Japanin ydinvoimalaonnettomuus ja myös kotimaisen Olkiluodon kolmosreaktorin ongelmat huolestuttivat. Myös ydinjätteen loppusijoitus huolestutti ehdokkaita. Ydinvoimaa vastustaneet ehdokkaat uskoivat, että energiaa pystyttäisiin tuottamaan myös kestäväillä tavoilla, kuten tuuli- ja aurinkovoimalla. Toisaalta osa ehdokkaista halusi odottaa, että nykyisten reaktorien tilalle kehitettäisiin uudenlaisia ydinreaktorimalleja. Jokseenkin eri mieltä olleet ehdokkaat olivat perusteluissaan varovaisempia. Airon mukaan monet perustelivat vastaustaan sillä, että eivät tieneet tarpeeksi ydinvoimasta ja vastasivat varmuudeksi varovaisen kielteisesti.¹⁹⁶

Airon mukaan vain piraattipuolueen enemmistö oli kysymyksen kanssa täysin samaa mieltä, kokoomuksen enemmistön ollessa väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Kaikki muut puolueet olivat väitteestä täysin eri mieltä. Tämän kysymyksen osalta Airo tulkitsee, että ydinvoimalupaa kannattavat puolueet, eli kokoomus ja piraattipuolue,

---

¹⁹⁴ Airo 2012, 88.

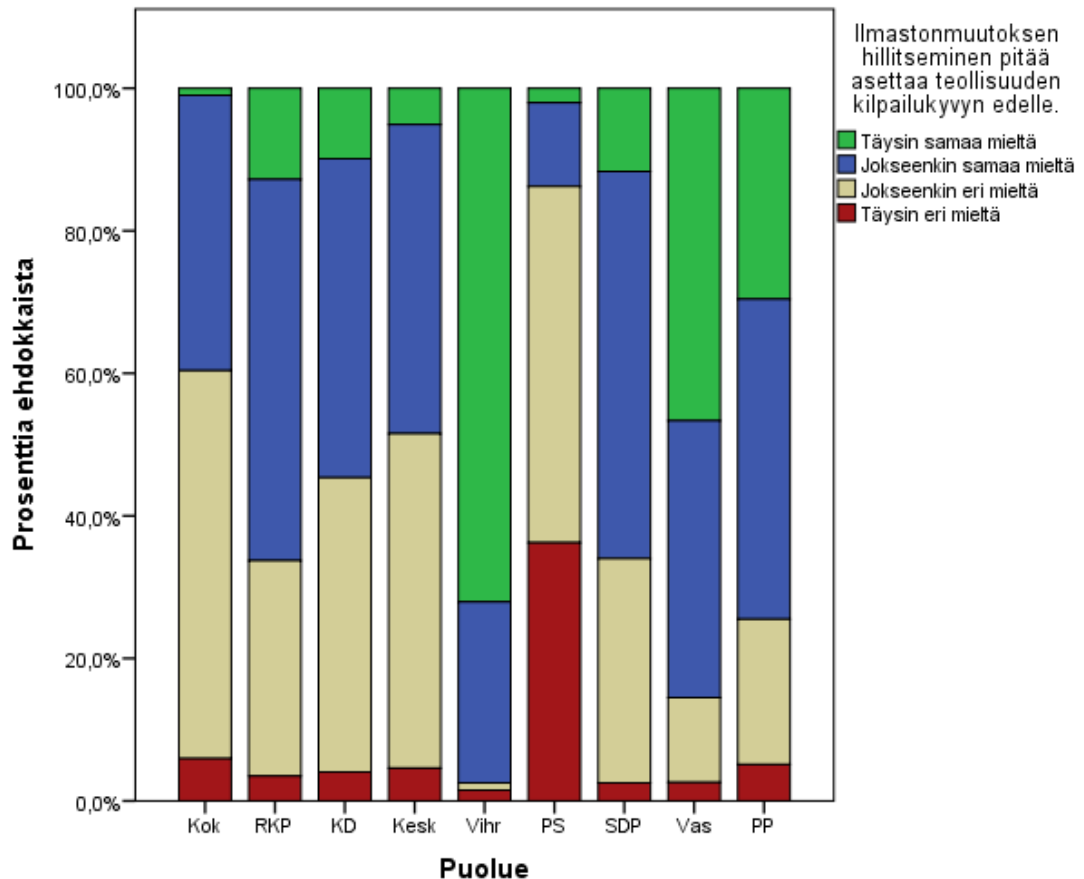
¹⁹⁵ Airo 2012, 88-89.

¹⁹⁶ Airo 2012, 89-90.

edustavat industrialistista aatemaailtaa.¹⁹⁷ Piraattipuolueella ei ollut virallista kantaa ydinvoimaan eikä sen puolue- tai vaaliohjelma ottanut minkäänlaista kantaa ekologisiin kysymyksiin.

Eduskuntavaalit 2015

Tätä ristiriitaa kuvaamaan valitsin kaksi vaalikoneen kysymystä. Kysymys 1: *Ilmastonmuutoksen hillitseminen pitää asettaa teollisuuden kilpailukyvyn edelle.* (Diagrammi 9)

Diagrammissa 9 kuvataan eri puolueiden ehdokkaiden kannat tähän kysymykseen. Ilmastonmuutoksen hillitseminen sai suurinta kannatusta vihreiden ehdokkaissa, joista yli 70% vastasi olevansa kysymyksen kanssa täysin samaa mieltä ja joista lähes kaikki loputkin olivat kysymyksen kanssa samaa mieltä. Myös vasemmistoliiton sekä piraattipuolueen ehdokkaista selkeä enemmistö oli kysymyksen kanssa samaa mieltä. Enemmistö myös SDP:n, kristillisten ja RKP:n ehdokkaista näki ilmastonmuutoksen torjumisen kilpailukykyä tärkeämpänä.

¹⁹⁷ Airo 2012, 90-91.

Kokoomuksen ehdokkaista enemmistö näki teollisuuden kilpailukyvyn tärkeämpänä, samoin myös niukka enemmistö keskustan ehdokkaista. Perussuomalaiset olivat kysymyksessä selkeästi erottuva joukko, joista vain pieni vähemmistö vastasi kysymykseen myöntävästi.

Tällä ristiriidalla piraattipuolue sijoittui selkeästi samaan leiriin vihreiden ja vasemmistoliiton kanssa, mutta puolue oli näitä jakaantuneempi, sillä ehdokkaista kuitenkin neljäsosa näki teollisuuden kilpailukyvyn ilmastonmuutoksen torjuntaa tärkeämpänä. Puolueen jakaantuminen johtunee osittain siitä, että puolueohjelmassa ei otettu suoraa kantaa ilmasto- ja ympäristöarvoihin.

Kysymyksen kanssa samaa mieltä olleiden ehdokkaiden perusteluissa toistui usein huoli ilmastonmuutoksen vakavuudesta ja toisaalta huomio siitä, että Suomen kehittyneenä länsimaana pitäisi toimia esimerkkinä maailmalle. Monet ehdokkaat olivat huolissaan erityisesti kivihilestä ja perusteluissa toivottiinkin sen korvaamista joko ydinvoimalla tai uusiutuvilla energiamuodoilla. Monet myös näkivät, että ilmastonmuutoksen torjuminen ei ole ristiriidassa kilpailukykyisen teollisuuden kanssa, vaan päinvastoin ”cleantech” tarjoaisi uusia mahdollisuuksia suomalaiselle teollisuudelle. Piraattiehdokkaiden perusteluja tiivistää Pipsa Grön: ”Kilpailukykyisellä teollisuudella ei ole mitään virkaa maailmassa, joka ei ole elinkelpoinen.”¹⁹⁸

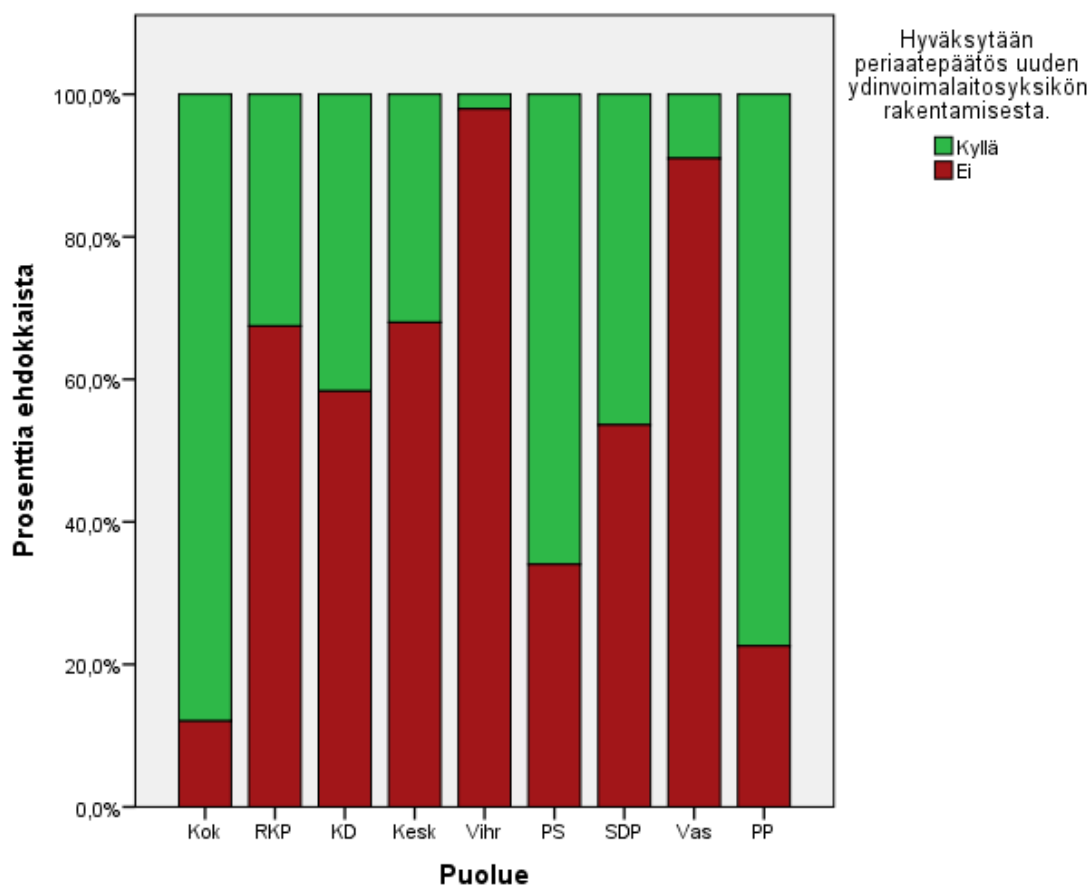
Eri mieltä olleet piraatit perustelivat vastauksiaan myös sillä, että nämä eivät ole toisiaan poissulkevia seikkoja vaan esimerkiksi energiatuotantoa voidaan korvata puhtailla tuotantomenetelmillä. Jotkin ehdokkaat perustelivat kielteisen kantansa sillä, että Suomi tai EU yksinään ei kykenisi torjumaan ilmastonmuutosta ja liian tiukat säädökset ajaisivat työpaikat muualle. Piraattiehdokkaiden joukossa oli kuitenkin myös koko aiheeseen epäilevästi suhtautuvia, kuten Olli Heikkilä joka perusteli vastaustaan sillä, että ”koko ihmisen aiheuttama ilmastonmuutos on nykyisellään suurta vedätystä”.¹⁹⁹

---

¹⁹⁸ Pipsa Grön, Helsingin vaalipiiri. Vastaus: Täysin samaa mieltä.

¹⁹⁹ Olli Heikkilä, Hämeen-vaalipiiri. Vastaus: Täysin eri mieltä.

Kysymys 2: Hyväksytään periaatepäätös uuden ydinvoimayksikön rakentamisesta.
(Diagrammi 10)

Puolueiden ehdokkaista (diagrammi 10) ydinvoimamyönteisimpiä olivat kokoomuksen ja piraattien ehdokkaat, joista suuri enemmistö kannatti ainakin periaatepäätöstä uudesta ydinvoimalasta. Myös perussuomalaisen ehdokkaista selkeä enemmistö oli tämän kannalla.

Muiden puolueiden ehdokkaista enemmistö oli uutta ydinvoimalaa vastaan. Suurinta vastustus oli vasemmiston ja vihreiden ehdokkaiden joukossa, joista yli 90% vastusti ajatusta uudesta ydinvoimalasta.

Monet ydinvoiman lisärakentamista kannattavat piraatit perustelivat vastaustaan sillä, että ydinvoima olisi paras keino tuottaa puhdasta ja päästötöntä energiaa. Lisäydinvoiman rakentamisella uskottiin voitavan vähentää kivihiilen käyttöä energiatuotannossa. Monet myös perustelivat vastaustaan sillä, että ydinvoiman rakentaminen oli Suomessa turvallisella tasolla ja tulevaisuudessa ydinjätteelle kehitettäisiin ratkaisuja. Useat piraattien ehdokkaat esittivät perusteluissaan myös uusien, tehokkaampien torium-pohjaisten reaktorien ratkaisevan ydinjäteongelmat. Monissa perusteluissa näkyi myös

maailmanpoliittinen tilanne ja ehdokkaat ilmoittivat, että uutta reaktoria ei kuitenkaan pitäisi missään tapauksessa hankkia Venäjältä.

Ydinvoiman lisärakentamista vastustavat ehdokkaat perustelivat vastauksiaan muun muassa sillä, että jo olemassa olevat ydinvoimalat pitäisi saada ensin valmiiksi ennen kuin uusia voitaisiin alkaa edes harkitsemaan. Olkiluoto 3:n rakentamisen kanssa ilmenneet ongelmat veivät uskoa ydinvoimarakentamiseen ja ehdokas Jaana Mikkola tiivistä ajatuksensa ytimekkäästi: ”Paskan möivät...”²⁰⁰. Yksittäisissä perusteluissa tuli ilmi myös ydinvoiman turvallisuusongelmat ja ydinvoiman vanhanaikaisuus ja jotkin ehdokkaat katsoivat, että uusiutuvat energiamuodot olisivat parempi vaihtoehto. Uudemman sukupolven torium-reaktorit saivat kannatusta myös kysymykseen kielteisesti vastanneiden joukossa.

Piraattipuolue ei ottanut puolueohjelmassaan mitään kantaa ydinvoimaan tai Suomen energiatarpeiden turvaamisen. Myöskään puolueen vaaliohjelmassa ei otettu kantaa ydinvoiman rakentamisen puolesta tai sitä vastaan. Siitä huolimatta puolueen ehdokkaiden mielipiteet ovat kysymyksen osalta samansuuntaisia.

Vaikka piraattipuolueen ehdokkaat jakoivat vihreiden ja vasemmistoliiton ehdokkaiden näkemykset siitä, että ilmastonmuutoksen hillinnän pitäisi mennä teollisuuden kilpailukyvyyn edelle, piraatit olivat kuitenkin näiden puolueiden ehdokkaiden kanssa selvästi eri mieltä ydinvoimasta. Ydinvoimakysymyksessä piraatteja lähellä olevat kokoomuslaiset sekä perussuomalaisten ehdokkaat eivät kuitenkaan suhtautuneet ilmastonmuutoksen torjuntaan samalla vakavuudella. Näyttääkin siis siltä, että piraattipuolueen ehdokkaat torjuisivat ilmastonmuutosta osin korvaamalla fossiilisia polttoaineita ydinvoimalla.

4.5 Kasvukeskukset vastaan syrjäseudut

Kasvukeskusten ja syrjäseutujen välillä on eroja valtiosta riippumatta, mutta siitä huolimatta vain osassa valtioista näiden välinen ero on muodostunut yhteiskunnalliseksi ristiriidaksi. Kaikissa Pohjoismaissa on taustaltaan maaseutuun nojaavat keskustapuolueet. Suomessa tällainen puolue on keskusta, joka vuoteen 1965 käytti nimeä maalaisliitto.²⁰¹ Monissa demokratioissa on myös puolueita, jotka ovat sitoutuneet jonkin tietyn maantieteellisen alueen asioiden hoitamiseen. Joskus alueelliset puolueet

---

²⁰⁰ Jaana Mikkola, Helsingin vaaliپیiri. Vastaus: Ei.

²⁰¹ Westinen 2011, 39.

ilmentävät myös samalla jotakin muuta ristiriitaa, esimerkiksi kielellistä. Jyrkimmillään alueelliset puolueet voivat olla myös separatistia ja ne vaativat edustamansa alueen laajaa itsehallintoa tai itsenäisyyttä.²⁰²

Suomessa suoranaisen maaseudun puolustamisen tilalle on tullut puhe aluepolitiikasta. Aluepolitiikassa yhtenä hallitsevana kysymyksenä on ollut alueellisen tasa-arvon suhde taloudelliseen tehokkuuteen. Vielä 1970- ja 80-luvuilla Suomessa harjoitettiin määrätietoisen desentralisoivaa politiikkaa, mutta 2000-luvulle tultaessa se on joutunut haasteiden eteen asutuksen ja teollisuuden keskittyessä Etelä-Suomeen. Yhtenä tärkeänä kysymyksenä syrjäseutujen ja kasvukeskusten välisessä ristiriidassa on ollut maatalouden tukeminen ja maatalouspolitiikka. Aluepolitiikassa on tapahtunut myös institutionaalisia muutoksia EU-jäsenyyden myötä, kun kansallinen aluepolitiikka on korvattu EU-ohjelmapolitiikalla.²⁰³

Suomessa puolueiden kannatussuhteet vaihtelevat myös maantieteellisesti. Nämä poliittiset ilmastoalueet ovat pysyneet historian saatossa varsin muuttumattomina ja eri puolueilla onkin vahvan ja heikon kannatuksen alueensa. Poliittiset ilmastoalueet ovat myös yhteydessä alueelliseen edunvalvontaan, sillä monet suuret maakuntien kehittämishankkeet päätetään eduskunnassa ja tietyllä alueella vahvalla puolueella voidaan katsoa olevan intressiä edistää asioita myös oman vahvan kannatusalueensa näkökulmasta.²⁰⁴ Paloheimon mukaan Suomi jakaantuu suurten puolueiden osalta kahteen suuralueeseen: Keskustan ja Vasemmistoliiton kannatuksen ydinalueet ovat maan pohjoisosissa, SDP:n, Kokoomuksen ja Vihreiden taas etelän suurissa kasvukeskuksissa. RKP:n kannatus luonnollisesti taas keskittyy maan ruotsinkielisille alueille. Kristillisdemokraattien ja Perussuomalaisten kannatus on alueellisesti jakaantunut muita puolueita tasaisemmin.²⁰⁵

Suuri osa kansasta pitää kasvukeskusten ja syrjäseutujen välistä ristiriitaa suurena. Vaikka tämä ristiriita poikkeaa selvästi vasemmiston ja oikeiston välisestä ristiriidasta, lomittuu se kuitenkin selvästi rikkaiden ja köyhien väliseen vastakohtaisuuteen. Kasvukeskukset ovat vauraita ja syrjäseudut puolestaan köyhiä ja entisestään taantuvia alueita. Paloheimon mukaan keskustan ja periferian ristiriita yhdistyy pikemminkin juuri

---

²⁰² Paloheimo, Raunio 2008, 13.

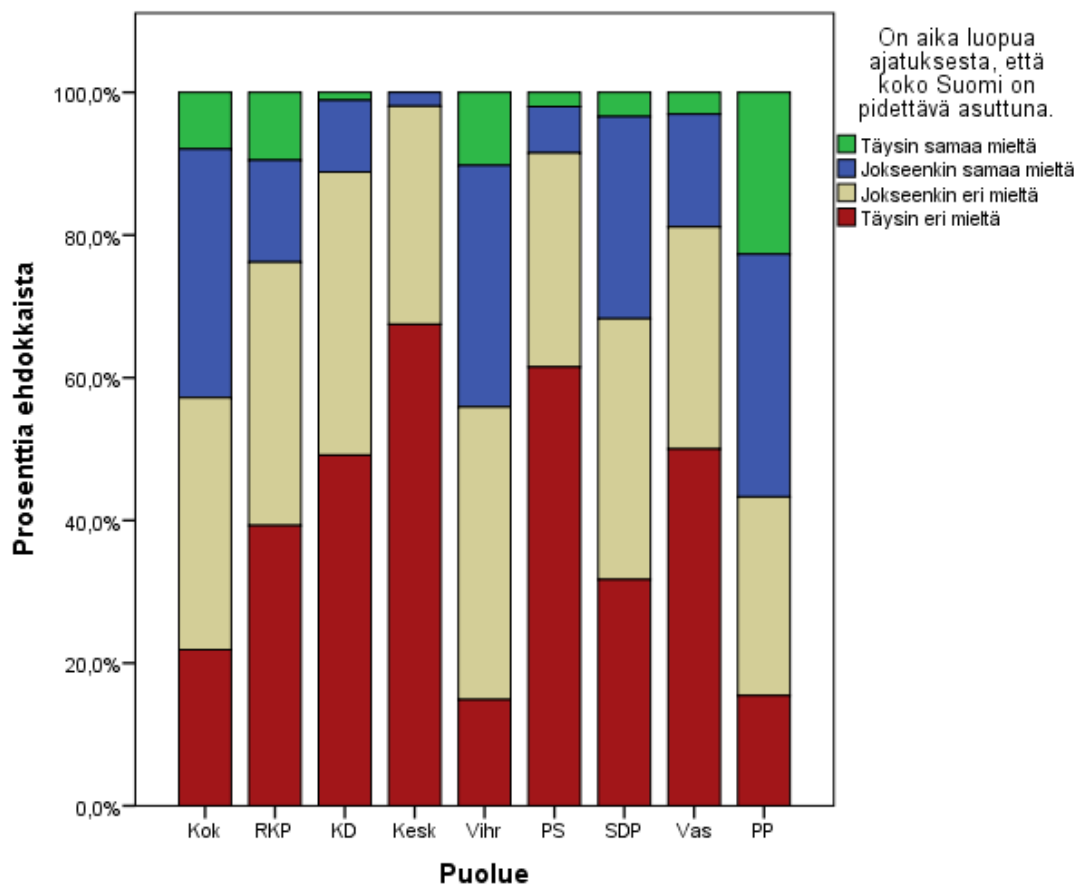
²⁰³ Westinen 2011, 38-40.

²⁰⁴ Westinen 2011, 40-41.

²⁰⁵ Paloheimo 2009, 26.

rikkaiden ja köyhien väliseen vastakohtaan. RKP, Kokoomus, Vihreät ja SDP ovat selkeämmin urbaaneita puolueita ja Keskusta puolestaan maaseudun puolue.²⁰⁶

Kasvukeskusten ja syrjäseutujen välistä ristiriitaa selvitin vaalikoneen kysymyksellä: *On aika luopua ajatuksesta, että koko Suomi on pidettävä asuttuna.* (Diagrammi 11)

Myönteisemmin kysymykseen vastasivat (diagrammi 11) piraattipuolueen ehdokkaat, joista yli 20% vastasi olevansa täysin samaa mieltä ja joista 34% oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Piraatit olivat ainoa puolue, jonka ehdokkaista yli puolet vastasi kysymykseen myönteisesti. Seuraavaksi eniten kannatusta kysymys sai kokoomuksen ja vihreiden ehdokkaissa, joista molemmista yli 40% suhtautui ajatukseen myönteisesti. SDP:n ehdokkaista kysymykseen myöntävästi vastasi noin kolmasosa.

Suurinta vastustusta esiintyi keskustan ehdokkailla, joista lähes kaikki vastasivat olevansa eri mieltä. Myös RKP:n ja kristillisten selkeä enemmistö kannatti koko maan pitämistä asuttuna. Samoilla linjoilla olivat myös perussuomalaisen ehdokkaat, joista yli 90%

²⁰⁶ Paloheimo 2009, 26-28.

halusi edelleen pitää koko maan asuttuna. SDP:n ja vasemmiston ehdokkaista enemmistö oli myös sitä mieltä, että koko Suomi on edelleen pidettävä asuttuna.

Kysymykseen myönteisesti vastanneiden piraattiehdokkaiden perusteluissa toistuivat näkemykset siitä, että ihmisillä on oltava oikeus asua siellä missä haluavat, mutta heidän tulisi hyväksyä, että syrjäseudulla ei ole mahdollista ylläpitää samanlaista palveluverkostoa kuin kaupungeissa. Useissa perusteluissa toistui kuitenkin ajatus siitä, että maaseutua ei voi tyhjentää väkisin ja lainsäädännön takaamat peruspalvelut tulisi taata syrjäseutujen asukkaille jatkossakin. ”Autioitumista ei pidä pyrkiä edistämään, mutta ei myöskään pidä käyttää valtavasti voimavaroja sen estämiseen”, tiivistää Tommi Brander.²⁰⁷

Kysymykseen kielteisesti vastanneiden piraattien vastauksissa toistui monesti ajatus siitä, että maaseutua pitäisi kehittää, jotta se pysyisi elinvoimaisena myös tulevaisuudessa. Jotkin ehdokkaat pohtivat mahdollisen luomutuotannon ja luonnonvarojen paremman hyödyntämisen olevan avain maaseudun asuttuna pysymiseen. Myös teknologian kehityksen nähtiin parantavan maaseudun elinmahdollisuuksia mahdollistamalla esimerkiksi etätyöskentelyn syrjäseuduilta.

Tämän ristiriidan osalta voidaan todeta piraattipuolueen olevan selvästi enemmän urbaani kuin maaseudun puolue. Puolueen ehdokkaiden perusteluissa korostui kuitenkin myös puolueen ydinajatuksena oleva käsitys vapaudesta: Ihmisillä tulisi olla oikeus rakentaa elämänsä myös syrjäseudulle eikä ketään voitaisi pakottaa asumaan siellä, missä tämä ei haluaisi asua.

4.6 Suomenkieliset vastaan ruotsinkieliset

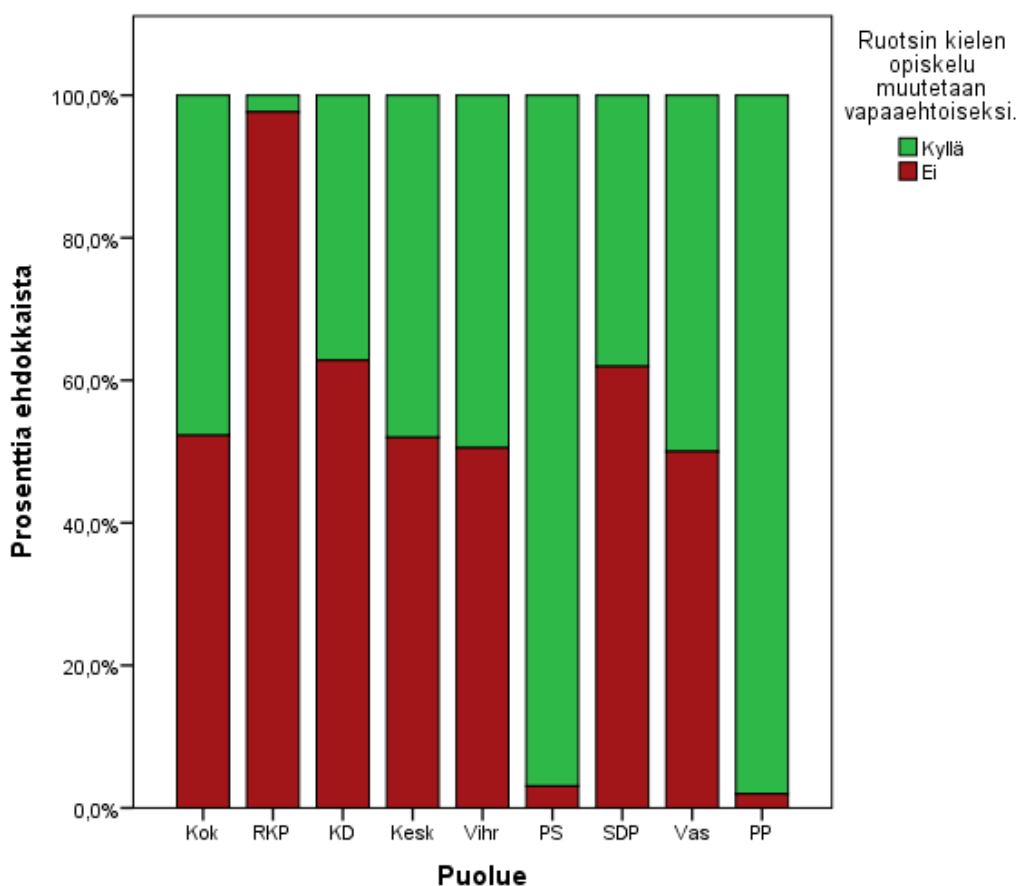
Kulttuurilla ja kielellisillä jaoilla on suuri merkitys monissa läntisissä demokratioissa, mutta siitä huolimatta vain osassa valtioista ne ovat parlamentaarisella tasolla. Suomessa kielikysymys saavutti merkittävän aseman jo 1800-luvulla ennen modernien puolueiden syntyä fennomaanien ja svekomaanien kiistelystä. Moderneista puolueista ruotsalaisen kansanpuolueen identiteetti perustuu suomenruotsalaisten etujen vaalimiseen. Paloheimon mukaan ruotsinkielisen väestön osuuden vähentymisen seurauksena RKP on pyrkinyt laajentamaan kannatustaan myös suomenkielisen väestön keskuudessa. Se ei enää määrittele itseään puolueeksi ruotsinkieliselle väestönosalle vaan kokoavaksi

---

²⁰⁷ Tommi Brander, Keski-Suomen vaalipiiri. Vastaus: Jokseenkin samaa mieltä.

kansanliikkeeksi kaikille, jotka haluavat puolustaa Suomen kaksikielisyyttä. Paloheimon mukaan tästä huolimatta puolue ei ole saanut laajaa kannatusta suomenkielisen väestönosan keskuudessa, mutta puolue on onnistunut laajentamaan kannatustaan ruotsinkielisten joukossa.²⁰⁸

Tätä ristiriitaa kuvaamaan valitsin vaalikoneen kysymyksen: *Ruotsin kielen opiskelu muutetaan vapaaehtoiseksi.* (Diagrammi 12)

Ruotsin kielen vapaaehtoisuuteen (diagrammi 12) myönteisemmin suhtautuivat perussuomalaiset sekä piraattipuolue, joiden kummankin ehdokkaista selvästi yli 90% vastasi kysymykseen kyllä. Vasemmistoliiton ehdokkaista puolet kannatti ruotsin opiskelun vapaaehtoisuutta.

Kaikkien muiden puolueiden ehdokkaista enemmistö kannatti ruotsin pakollisuutta, mutta vihreiden, keskustan kokoomuksen kohdalla ehdokkaiden mielipiteet olivat jakaantuneet lähes tasan. SDP:n ja kristillisten ehdokkaista noin 60% kannatti ruotsin

²⁰⁸ Paloheimo, Raunio 2008, 13; Paloheimo 2008, 48-49; Westinen 2011, 59.

pakollisuutta. Kielteisin suhtautuminen oli RKP:n ehdokkailla, joista yli 95% vastusti ajatusta ruotsin vapaaehtoisuudesta.

Vapaaehtoista ruotsin opiskelua haluavien piraattipuolueen ehdokkaiden perusteluissa toistuu puolueohjelman näkemys siitä, että koululaisten tulisi saada itse valita opiskelemaansa kielet. Monet perustelivat vastaustaan sillä, että ruotsi on maailmanlaajuisesti marginaalinen kieli ja olisi hyödyllisempää, jos suomalaisten kielipohja laajentuisi. Ruotsin viralliseen asemaan ei haluttu muutosta, mutta ehdokkaiden perusteluissa korostui näkemys siitä, että suomenruotsalaisten oikeus saada palvelua äidinkielellään voidaan taata ilman kielen pakollisuuttakin. ”Pakkoruotsin” nähtiin myös syövä opiskelijoiden motivaatiota kielen oppimiseen ja jotkin ehdokkaat uskoivat sen myös luovan tarpeettomia ristiriitoja suomen- ja ruotsinkielisen väestön keskuuteen.

Piraateista vain kaksi ehdokasta vastasi kysymykseen ei. Heistä toinen perusteli näkemystään sillä, että ruotsi on Suomen virallisena kielenä²⁰⁹ ja toisen ehdokkaan mukaan ruotsin osaaminen auttaisi oppimaan muita germaanisia kieliä ja olisi hyödyllinen myös pohjoismaisessa yhteistyössä. Hänen mukaansa ruotsi on myös tärkeä osa suomalaista kulttuuri-identiteettiä.²¹⁰

Tämän kysymyksen osalta piraattipuolueen ehdokkaat ovat lähes yksimielisesti puolueohjelmansa kanssa samaa mieltä. Ristiriitautuvuudella näyttää siltä, että piraattipuolue sekä perussuomalaiset erottuvat selkeästi muista puolueista.

5. Puolueen jäsen-, kannatuskehitys sekä medianäkyvyys

Politiikassa puolueet tarvitsevat toimintaansa jäseniä, jotka muodostavat puolueen ruohonjuuritason ja maksamallaan jäsenmaksuilla rahoittavat puolueen toimintaa. Tämä rahoitus on merkittävää erityisesti pienpuolueessa, joka ei saa puoluetukea. Jäsenkehityksen lisäksi tarkastelen vielä puolueen kannatuskehitystä sekä puolueen saamaa julkisuutta vuoden 2011 ja 2015 vaalien alla.

Näin saadaan tutkielmaan lisää lähestymistapoja siihen, mistä piraattipuolueessa oikeastaan onkaan kysymys, sillä politiikkaan liittyy olennaisesti myös media, media uutisoi poliittisista päätöksistä ja poliitikoista ja toisaalta media myös nostaa asioita

---

²⁰⁹ Mikko Kukkonen, Savo-Karjalan vaalipiiri. Vastaus: Ei.

²¹⁰ Sebastian Sid, Uudenmaan vaalipiiri. Vastaus: Ei.

politiikan päiväjärjestykseen. Lisäksi erityisesti vaalien alla puolueet pyrkivät tavoittelemaan äänestäjiä myös median kautta. Lisäksi tarkastellaan tietoyhteiskuntapuolueena profiloituvan piraattipuolueen toimintaa Twitter mikroblogipalvelussa vuoden 2015 eduskuntavaalien alla, sillä sosiaalisen median alustavat mahdollistavat poliitikkojen ja kansalaisten suoran keskustelun ilman välissä olevaa perinteistä mediaa tai muuta tahoa.

5.1 Piraattipuolueen jäsenkehitys ja kannatuskehitys

Ensimmäisenä vuotena puolueeseen liittyi noin 900 jäsentä, joista valtaosa oli alle 30 vuotiaita. Vuoden 2009 lopulla puolueen jäsenmäärä oli jo noin 2700 ja jäsenten ikäjakauma muuttui toisen toimintavuoden aikana hieman vanhempaan suuntaan.²¹¹ Alkuvuosinaan piraattipuolue piti tarkkaa kirjaa jäsentensä syntymävuosista, mutta jostakin syystä arkistosta ei löydy vastaavia tilastoja viime vuosilta. Vuoden 2011 lopulla puolueen jäsenmäärä oli 3700 ja näistä noin neljäsosa oli syntynyt vuonna 1990 tai sen jälkeen. Yli 50% jäsenistä oli puolestaan syntynyt 80-luvulla. Vuosi 2011 on viimeinen vuosi, jolta tarkkoja ikätilastoja on saatavilla.²¹² Seuraavien vuosien aikana puolueen jäsenmäärän kasvu on hidastunut ja esimerkiksi vuoden 2015 eduskuntavaalien alla puolueen jäsenmäärä oli yli 4000.²¹³ Viimeisin piraattipuolueen selvittämä jäsenmäärä on vuoden 2017 lopulta, jolloin puolueella oli noin 4200 jäsentä.²¹⁴

Vuoden 2011 eduskuntavaaleihin puolueen luotsasi puheenjohtaja Pasi Palmulehto ja vaaleissa piraattipuolue sai 0,5% kannatuksen ja hieman yli 15 000 ääntä ollen ylivoimaisesti suurin pienpuolue.²¹⁵ Pienpuolueena piraattipuolueen äänestäjien sosioekonomisesta taustasta ei voida sanoa paljon, sillä puolue sijoittuu lähes poikkeuksetta tutkimusten ”muut puolueet” ryhmään, mutta mielenkiintoisena havaintona äänestäjien puoluevalintaa tutkineet Grönlund ja Westinen esittävät, että ikäluokassa 18-24 ryhmä ”muut” sai jopa 12% kannatuksen, josta suurin osa oli nimenomaan piraattipuolueen kannatusta.²¹⁶

---

²¹¹ Hallituksen vuosikertomus toimintavuodelta 2008, 1-5, liite 3; Hallituksen vuosikertomus toimintavuodelta 2009, 2.

²¹² Hallituksen vuosikertomus toimintavuodelta 2011, 5, 19.

²¹³ Purojärvi Jonna, ”Piraattipuolueella jo yli 4000 jäsentä – kasvuvauhti jatkaa positiivista suuntaa.” Piraattipuolueen lehdistötiedote 1.4.2015. <<https://piraaattipuolue.fi/2015/04/01/piraattipuolueella-jo-yli-4000-jasenta-kasvuvauhti-jatkaa-positiivista-suuntaa>> [luettu 22.5.2018].

²¹⁴ Piraattipuolueen toimintakertomus vuodelle 2017, 3. PA. <http://arkisto.piraattipuolue.fi/toiminta-asiakirjat/2017/toimintakertomus_2017.pdf> [luettu 30.10.2017].

²¹⁵ Borg 2012, 20.

²¹⁶ Grönlund-Westinen 2012, 161.

Piraattipuolue osallistui luonnollisesti myös vuoden 2012 kuntavaaleihin saaden koko maassa 0,2% kannatuksen ja lähes 6000 ääntä. Tällä tuloksella puolue ei onnistunut saamaan läpi yhtään valtuutettua ja edellisen vuoden eduskuntavaaleihin verrattuna äänimäärä oli huomattavasti pienempi.²¹⁷ On mahdollista, että puolueen pienempi äänimäärä selittyy osin sillä, että piraattien tuolloinen ohjelma oli hyvin vahvasti valtakunnanpoliittinen eikä puolue onnistunut täten tavoittamaan paikallisella tasolla äänestäjiä. On myös mahdollista, että kuntavaalit kiinnostavat eduskuntavaaleja vähemmän nuoria äänestäjiä.

Piraattipuolueella oli tavoitteena asettaa oma ehdokas myös vuoden 2012 presidentinvaaleihin, mutta koska viranomaiset eivät sallineet sähköisten kannattajakorttien keräämistä päätti puoluekokous, että tavanomaisten korttien kerääminen olisi tullut liian kalliiksi ja oman ehdokkaan asettamisesta luovuttiin.²¹⁸ Vuoden 2012 aikana piraattipuolueen puheenjohtajaksi valittiin Palmulehdon tilalle Harri Kivistö.²¹⁹

Myös puolueen vuonna 2013 teettämä kysely antoi näyttöä siitä, että puolue kiinnostaa erityisesti nuorempia sukupolvia. Kyselyyn vastanneista noin puolet oli puolueen jäseniä ja kyselyssä ei ole erikseen tilastoitu jäsenten ja ei-jäsenten syntymävuosia, mutta kaikista vastaajista 19% oli syntynyt vuonna 1990 tai sen jälkeen ja 55% puolestaan vuosien 1980-89 välillä. Muutokset vuoden 2011 kyselyyn ovat kussakin ikäryhmässä vain muutaman prosenttiyksikön muutoksia suuntaan tai toiseen.²²⁰

Vuoden 2014 aikana piraattipuolue osallistui europarlamenttivaaleihin saaden 0,7% kannatuksen ollen jälleen suurin eduskunnan ulkopuolista puolueista. Europarlamenttivaaleissa merkittävää oli se, että Ruotsin piraattipuolue ei onnistunut uusimaan aiempaa vaalitulostaan ja menetti molemmat paikkansa parlamentissa. Vuoden 2014 aikana piraattipuolueessa alettiin myös valmistautua seuraavan vuoden eduskuntavaaleja varten ja syyskokouksessa hyväksytyssä toimintasuunnitelmassa vuodelle 2015 puolue ilmoitti tulevien eduskuntavaalien olevan puolueen historian

---

²¹⁷ Yle, "Koko maa – puolueiden kannatus". Ylen kuntavaalit 2012 sivusto.

<http://vaalit.yle.fi/tulospalvelu/2012/kuntavaalit/puolueiden_kannatus.html> [luettu 7.11.2018].

²¹⁸ Piraattipuolueen hallituksen vuosikertomus 2011, 3.

²¹⁹ Apajalahti Ahto, "Harri Kivistöstä piraattipuolueen puheenjohtaja". Piraattipuolueen blogi.

<<http://blogi.piraattipuolue.fi/2012/03/31/harri-kivistosta-piraattipuolueen-puheenjohtaja/>> [luettu 7.11.2018].

²²⁰ Piraattipuolueen kysely 2013, 4.

tärkeimmät vaalit. Vuoden 2014 aikana puolueen uudeksi puheenjohtajaksi Kivistön tilalle valittiin Tapani Karvinen.²²¹

Vuoden 2015 eduskuntavaaleissa piraattipuolue sai 0,8% kannatuksen ja hieman yli 25 000 ääntä ollen jälleen kerran suurin pienpuolue.²²² Näistäkään äänestäjistä ei ole saatavilla tarkkaa tutkimustulosta, mutta voidaan olettaa, että myös näissä vaaleissa piraattipuolue oli erityisesti nuorten suosiossa.

On-Time Research Solutions Oy teetti eduskuntavaalien jälkeisenä maanantaina 20.4.2015 puhelinkyselyn, jossa selvitettiin puolueiden kannatusta äänestäjien iän perusteella. Tutkimuksen perusteella piraattipuolue on vahvassa nosteessa erityisesti nuorten keskuudessa. Tarkkoja prosenttilukuja ei kuitenkaan ole saatavilla, sillä pienpuolueena piraattipuolue sijoittui taulukoissa ryhmään ”muu”.²²³

Vuoden 2015 eduskuntavaalien jälkeen piraattipuolue poistettiin Suomen puolerekisteristä ja se joutui keräämään kannattajakorttinsa uudelleen. Keräys aloitettiin heti vaalien jälkeen ja puolue merkittiin uudelleen puolerekisteriin 6.6.2016.²²⁴ Vuonna 2017 järjestetyissä kunnallisvaaleissa piraattipuolue sai 0,4% äänistä ja onnistui saamaan läpi valtuutetun sekä Jyväskylässä että Helsingissä. Molemmat puolueen saamat valtuustopaikat menivät miehelle ja Jyväskylässä ehdolla ollut puolueen edellisenä vuonna valittu uusi puheenjohtaja Jonna Purojärvi joutui tyytymään varasijaan.²²⁵

Ylläolevan lisäksi nähtiin aikaisemmin, että piraattipuolueen eduskuntavaaliehdokkaat ovat huomattavasti eduskuntapuolueiden ehdokkaita nuorempia ja puolue on hyvin vahvasti miesvoittainen. Vaikka piraattipuolue ei tarjoakaan jäsenistöstään ajankohtaista ja tarkkaa sukupuolijakaumaa, niin voidaan kuitenkin olettaa, että myös jäsenistö on miesvoittainen. Osaltaan tätä voi selittää puolueen historia tekijänoikeuskysymyksiin keskittyvästä puolueesta ja puolueen ainakin jonkinasteinen profiloituminen perinteisesti miehisinä pidetyissä tietoyhteiskuntakysymyksissä.

---

²²¹ Piraattipuolue toimintasuunnitelma vuodelle 2015, 2. PA. <http://arkisto.piraattipuolue.fi/toiminta-asiakirjat/2015/toimintasuunnitelma_2015.pdf> [luettu 30.10.2017].

²²² Oikeusministeriö, ”Koko maan vaalitulos”. vaalit.fi-nettisivusto. <https://tulospalvelu.vaalit.fi/E-2015/fi/tulos_kokomaa.html> [luettu 6.11.2018].

²²³ On-Time Research Solutions, ”Alle 50 vuotiaat: Kokoomus suurin, Piraatit eduskuntaan KD:n tilalle”. nettisivu, julkaistu 27.4.2015. <<https://ontime.fi/blogi/alle-50-vuotiaat-kokoomus-suurin-piraatit-eduskuntaan-kdn-tilalle/>> [luettu 22.5.2018].

²²⁴ Piraattipuolue, ”Piraatit iloitsevat paluustaan puolerekisteriin”. Piraattipuolueen lehdistötiedote 6.6.2016. <<https://piraattipuolue.fi/2016/06/06/piraatit-iloitsevat-paluustaan-puolerekisteriin/>> [luettu 6.11.2018].

²²⁵ Yle, ”Koko maan kannatus”, Ylen kuntavaalit 2017 sivusto. <<https://vaalit.yle.fi/tulospalvelu/kv2017/puolueet/30>> [luettu 6.11.2018].

Kunnallisalan kehittämissäätiö teetti vuoden 2016 aikana tutkimuksen suomalaisten puolueiden jäsenistöstä ja vaikka eri puolueiden jäsenrekistereissä onkin pieniä eroja, eivätkä rekisterit välttämättä ole täysin ajantasaisia, niin tutkimus tarjoaa kuitenkin mielenkiintoisen vertailunäkökulman piraattipuolueen jäsenistöön. Eduskuntapuolueista vain vihreiden jäsenistön keski-ikä alittaa 50 vuoden ollen 42,9 vuotta. Muilla puolueilla keskimääräinen jäsen on yli 50 vuotias. Alle 30 vuotiaita jäseniä eniten on niin ikään vihreillä, 16%, muilla selvästi alle 10%. Puoleista selvästi miesvoittoisin on perussuomalaiset, joiden jäsenistöstä miehiä on lähes 75%. Naisvoittoisin puolue on puolestaan vihreät, jossa miehiä on noin 37%. Näin ollen nähdään, että todennäköisesti piraattipuolue ja perussuomalaiset ovat tämän tutkimuksen miesvoittoisimmat puolueet ja piraattien ja vihreiden jäsenistö taas on tutkituista puolueita nuorinta.²²⁶

5.2 Piraattipuolueen medianäkyvyys

Piraattipuolueen mediajulkisuutta käsitellen siitä oletuksesta, että eduskunnan ulkopuolisena pienpuolueena sen on vaikea saada poliittisia kannanottojaan säännönmukaisesti esille mediassa ainakaan yhtä usein kuin sitä suuremmat eduskuntapuolueet saavat. Tästä poikkeuksen muodostavat tekijänoikeuslakiin sekä tietoyhteiskunta-asioihin liittyvä uutisointi, jossa piraattipuolueen kannanottoja on nostettu esille.

Piraattipuolueen saamassa medianäkyvytydessä korostuvat tekijänoikeuskysymysten lisäksi usein puolueen ehdokkaiden saama henkilöjulkisuus, joka usein liittyy enemmän ehdokkaan henkilökohtaiseen tekemiseen kuin puolueen tekemiseen. Tätä selittää se, että tutkimukseen valikoituneella ajanjaksolla piraattipuolueella ei ollut poliittista valtaa. Näkemystäni tukee politiikan journalismista tehty tutkimus, jonka mukaan poliittinen valta tuo säännöllistä näkyvyyttä mediassa²²⁷.

Politiikan journalismia tutkittaessa on havaittu myös, että televisioon ja päivälehtiin verrattuna iltapäivälehtien politiikkaa käsittelevät jutut keskittyvät huomattavan useasti yksittäisestä poliitikosta kertovaan henkilöjulkisuuteen. Poliitikkojen henkilöjulkisuus muodostaakin suuren osan iltapäivälehtien politiikan journalismista.²²⁸ Lähestymistapaani tukee myös piraattipuolueen puheenjohtajana toimineen Karvosen

---

²²⁶ Koiranen – Koivula – Saarinen – Räsänen. 2017, 10-11, 89.

²²⁷ Berg – Niemi – Pernaa – Pitkänen – Railo 2009, 63-64.

²²⁸ Berg – Niemi – Pernaa – Pitkänen – Railo 2009, 48-49.

lausunto, että puolueessa on pyritty hankkimaan mediahuomiota provokatiivisilla lausunnoilla.²²⁹

Luvun tarkoituksena ei ole olla kokonaisvaltainen ja systemaattinen tutkimus piraattipuoluetta käsittelevästä uutisoinnista, vaan siinä on keskitytty muutamien esimerkein osoittamaan minkälaista julkisuutta puolueeseen ja erityisesti siinä toimiviin henkilöihin kohdistuu. Olen pyrkinyt valitsemaan tutkimukseen sellaisia esimerkkiuutisia, jotka erityisen hyvin osoittavat sitä, millaista puolueen medianäkyvyys oli. Puolueen medianäkyvyyttä olen tarkastellut hakemalla hakusanalla ”piraattipuolue” sekä sen variaatioilla suurimpien medioiden nettiversioista. Haun kohdalla ei ole käytetty tiukkaa aikarajausta, mutta tutkimuksessa on kuitenkin keskitytty vuoden 2011 ja vuoden 2015 eduskuntavaalien aikaiseen uutisointiin.

Piraattipuolueella oli myös alkuvuosinaan oma puoluelehti, Purje, mutta sitä ei ilmeisesti julkaistu montakaan numeroa ennen hankkeen lopettamista eikä lehden numeroita ole talletettu puolueen arkistoon kuin muutama yksittäinen numero.

Vuoden 2011 eduskuntavaalien alla piraattipuolue sai mediassa näkyvyyttä erityisesti yksittäisten ehdokkaiden uutiskynnyksen ylittävistä toimista. Uutisaiheeksi päätyi esimerkiksi puolueen ehdokkaana olleen Panu Horsmalahden provokatiivinen blogikirjoitus bordellien laillistamiseksi sekä seksityön sopivuudesta erityisesti kielitaidottomille maahanmuuttajalaisille.²³⁰ Samoin puolueen ehdokkaana olleen Tuomas Ruuhijärven totaalikieltäytymisen seurauksena saamasta vankeusrangaistuksesta kirjoitettiin mediassa.²³¹

Media uutisoi myös piraattipuolueen vaalijulisteisiin kohdistuvasta ilkeistä, ja esimerkiksi Iltalehti uutisoi nettisivuillaan, miten Vaasan torilla olleeseen piraattipuolueen vaalijulisteeseen liisteröitiin Juha Miedon kasvot.²³² Toisaalta iltapäivälehdien uutiskynnyksen ylitti myös piraattipuolueen vaalikojuilla tekemä tempaus, jossa puolue käytti Timo Soinin kuvaa osana omaa vaalimainostaan.²³³

---

²²⁹ Määttänen Juuso, ”Halutaan kaikkea kivaa”. Ylioppilaslehden verkkoversio 12.12.2014. <<http://ylioppilaslehti.fi/2014/12/halutaan-kaikkea-kivaa/>> [luettu 28.5.2018].

²³⁰ Iltasanomat, ”Raju ehdotus: Maahanmuuttajat seksitöihin”. Iltasanomien nettisivu 21.2.2011. <<https://www.is.fi/vaalit2011/art-2000000386323.html>> [luettu 22.5.2018].

²³¹ Yle, ”Turkulainen eduskuntavaaliehdokas joutuu vankilaan”. Yle nettisivu 14.1.2011. <<https://yle.fi/uutiset/3-5306530>> [luettu 22.5.2018].

²³² Iltalehti, ”Miedon naama oli liikaa. Piraattipuolue teki rikosilmoituksen”, Iltalehden nettisivu 14.4.2011. <http://www.iltalehti.fi/vaalit/2011041413548325_vl.shtml> [luettu 22.5.2018].

²³³ Iltalehti, ”Piraattipuolue käytti Timo Soinia vaalimainoksessaan”. Iltalehden nettisivu 10.4.2011. <http://www.iltalehti.fi/vaalit/2011041413548325_vl.shtml> [luettu 22.5.2018].

Vuoden 2011 eduskuntavaalien alla piraattipuolueen ehdokkaat hakivat myös tarkoitushakuisesti julkisuutta sangen poikkeavin julkisuustempuin. Puolueen ehdokkaana ollut Oskar Elmgren, taiteilijanimeltään Jeppe, kuvasi vaaleja varten oman vaalipornovideon. Elmgrenin eduskuntavaaleja varten kuvaama pornovideo oli poliittikkateemainen, joka puolueen ideologian mukaisesti julkaistiin Public Domain lisenssillä internetissä. Videon inspiraationa Elmgren ilmoitti olevan oikeusministeri Tuija Braxin toiminnan sekä erityisesti passeihin tullut sormenjälkirekisteröinti.²³⁴

Piraattipuolue sai julkisuutta myös ottamalla ehdokkaaksi Big Brother -ohjelmasta tutun Antti Kurhisen, jonka kohdalla ehdokkuuden lisäksi mediahuomiota lisäsi hänen vaalien alla saama oikeuden tuomio pahoinpitelystä sekä huumeiden käyttörikoksesta.²³⁵

Vuoden 2015 eduskuntavaalien jälkeen piraattipuolue joutui jälleen ilkeiden kohteeksi, kun puolueen Helsingissä sijaitsevan toimiston ovelle virtsattiin sekä toimiston sekä puolueen puheenjohtajan auton ikkuna rikottiin.²³⁶

Vuoden 2015 vaalien alla piraattipuolue keräsi mediahuomiota jakamalla vaalikojullaan perinteisen vaalimakkaran lisäksi myös viskiä ja rommia. Tempaus liittyi siihen, että vaaleja varten perustettu viskipuolue keräsi samalla kannattajakorttejaan ja siinä toimivat ihmiset olivat ehdolla piraattipuolueen ehdokaslistalla.²³⁷ Piraattipuolue sai osakseen myös ikävää huomiota, kun paljastui, että sen ehdokkaana Oulussa oli henkirikostaustan omaava mies. Ehdokkaan ehdokkuus poistettiin pikavauhtia puolueen saatua tietää asiasta.²³⁸

Vuoden 2015 eduskuntavaaleja varten Yle taltioi jokaisesta ehdokkaasta lyhyen videohaastattelun vaaleja varten luotuun vaaligalleriaan. Koko vaaligallerian ylivoimaisesti katsotuimmaksi videoksi nousi piraattipuolueen Hansi Harjunharjan dadaistinen videohaastattelu, joka keräsi ennen vaalipäivää huimat 290 000 katselukertaa

---

²³⁴ Oskar Elmgren, ”Vaaliporno: katso video!”, Oskar Elmgrenin blogi 11.04.2011. <<http://oskarelmgren.fi/fi/blog/jeppe/224-vaaliporno-katso-video>> [luettu 22.5.2018].

²³⁵ Hymy, ”BB-Antti tuomittiin vankeuteen – huumeita ja pahoinpitely!”. Hymyn nettisivu 9.3.2011. <<https://hymy.fi/uutiset/bb-antti-tuomittiin-vankeuteen-huumeita-ja-pahoinpitely>> [luettu 24.5.2018].

²³⁶ MTV, ”Piraattipuolue koki ilkeävaltaa – puoluetuomiston ikkuna ja puheenjohtajan tuulilasi rikottiin”. MTV-nettisivut 24.5.2015. <<https://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/piraattipuolue-koki-ilkeävaltaa-puoluetuomiston-ikkuna-ja-puheenjohtajan-tuulilasi-rikottiin/5119764>> [luettu 28.5.2018].

²³⁷ Manninen Tuomas, ”Piraattipuolue kampanjoi: ”Viskiä on mennyt litrakaupalla”. Iltasanomien nettisivu 17.4.2015. <<https://www.is.fi/vaalit2015/art-2000000911171.html>> [luettu 7.11.2018].

²³⁸ Koskinen Mika, ”Piraattipuolue antoi kohuehdokkaalle pikapotkut: ”Ei olisi edes harkittu ehdokkaaksi”. Iltasanomien nettisivu 26.2.2015. <<https://www.is.fi/kotimaa/art-2000000884854.html>> [luettu 7.11.2018].

ja joka levisi vauhdikkaasti sosiaalisessa mediassa.²³⁹ Myös useat muut piraattipuoleen ehdokkaiden videot keräsivät runsaasti katselukertoja ja kymmenen suosituimman videon joukossa onkin neljä piraattipuoleen ehdokasta. Suosituimpien joukossa on myös muutos 2011 ehdokas sekä itsenäisyyspuoleen että kommunistisen työväenpuoleen ehdokas. Suostuin eduskuntapuolueiden ehdokas on vasta sijalla yhdeksän.²⁴⁰

Harjunharjan dadaistista esitystä voisi pitää myös silkkana pelleilynä, sillä hän ei tentissään pyrkinyt puhumaan politiikkaa eikä vastaamaan esitettyihin kysymyksiin. Sen sijaan esimerkiksi kannabiksen vapauttamista koskevaan kysymykseen Harjunharja vastasi lemmikkimarsunsa Teron käyttäneen kannabista ja kuolleen, ja seuraavaksi hän kaivoi taskustaan ”lemmikkimarsun” ja järjesti tälle polttohautauksen kesken tenttiä. Valtion taloutta koskevaan kysymykseen hän puolestaan vastasi asettumalla pöydän alle ja nousemalla sieltä ylös kertoen näin löytävänsä uusia näkökulmia kysymykseen.²⁴¹

Katsotuimpien ehdokkaiden joukossa oli myös piraattien Jiri Keronen. Hänen suosiotaan vaaligalleriassa saattaa selittää hänen maineensa internetin rääväsuuna, josta esimerkkinä toimii myös vaaligallerian tentti. Tentin aluksi häneltä kysyttiin hänen aikaisempaa puoluetustaansa, ja vaalitentti haastattelijan piikitellessä hänen jäsenyydestä sekä piraattipuoleessa että muutos 2011 puolueessa Keronen lopulta kyllästyi ja vastasi: ”Mutta voisimmeko mennä eteenpäin tästä, sillä nämä ovat todella typeriä kysymyksiä, enkä aio vastata näihin enempää”. Lopputentti ajan Keronen kuitenkin vastasi esitettyihin kysymyksiin asiallisesti.²⁴²

Piraattien ehdokkaista myös Hermannin Kinnusen vaaligalleriavideo keräsi runsaasti katselukertoja. Videolla Kinnunen vastasi suureen osaan kysymyksistä ”en osaa sanoa” ja hän myönsi suoraan, ettei pitänyt realistisena pääsyään eduskuntaan.²⁴³ Neljäs piraattien ehdokas kymmenen katsotuimman videon joukossa oli Timo Hellman, jonka galleriavideo erottuu muista katsotuimmista piraateista sillä, että siinä keskityttiin puhtaasti politiikan asiakysymyksistä keskusteluun.²⁴⁴

---

²³⁹ Haapanen Liisa, ”Vaaligallerian suosio ei realisoitunut äänestäjien luottamuksena”. Ylen nettisivu. 19.4.2015. <<https://yle.fi/uutiset/3-7939325>> [luettu 22.5.2017].

²⁴⁰ Yle vaaligalleria 2015 <<http://vaalikone.yle.fi/eduskuntavaalit2015/vaaligalleria>> [luettu 22.5.2018].

²⁴¹ Yle vaaligalleria 2015, Hansi Harjunharjan tentti <<http://vaalikone.yle.fi/eduskuntavaalit2015/vaaligalleria>> [luettu 10.2.2019].

²⁴² Yle vaaligalleria 2015, Jiri Keronen tentti <<http://vaalikone.yle.fi/eduskuntavaalit2015/vaaligalleria>> [luettu 10.2.2019].

²⁴³ Yle vaaligalleria 2015, Hermannin Kinnusen tentti <<http://vaalikone.yle.fi/eduskuntavaalit2015/vaaligalleria>> [luettu 10.2.2019].

²⁴⁴ Yle vaaligalleria 2015, Timo Hellmanin tentti <<http://vaalikone.yle.fi/eduskuntavaalit2015/vaaligalleria>> [luettu 10.2.2019].

Vaaligallerian perusteella voidaankin sanoa, että katselukertoja ei saanut vain politiikasta puhumisella tai pitkällä uralla politiikassa, sillä edes vaaleissa suositut ehdokkaat, eivätkä edes valtakunnan nimekkäimmät poliitikot keränneet katsojakertoja, vaan suosiota saivat sellaiset videot, joissa ehdokas joko karnevalisoi koko haastattelun tai sellaiset, joissa ehdokas joko omasta tahdostaan tai tahtomattaan erottui selvästi gallerian videoiden massasta. Piraattien vaaligalleriassa saama huima suosio ei kuitenkaan realisoitunut vaaleissa ja esimerkiksi Harjunharja sai vain noin 500 ääntä. Yhteenvedona voidaan sanoa, että piraattipuolue pyrki vaalien alla hankkimaan medianäkyvyyttä monenlaisilla keinoilla eikä puolueessa vältetty politiikan karnevalisointia.

5.3 Piraattipuolue Twitterissä

Aikaisemmin nähtiin, että piraattipuolue on kokoaan isompi tekijä sosiaalisessa mediassa. Tämän vuoksi tarkastellaan seuraavaksi lyhyesti piraattipuolueen toimintaa internetissä ja erityisesti Twitter-mikroblogipalvelussa.

Sinikka Kauhanen on tutkinut omassa pro gradu – tutkielmassaan Suomen piraattipuolueeseen liitettyjä mielikuvia käyttäen aineistonaan 18.3. – 19.4.2015 Twitteriin lähetettyjä viestejä, joiden aihetunnisteena on ollut #piraattipuolue tai #piraatit. Näin ollen tutkittavaksi on päätynyt sekä puolueen ehdokkaiden, että tavallisten kansalaisten lähettämiä twiittejä. Kauhanen on analysoinut aineistoaan etnografisella tutkimusotteella käyttäen apuna lähiluvun metodia sekä kehysteoriaa.²⁴⁵ Kehysteorian avulla voidaan tutkia yhteiskunnallista liikettä, joka saa alkunsa jostakin ideologiasta. Liikkeen parissa toimivat jakavat usein samanlaisen maailmankatsomuksen ja liikkeessä toiminta puolestaan tuottaa merkitystä sen toimintaan osallistuville. Liikkeen parissa toimiville kehittyi yhtäläinen tapa selittää sekä aiempia että tämänhetkisiä tapahtumia yhteen. Tällöin syntyy narratiivi, jonka avulla tuotetaan kollektiivista identiteettiä. Liikkeessä toimivat pyrkivät myös puolustamaan narratiiviaan ja sen vastaisia näkökulmia luonnollisesti vastustetaan. Kauhasen mukaan kehystäminen tarkoittaa siis: ”tulkinnan, tärkeiden tapahtumien ja olosuhteiden kehystämistä sekä muotoilua”. Kehyksen roolina onkin tarjota tukea liikkeen näkemyksille sekä sen tavoittelemille päämäärille. Kehys tarjoaa täten liikkeelle keinon luoda yhteisöllistä identiteettiä ja toisaalta myös puolustautua ulkopuolista uhkaa vastaan.²⁴⁶

---

²⁴⁵ Kauhanen 2018, 8.

²⁴⁶ Kauhanen 2018, 13-20.

Kauhasen mukaan piraattipuoluetta koskevissa twiiteissä esiintyy usein ajatus vapaudesta. Twitter-viesteissä vapautta käsitellään niin taloudellisesta kuin yksilönvapauksien näkökulmasta. Viesteissä toistuvat myös puolueen periaate- ja vaaliohjelmassa sekä puolueen ehdokkaiden vaalikoneessa esille tuomat teemat, kuten kauppojen aukioloaikojen vapautus, vapaampi alkoholimyyni ja kaikenlaisen byrokratian vähentäminen. Suurta huomiota piraatteja koskevassa Twitter-keskustelussa saikin piraattien vaaliteltoillaan jakama viski ja rommi. Lisäksi viesteissä nousee esille myös aiemmin nähty piraattien käsitys siitä, että demokratiaa ja yhteiskunnallista avoimuutta pitäisi lisätä. Kolmantena suurena teemana korostuu kaikenlaisen verkkovalvonnan vastustus sekä halu edistää tiedon vapaata liikkumista.²⁴⁷

Suurena teemana piraatteja käsittelevässä Twitter-keskustelussa on myös sekä puolueen ohjelmista että sen ehdokkaiden vaalikoneessa korostama näkemys perustulon tarpeellisuudesta sekä sen positiivista vaikutuksista yhteiskuntaan. Twiiteissä jaettiin puolueen näkemys siitä, että perustulon avulla olisi mahdollista vähentää kannustinloukkuja. Kauhasen tutkimassa aineistossa korostui myös piraattien usko uusiin teknologioihin, kuten verkkovaluutta Bitcoinin, ja piraatit olivatkin vaaleissa ainoa puolue, joka keräsi vaalirahoitusta myös Bitcoinin avulla.²⁴⁸

Kauhasen mukaan piraatteja koskevassa Twitter-viestinnässä korostui puolueen keskimääräistä nuoremmat ehdokkaat sekä puolueen houkuttelevuus erityisesti nuorten keskuudessa. Piraattipuolue piti myös itse viesteissään esillä nuoriin liittyviä teemoja ja pyrki Kauhasen mukaan vetoamaan erityisesti nuorempaan kansanosaan.²⁴⁹

Kauhanen nostaa tutkielmassaan esille myös sen, miten piraattipuolue pyrki hyödyntämään vahvaa internet-osaamistaan ja käytti kampanjassaan hyödyksi erilaisia meemejä, eli internetissä leviäviä, usein kuvamuodossa olevia ilmiöitä, jotka leviävät nopeasti ja osin ennakoimattomasti sekä muita uudenlaisia lähestymistapoja äänestäjiin. Piraattien ehdokkaat olivat esimerkiksi Reddit-sivustolla pitämässä Ask Me Anything -keskusteluja, joiden ideana on, että kuka tahansa pystyy esittämään ehdokkaalle kysymyksiä. Lisäksi piraatit osallistuivat erilaisiin vaalichatteihin myös IRC-Gallerian puolella. Lisäksi puolueen ehdokkaista luotiin ja jaettiin erilaisia meemejä, joista Kauhanen nostaa esille mm. puolueen ehdokkaana olleesta Petrus Pennasesta tehdyn, Taru sormusten herra -henkisen ”haltiajäbä”-meemin, jossa Legolasia muistuttava,

---

²⁴⁷ Kauhanen 2018, 20-22, 25.

²⁴⁸ Kauhanen 2018, 23-25.

²⁴⁹ Kauhanen 2018, 28-31.

pitkätukkainen Pennanen on laitettu ratsastamaan hirvellä. Pennanen hyödynsi myös omassa kampanjassaan hänestä luotua meemiä ja käytti Twitter-viesteissään myös itse #haltiajäbä-aihetunnistetta. Kauhasen mukaan meemien avulla piraattipuolue on kyennyt erottumaan vanhoista puoleista sekä ilmaisemaan poliittisia päämääriään sekä poliittisen ohjelmansa sisältöä²⁵⁰

Kauhasen mukaan internet näkyy piraattipuolueen toimintatavoissa sekä sen kielen avulla rakentamassa tarinassa. Se on myös puolueelle keino tuottaa identiteettiä, jossa joku toinen suljetaan ulkopuolelle: Piraatit hallitsevat tietotekniikan ja internetin käytön, perinteisten puolueiden digitaatioja puolestaan epäillään.²⁵¹ Näkemys on hyvin samanlainen kuin Salmelan esittämä piraattien yksinkertaistava näkemys, jossa koko kysymys esitetään ristiriitana ”internet-avuttomien” vanhojen ja nuorten, vapautta kannattavien asiantuntijoiden, välillä.

6. Johtopäätökset

Sekä omani että muiden yhteiskuntatieteellisten alojen tutkimusten perusteella on nähtävissä, että piratismi poliittisena ideologiana on sukua hakkeri-ideologialle. Hakkeri-ideologian historiaan tutustuttaessa huomattiin myös, että piraattiliike ei ole ensimmäinen kansainvälinen liike, joka on lähtenyt vastustamaan nykyisiä tekijänoikeuslakeja. Piraattipuolueet eivät olleet myöskään ensimmäinen kerta, kun poliittiselle kentälle on yritetty luoda uutta tietotekniisiin asioihin keskittyvää puoluetta. Suomessakin aikaisempia hankkeita oli mm. wikipuolue sekä tietoyhteiskuntapuolue. Poliittisena ideologiana piratismi on lainannut paljon hakkeri-ideologiasta ja erityisesti hakkerismin käsitykset tiedon ja internetin vapaudesta näkyvät edelleen selkeästi Suomen piraattipuolueen periaateohjelmassa, vaikka puolueen ohjelma onkin laajentunut kattamaan monia politiikan osa-alueita.

Piraattipuolueen perustamisen aikana sen periaateohjelma oli erittäin suppea ja tekijänoikeuksien ympärille keskittyvä, kuten puolueen esikuvalla Ruotsissa. Siinä, missä ruotsalainen veljespuolue sai alkutaipaleelleen valtavaa nostetta The Pirate Bay -oikeudenkäynnistä, ei Suomen piraattipuolueen alkutaival ollut yhtä ruusuinen, eikä puolue ole onnistunut saamaan menestystä kuin vuoden 2017 kuntavaaleissa. Puolueessa on nähty myös tarvetta laajentaa sekä kehittää puolueen ohjelmaa. Yhtenä selityksenä

---

²⁵⁰ Kauhanen 2018, 33-41.

²⁵¹ Kauhanen 2018, 49-51.

piraattipuolueen periaateohjelman laajentamiseen voidaan pitää myös sitä, että puolueen syntyä edeltäneen aikakauden konflikti tekijänoikeusjärjestöjen ja verkkolataajien kesken on selvästi laantunut viimeisten vuosien aikana. Lisäksi tämä kysymys ei ole koskaan kuulunut poliittisen keskustelun suuriin teemoihin, joten ilman puolueohjelman laajennusta puoluetta olisi voitu äänestäjien toimesta pitää vain yhden asian liikkeenä eikä vakavasti otettavana vaihtoehtona perinteisille puolueille.

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksessa selvitettiin nuorten, 15-16 vuotiainen rikoskäyttäytymistä. Vuoden 2008 aikana suoritetussa kyselyssä selvitettiin ensimmäistä kertaa myös nuorten vertaisverkkojen käyttöä.²⁵² Tutkimuksen perusteella 74% koko ikäluokasta oli syyllistynyt laittomaan lataukseen elämänsä aikana ja 69% viimeisen vuoden aikana. Vertaisverkkojen käyttö oli poikien keskuudessa hieman yleisempää, mutta tytöistäkin 51% latsi vertaisverkoista tiedostoja vähintään kerran viikossa.²⁵³

Tutkimuksessa selvitettiin myös nuorten asenteita tiedostonlataamiseen ja tekijänoikeuslainsäädäntöön. Enemmistö eli 74% ikäluokasta tiesi toiminnan olevan laitonta. Poikien tietämys asiasta oli hieman tyttöjä yleisempää. Kyselyn tulokset ovat linjassa myös muiden tutkimusten tulosten kanssa ja osoittavat, että vertaisverkkojen käyttäjät tietävät rikkovansa lakia, mutta tekevät sitä silti.²⁵⁴

Tutkimuksessa esitellään myös havainto, että vertaisverkkojen käyttö ja nettipiratismi ei useinkaan ole ideologista toimintaa, vaan sen motiivina ovat helppous, ilmaisuus sekä se, että tutkimusta tehtäessä mikään kaupallinen, laillinen palvelu ei valikoimaltaan yltänyt lähellekään vertaisverkkojen tarjonnan tasolle.²⁵⁵

Kriminologian ja oikeuspoliittisen instituutin vuonna 2016 tekemän nuorisorikollisuuskyselyn perusteella ikäryhmässä 15-16 vuotiaat tapahtuvan laittoman nettilataamisen suosio on nuorison keskuudessa romahtanut. Vuoden 2016 aikana vain 25% ikäluokasta oli syyllistynyt laittomaan nettilataukseen kuluneen vuoden aikana.²⁵⁶ Pojista nettipiratismiin oli syyllistynyt 30% ja tytöistä 20%.²⁵⁷ Muutos vuoteen 2008 on huomattava.

---

²⁵² Salmi 2009, 1-2.

²⁵³ Aaltonen 2009, 52-57.

²⁵⁴ Aaltonen 2009, 57-58.

²⁵⁵ Aaltonen 2009, 67.

²⁵⁶ Näsi 2016, 11, taulukko 3.

²⁵⁷ Näsi 2016, liitetäulukko 1 ja 2.

Vuoden 2008 kyselyssä nähtiin, että suurena syynä nettipiratismiin oli sen helppous ja tarjonnan laajuus. Vuoden 2016 aikana esimerkiksi musiikin suoratoistopalvelu Spotifylla oli globaalisti jo 30 miljoonaa maksavaa asiakasta sekä arviolta 75 miljoonaa ilmaisiasiakasta.²⁵⁸ Myös elokuvien suoratoistopalvelu Netflixin käyttäjämäärät ovat globaalisti miljoonia. Onkin erittäin todennäköistä, että kaupallisten palvelujen helppous ja hyvä valikoima on syrjäyttänyt laittomista vertaisverkoista tapahtuvan lataamisen. Tästä voidaan tehdä myös johtopäätös, että piraattipuolueen alkuaikoina vallinnut yhteiskunnallinen taustadiskurssi nettilataamisen ja tekijänoikeuksien ristiriidasta on painunut yhä pienempään marginaaliin, kun kaupallisten palveluiden kehitys on syrjäyttänyt ”tarvetta” nettilataamiselle. Kuvainnollisesti Spotifyn musiikkivalikoima vastaa musiikkimaailman ”Aleksandrian kirjastoa” eikä yksittäisen vertaisverkon käyttäjän olisi edes helppoa saada tietokoneelleen yhtä laajaa musiikkikokoelmaa. Kärjistetysti voittanee esittää, että teknologian kehitys on osin ajanut ohi nettilataamisesta ja täten osaltaan pakottanut piraattiliikettä mukautumaan muihin aikakauden taustadiskursseihin. Toisaalta samaan aikaan kiihtyvä digitalisaatio ja arkipuheeseen noussut kysymys ”big datasta” ja datan omistamisesta tuonee piraattien näkökulmaa esille tässä keskustelussa. Myös internetin ja sähköisen viestinnän valvonta pakottavat perinteiset puolueet ottamaan kantaa piraateille ominaiseen kysymykseen.

Puolueohjelman laajentaminen on osaltaan laajentanut puolueen potentiaalista kannattajakuntaa, kun puolue on ottanut kanta myös moniin perinteisiin politiikan kiistakysymyksiin. Samalla ohjelman laajennus on saattanut myös etäännyttää piraattipuoluetta sen alkuperäisestä kannattajajoukosta. Viitteitä tämän suuntaisesta kehityksestä tarjoaa Ylioppilaslehden vuonna 2014 tekemä laaja piraattipuoluetta käsittelevä artikkeli. Piraattipuolueen alkuaikojen puheenjohtaja Wahlman kommentoi ylioppilaslehden haastattelussa, että puolue on lähtenyt pois perusasioiden ääreltä. Samassa lehtijutussa entinen piraattiaktivisti ja piraattiliiton perustaja Samuli Pahalahti puolestaan kommentoi, että puolueen ohjelma on nykyään aivan liian laaja eivätkä nykypiraatit edes tiedä mitä tavoittelevat.²⁵⁹

Kansainväliselle piraattiliikkeelle kritiikkiä on esittänyt myös The Pirate Bay -sivuston perustajiin kuulunut Peter Sunde. Hänen mukaansa koko piraattiliike on epäonnistunut,

---

²⁵⁸ Timo Tamminen, ”Spotifyin käyttäjämäärä saavutti merkkipaalun – kilpailijat kaukana takana.” Tivi-lehden nettisivu 22.3.2016. <https://www.tivi.fi/Kaikki_uutiset/spotifyn-kayttajamaara-saavutti-merkkipaalun-kilpailijat-kaukana-takana-6534869> [luettu 27.5.2018].

²⁵⁹ Määttänen Juuso, ”Halutaan kaikkea kivaa”. Ylioppilaslehden verkkoversio 12.12.2014. <<http://ylioppilaslehti.fi/2014/12/halutaan-kaikkea-kivaa/>> [luettu 28.5.2018].

vaikka sen tärkeänä pitämät teemat, sensuuri, valvonta ja informaation vapaus ovat edelleen tärkeitä kysymyksiä. Sunden mukaan taistelu näistä on kuitenkin hävitty, eikä suurta yleisöä kiinnosta koko asia. Hän kritisoi myös sitä, että piraattipuolueet eroavat kansainvälisesti eikä niillä ole yhtenäistä linjaa moniin politiikan kysymyksiin. Sunden mukaan koko piraattiliike on kuollut ja kaikkien siinä vaikuttavien pitäisi siirtyä muihin puolueisiin.²⁶⁰

Ylioppilaslehden haastattelussa puolueen tuolloinen puheenjohtaja Karvinen puolestaan sanoo, että piraattipuolueen näkemys tekijänoikeuksista ei ole muuttunut puolueen alkuajoista, mutta puolueen reittivalinta sen sijaan on. Hänen mukaansa piraattipuolueessa ajatellaan yleisesti, että tekijänoikeuslainsäädäntöön ei ole mahdollista saada muutoksia esimerkiksi lakialoitteilla. Tämän vuoksi puolueessa uskotaan, että taistelu tekijänoikeuksista voitetaan, jos puolueen näkemykset esimerkiksi yksilönvapauksista lyövät itsensä läpi.²⁶¹

Karvisen näkemystä puoltaa se, että tekijänoikeuksiin vaikuttavat lait ovat usein kansainvälisten sopimusten perusteella säädettyjä, eikä niiden muuttaminen kansallisella tasolla ole mahdollista ja kansainvälisellä tasolla on kyseenalaista, onko perinteisillä puolueilla halua tai edes kykyä lähteä uudistamaan lainsäädäntöä. On kuitenkin huomionarvoista, että esimerkiksi kesällä 2018 Euroopan parlamentin keskustellessa ns. linkkiverosta kriittisiä kommentteja kuultiin myös muualta, kuin Saksan piraattipuolueen edustajalta Julia Redalta.

Kysymys tekijänoikeuslakien ja internetin välillä ei olekaan vain piraattipuolueen yksinoikeus, kuten Järkeä tekijänoikeuslakiin -kansaisaloite osoitti. Sen takana olivat kaikkien puolueiden nuorisojärjestöt. Onkin siis ilmeistä, että näkemys tekijänoikeuslainsäädännön ja nettilatauksen suhteesta on sukupolvikysymys. Myös tietoyhteiskunnalliset asiat eivät ole vain piraattien agendalistalla, vaan esimerkiksi eduskunnassa niihin on profiloitunut vihreiden kansanedustajana toimiva Jyrki Kasvi.

Titta Airon mukaan piraattipuolueen ideologia on kapea-alainen ja monissa kysymyksissä hajanainen. Airo uskookin, että tekijänoikeuskysymykset ovat yhdistäneet eri aatteiden ihmisiä saman puolueen alle. Vaalikonevastausten perusteella Airo määrittelee piratismiin

---

²⁶⁰ Tyttö Juho, ”Pirate Bayn perustaja piraattipuolueille: olette kaikki typerä ja liikkeenne pitäisi räjäyttää – mitä sanoo Suomen piraattipuolue?”. Helsingin sanomien nettisivu 7.4.2015. <<https://www.hs.fi/nyt/art-2000002814422.html>> [luettu 7.11.2018].

²⁶¹ Määttänen Juuso, ”Halutaan kaikkea kivaa”. Ylioppilaslehden verkkoversio 12.12.2014. <<http://ylioppilaslehti.fi/2014/12/halutaan-kaikkea-kivaa/>> [luettu 28.5.2018].

talousvasemmistolaiseksi ja liberaaliksi aatteeksi ja moni ehdokas sijoittuikin näissä kysymyksissä lähelle vasemmistoliiton ja vihreiden ehdokkaita.²⁶² Lisäksi piraattiaatteessa on Airon mukaan yhtäläisyyksiä nationalistiseen aatemaailmaan. Koska piraattipuolueen ehdokkaiden enemmistö kannatti myös uutta ydinvoimalaa, on Airo omassa tutkimuksessaan määritellyt piratismiaatteen olevan yhdistelmä vasemmistolaisuutta, liberalismia, nationalismia ja industrialismia.²⁶³

Vuoden 2011 eduskuntavaalien aikana piraattipuolueella ei ollut vielä virallisia talouspoliittisia kannanottoja, eikä puolue myöskään vaaliohjelmassaan ottanut asiaan minkäänlaista kantaa. Siksi vuoden 2011 osalta puolueen sijoittumista vasemmisto-oikeisto-ulottuvuudella voidaan tutkia vain ehdokkaiden vaalikonevastausten perusteella. Tältä osin piraattien ehdokkaat sijoittuivatkin samaan leiriin vasemmistopuolueiden ehdokkaiden kanssa.

Vuoden 2015 vaalien alla puolueella oli myös talouspoliittisia kannanottoja, joissa oli nähtävissä sekä tukea yhteiskunnan turvaverkoille että yrittäjyydelle. Vaalikonevastauksissa sosiaaliturvaa koskevassa kysymyksessä piraattipuolueen ehdokkaat vastasivat puolueen periaateohjelman mukaisesti ja ehdokkaiden vaalikonevastauksissa oli edelleen nähtävissä hengenheimolaisuus vasemmistopuolueiden ehdokkaiden kanssa. Perustuloa koskevan kysymyksen kohdalla piraattien ehdokkaiden kanssa samaa mieltä olivat erityisesti vihreiden ja vasemmiston ehdokkaat. Vasemmisto-oikeisto-ulottuvuudella piraattipuolue voidaan lokeroida myös vuoden 2015 vaalien vaalikonevastausten perusteella osin vasemmistopuolueiden joukkoon, mutta ei voida kuitenkaan yksiselitteisesti todeta puolueen olevan vasemmistopuolue, sillä puolueen periaateohjelmassa sekä ehdokkaiden vaalikonevastauksissa oli nähtävissä myös selvästi viitteitä oikeistolaisesta talousajattelusta. Piraattipuolue itse ilmoitti haluavansa toimia perinteisen oikeisto-vasemmisto-jaottelun ulkopuolella ja tämän tutkimuksen perusteella väite on ainakin osin paikkansapitävä.

Piraattipuolueen itsensä teettämien kyselyiden perusteella nähtiin myös, että puoluetta äänestäneet henkilöt olivat aikaisemmin äänestäneet suurissa määrin joko vihreitä tai vasemmistoliittoa, mutta kolmanneksi suosituimpana vaihtoehtona oli kuitenkin kokoomus.

---

²⁶² Airo 2012, 94-95.

²⁶³ Airo 2012, 93, 97-98.

Konservatismi-liberalismi-ristiriidalla piraattipuolueen ehdokkaat olivat vuoden 2011 vaalikonevastausten perusteella selvästi liberaaleja, vaikka puolueen virallisessa ohjelmassa ei otettukaan kantaa arvokysymyksiin. On kuitenkin huomionarvoista, että vaikka piraattien ehdokkaiden enemmistö vastasi myönteisesti yksilönvastuun lisäämistä koskevaan kysymykseen, niin puolueen ehdokkaiden perusteluissa näkyi kuitenkin laaja kannatus yhteiskunnan tukiverkoille kuten sosiaaliturvalle.

Vuoden 2015 eduskuntavaalien alla piraattipuolue oli periaateohjelmansa mukaan liberaalia aatemaailmaa kannattava puolue ja puolueen ehdokkaiden vaalikonevastaukset tukevat väitettä. Huomionarvoista tutkituissa vaalikonekysymyksissä oli, että piraattipuolueen ehdokkaat erottuivat selvästi omaksi joukoksi sekä alkoholin myynnin laajentamista koskevassa kysymyksessä että verkkovalvontaa koskevassa kysymyksessä. Eutanasiaa koskevan kysymyksen osalta vasemmistoliiton ehdokkaat erottuivat piraattiehdokkaiden kanssa muista puolueista. Tutkittujen kysymysten kohdalla voidaan sanoa, että piraattipuolue on edelleen myös ehdokkaidensa perusteella selvästi arvoliberaalia aatemaailmaa kannattava. Puolueen liberaalius tuli myös selvästi esille piraatteja käsittelevissä Twitter-viesteissä.

Kansallisen ja kansainvälisyyden ristiriidalla Airo luokitteli piraattipuolueen nationalistista aatemaailmaa edustavien puolueiden joukkoon. Piraattipuolueella ei ollut vuoden 2011 vaalien aikana virallisia kannanottoja sen enempää Nato-jäsenyyteen kuin maahanmuuttopolitiikkaan. Vaalikonevastausten perusteella selkeä enemmistö piraattien ehdokkaista ei uskonut Nato-jäsenyyden parantavan Suomen turvallisuutta. Vuoden 2015 vaalien aikana piraattipuolueella ei vielääkään ollut virallista kantaa Suomen mahdolliseen Nato-jäsenyyteen ja vaalikonevastauksissa puolueen ehdokkaiden kannat olivat kaikista tutkituista puolueista jakaantuneimmat. Enemmistö ehdokkaista kuitenkin uskoi, että Nato-jäsenyys ei parantaisi Suomen turvallisuuspoliittista tilannetta. Huomionarvoista on kuitenkin, että Nato-jäsenyyden tuomaan turvaan uskoi selkeästi suurempi prosentti piraattien ehdokkaista kuin vuoden 2011 aikana. Onkin mahdollista, että Ukrainan kriisin tuoma muutos turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen on lisännyt myös Naton kannatusta. On kuitenkin myös mahdollista, että joissakin ehdokkaissa Ukrainan kriisi on puolestaan lisännyt halua pysyä sotilaallisten liittoutumien ulkopuolella.

Vuoden 2011 vaalien aikana piraattipuolueen ehdokkaiden enemmistö vastasi myönteisesti maahanmuuton tiukentamista koskevaan kysymykseen ja ehdokkaiden vastausten perusteluissa oli nähtävissä jopa suoranaista maahanmuuttokritiikkiä. Maahanmuuton kohdalla vuoden 2015 vaalikonevastauksia tutkittaessa puolestaan

nähtiin, että ainakaan terrorismin vuoksi piraattipuolueen ehdokkaat eivät halunneet rajoittaa Suomeen kohdistuvaa maahanmuuttoa. Kysymyksen vapaavalintaisissa perusteluissa näkyi myös kannatusta erityisesti työperäiselle maahanmuutolle ja muutenkin voidaan sanoa, että puolueen suhtautuminen kansainvälisyyteen on positiivinen. Koska vuoden 2011 ja 2015 vaaleja koskeva maahanmuuttokysymys on asettelultaan erilainen, ei voida vetää täysin suoraa johtopäätöstä, että piraattipuolueen kanta maahanmuuttoon olisi yksiselitteisesti muuttunut myönteisempään suuntaan, mutta vuoden 2015 periaateohjelman ja vaalikonevastausten perusteella voidaan kuitenkin todeta, että puolue ei ainakaan selvästi edusta nationalistista aatemaailmaa.

Jotakin piraattipuolueen maahanmuuttokannoista voidaan päätellä siitä, että vuoden 2014 aikana puolueen sisällä käytiin keskustelua puolueen aktiivin, Jiri Kerosen kuulumisesta Suomen Sisu ry:n hallitukseen. Keronen erosi Sisusta oma-aloitteisesti, eikä puolue ottanut asiaan enempää kantaa.²⁶⁴ Ero kuitenkin kertoo siitä, että piraattipuolueessa jäsenyyttä Suomen Sisussa ei katsottu suopeasti. Vuoden 2011 vaaleissa piraattipuolueella oli myös vaaliliittoja maahanmuuttokriittisenä tunnetun Muutos 2011 puolueen kanssa, mutta vuoden 2015 vaalien alla piraatit tekivät pesäeroa heihin somekeskusteluissa.²⁶⁵

Vuoden 2011 vaalikonevastausten perusteella Airo sijoitti piraattipuolueen industrialistista aatemaailmaa edustavien puolueiden joukkoon, sillä niukka enemmistö piraattipuolueen ehdokkaista suhtautui myönteisesti ydinvoimaan. Vuoden 2015 osalta kysymyksessä ilmastonmuutoksen hillinnästä nähtiin, että piraattipuolueen ehdokkaat sijoittuvat samaan leiriin vihreiden ja vasemmiston ehdokkaiden kanssa, vaikka piraattien ehdokkaiden keskuudessa olikin nähtävissä hienoista jakaantumista. Uuden ydinvoimalan suhteen piraattien ehdokkaat olivat jälleen lähellä kokoomuksen ehdokkaita ja suuri enemmistö piraateista suhtautui myönteisesti ydinvoimaan. Ydinvoiman suhteen piraattien kanta erosi siis täysin vihreiden ja vasemmistoliiton ehdokkaiden kannoista. Huomionarvoista on myös, että verrattuna vuoden 2011 vaaleihin, on ydinvoimaa kannattavien piraattiehdokkaiden määrä selkeästi noussut.

Oman tutkimukseni kohdalla nähdään selkeästi, että piraattipuolueen ehdokkaat jakavat vihreiden huolen ilmastonmuutoksesta, mutta toisaalta heidän ydinvoimamyönteisyytensä perusteella heidät voisi edelleen lokeroida myös

---

²⁶⁴ Piraattipuolue, pöytäkirja 20.8.2014, esityslistan kohta seitsemän. PA. <http://arkisto.piraattipuolue.fi/hallitus/2014/PTK_20-8-2014.pdf> [luettu 30.10.2017].

²⁶⁵ Kauhanen 2018, 47.

industrialistisen aatemaailmaan puolueeksi. Piraattien ydinvoimakannassa erottui kuitenkin muita puolueita selkeämmin usko teknologiseen kehitykseen ja uudentyyppisiin ydinreaktoreihin, jotka ratkaisisivat perinteisten reaktorimallien aiheuttamia ongelmia. Energiateknologian lisäksi piraattipuolue suhtautuu teknologiseen kehitykseen positiivisesti ja ennakkoluulottomasti ja vaikuttaa perinteisiä puolueita halukkaammalta soveltamaan ja kokeilemaan teknologian tarjoamia mahdollisuuksia myös yhteiskuntapolitiikassa. Erityisesti tämä näkyy puolueen uskossa informaatioteknologian kykyyn parantaa demokratiaa.

Oman tutkimukseni perusteella voidaan selvästi osoittaa, että piraattipuolue on edelleen vuoden 2015 vaalien jälkeen selkeästi arvoliberaalin aatemaailman puolue niin ehdokkaidensa vastausten kuin puolueen ohjelmien perusteella. Puolueella ja sen ehdokkailla on myös taloudellisissa kysymyksissä yhtäläisyyksiä vasemmistopuolueiden kanssa, mutta osin piraattipuolueen väite oikeisto-vasemmisto-jaon ulkopuolella toimimisesta pitää paikkaansa.

Suurena erona Airon tutkimukseen totean, että vuoden 2015 vaalien perusteella piraattipuoluetta ei tule luokitella nationalistisen arvomaailman puolueeksi vaan puolueella on selvästi myönteinen suhtautuminen kansainvälisyyteen. Piraattipuolue kantaa myös huolta ilmastonmuutoksesta, mutta on toisaalta erittäin ydinvoimamyönteinen, eikä sitä mielestäni voida tutkittujen kysymysten osalta yksiselitteisesti lokeroida ekologisten arvojen ja kasvun ja kulutuksen ristiriidalla.

Omassa tutkimuksessani käsittelin myös sellaisia yhteiskunnallisia ristiriitoja, joita Airo ei ollut omassa tutkimuksessaan käsitellyt, eikä näiden osalta ole siis tarjolla vertailukohtaa vuoden 2011 eduskuntavaaleihin.

Kasvukeskusten ja syrjäseutujen välisellä ristiriidalla nähtiin, että ainoana puolueena piraattipuolueen ehdokkaista enemmistö katsoi, että koko Suomea ei enää tulisi väkisin pitää asuttuna. Puolueen ehdokkaiden vastausten perusteluissa korostui näkemys siitä, että ihmisellä tulee olla oikeus valita vapaasti myös asuinpaikkansa, mutta samalla on mahdotonta vaatia yhtäläisiä palveluita kasvukeskuksiin nähden. Kysymyksen kohdalla todettiin, että ehdokkaiden vastausten perusteella piraattipuolue on selvästi enemmän urbaani kuin maaseudun puolue. Eduskuntapuolueista sitä lähimpänä olivat kokoomus sekä vihreät.

Huomionarvoista on myös se, että huolimatta urbaanista luonteesta puolueen ehdokkaiden näkemyksissä korostui kuitenkin toiveita, että maaseutua voitaisiin pitää

asuttuna teknologian ja uusien innovaatioiden avulla. Myös tämän kysymyksen kohdalla toistui puolueen niin usein esittämä näkemys ihmisten vapaudesta elää omaa elämäänsä tarvittaessa myös maaseudulla: Ketään ei tulisi voida pakottaa asumaan kaupungissa, jos hän ei haluaisi.

Suomenkielisten ja ruotsinkielisten välisellä ristiriidalla nähtiin, että piraattipuolue sekä perussuomalaiset erottuvat täysin omaksi joukoksi puolueita verratessa ja lähes kaikki piraattien ehdokkaat halusivat muuttaa ruotsin kielen opiskelun vapaaehtoiseksi. Asia oli piraattipuolueen mielestä myös niin tärkeä, että se on linjannut asiasta myös periaateohjelmassaan. Kysymyksen kohdalla ei tulisi kuitenkaan tehdä liian pitkälle meneviä tulkintoja puolueiden suhteesta suomenruotsalaisuuteen tai maan kaksikielisyyteen. Vastaustaan perustelleet piraatit näkivät kysymyksen ensisijaisesti kysymyksenä vapaudesta valita itse opiskelemaisensa kielet.

Piraattipuolueen kantavana teemana voidaan nähdä heidän käsityksensä vapaudesta. Tutkimukseni perusteella piraattipuolue erilaisissa ohjelmissaan sekä sen eduskuntavaaliehdokkaat tarkastelevat yhteiskunnallisia ristiriitoja vapauden näkökulmasta. Piraattien politiikan ytimenä on ajatus vapaudesta kaiken toiminnan mahdollistajana ja vapaus nähdään ihanteena, jonka pohjalta yhteiskuntaa tulisi kehittää.

Ajatus informaation vapaudesta toistui jo hakkeri-ideologiassa ja periytyi sieltä poliittiseen piratismiin. Tämän lisäksi vapauskäsitys toistuu niin piraattipuolueen periaate- kuin vaaliohjelmissa sekä puolueesta käytävässä Twitter-keskustelussa. Myös lähes kaikilla vaalikonekysymysten yhteydessä tutkituilla ristiriidoilla korostui piraattien ehdokkaiden näkemyksissä käsitys vapaudesta. Piraatit näkivätkin erittäin tärkeänä sekä negatiivisen että positiivisen vapauden ja vapausnäkemys onkin eräs puolueen ehdokkaita selkeimmin yhdistävä tekijä. Vapaus tulee esille myös siinä, että piraattipuolueen virallisilla kotisivuilla ensimmäiseksi eteen tulee suuri ”Valitse vapaus”-teksti ja puolue onkin tehnyt vapaudesta itselleen poliittisen sloganin.²⁶⁶ Voidaankin esittää, että siinä missä vuoden 2011 vaalien alla piraattipuolue oli kerännyt yhteen eri aatteita edustaneita, mutta tekijänoikeuskriittisiä henkilöitä, myöhempien vuosien piraattipuolue on koonnut yhteen erilaisia ihmisiä, joita yhdistää samanlainen näkemys vapaudesta.

Erotuksena vuoden 2011 tutkimukseen ei piraattipuolueen ideologiaa voida enää pitää kapeakatseisena vaan se on selvästi monipuolistunut. Oman tutkimukseni perusteella voidaan sanoa, että piraattipuolueen ideologia on talouspolitiikassa lähellä

---

²⁶⁶ Piraattipuolueen nettisivusto, pääsivu. <<https://piraatipuolue.fi/>> [luettu 7.11.2018].

oikeistopuolueita, mutta sosiaalipolitiikassa lähellä vasemmistopuolueita. Puolue on myös selkeästi Suomen liberaalein puolue arvomaailmaltaan ja tämä näkemys korostuu niin puolueen ohjelmissa kuin sen vaaleihin asettamien ehdokkaiden näkemyksissä. Oman tutkimukseni perusteella piratismia ei voida määrittää nationalistiseksi aatteeksi vaan Suomen piraattipuolue suhtautuu kansainvälisyyteen myönteisesti. Ydinvoiman osalta voitaisiin edelleen sanoa, että puolue kannattaa industrialistista aatemaailmaa, mutta siitä huolimatta se suhtautuu positiivisesti ympäristöarvoihin. Erotuksena perinteisistä puolueista piraattipuolue profiloituu selvästi tietoyhteiskuntapuolueeksi ja sen ohjelmat sekä ehdokkaat uskovat vahvasti teknologian kehityksen positiiviseen vaikutukseen.

Tiivistetysti voitaisiin esittää, että Suomen piraattipuolueen kohdalla ei ole löydettävissä yksiselitteistä ideologiaa, jonka sisään puolue mahtuisi, mutta voidaan esittää, että Suomen piraattipuolueen kohdalla aatteellinen piratismi on yhdistelmä talousoikeistolaisuutta, vasemmistolaista sosiaalipolitiikkaa, lähes äärimmilleen vietyä arvoliberalismia sekä uskoa teknologiseen kehitykseen ja sen kykyyn muuttaa maailmaa. Osaltaan tutkimukseni tuo myös esille sitä, että 2000-luvun poliittisia liikkeitä ei kaikilta osin pysty, eikä se olisi edes hedelmällistä, niputtamaan niihin suuriin ideologioihin, jotka syntyivät teollisen vallankumouksen jälkimainingeissa. Ideologisesti piratismia voidaan pitää puolestaan aatteena, jonka syntyyn vaikutti mikropiirin, tietokoneen ja lopulta internetin muodostama yhteiskunnallinen muutos ja -murros.

Tämän tutkimuksen myötä saatiin selvyttä siihen, millainen Suomen piraattipuolue on vuoden 2015 eduskuntavaalien ehdokkaiden sekä puolueen periaateohjelman perusteella ja miten puolue on muuttunut ensimmäisten vuosiensa aikana. Tutkimuksen myötä avautuisi myös mahdollisuus verrata Suomen piraattipuoluetta maailman muihin piraattipuolueisiin, jotta nähtäisiin, miten piratismi on kehittynyt aatteena muualla. Samalla tarjoutuisi mahdollisuus pohtia selityksiä sille, miksi piraattipuolue ei ole menestynyt Suomessa, mutta se on saavuttanut suurta menestystä esimerkiksi Islannissa sekä Tšekissä?

Vaikka keskustelu immateriaalioikeuksista onkin painunut politiikan asialistalla ilmastonmuutoksen, pakolaiskriisin ja turvallisuuspolitiikan painamana taka-alalle on kuitenkin tosiasia, että yhä nopeammin etenevä teknologian kehitys pitää huolen siitä, että ristiriita immateriaalioikeuksien haltijoiden ja tavallisten kuluttajien välillä on olemassa myös tulevaisuudessa. Tämä luo ainakin potentiaalisen kannatuspohjan piraattipuolueen kaltaiselle puolueelle myös tulevaisuudessa. Voidaan kuitenkin esittää

kysymys, että mikäli Suomen piraattipuolue ei saa vuoden 2019 eduskuntavaaleissa yhtään kansanedustajaa, niin onko puolueella intoa siitä huolimatta jatkaa toimintaansa?

Tutkielmani alkupuolella esitin Jyrki Kasvin vuonna 2006 loistavasti tiivistämä, näkemyksen, jonka mukaan tietoyhteiskunnassa hallitsee se, kuka omistaa tiedon. Tietotekniikan kehitys on sen jälkeen edennyt huimaa vauhtia ja erilaisesta datasta on tullut yhä tärkeämpi osa modernia taloutta. Esimerkiksi amerikkalaiset Facebook, Google ja Amazon ovat olleet edistyksellisiä erilaisen datan, myös henkilötietojen, keräämisestä ja hyödyntämisestä osana liiketoimimallejaan. Piraattiliikkeen lisäksi vastavoimia kehityksellä on noussut myös vanhoista tietotekniikan kehittäjistä, sillä näiden suuryhtiöiden liiketoimintamallit ovat ristiriidassa perinteisiä hakkerikulttuurin ja internetissä vaalitun kulttuurin välillä.²⁶⁷

Vaikka piraattipuolue ei olekaan menestynyt Suomessa piraattien odottamalla tavalla ei vielä kuitenkaan voida esittää varmaksi, että Apajalahden ja Sotalan toiveikkaat näkemykset piraattiliikkeen maailmaa muuttavasta vaikutuksesta tulisi lopullisesti haudata.

---

²⁶⁷ Mäntylä Juha-Matti, "Webin isä: Data ei ole uusi öljy, se on minun oikeuteni". Ylen verkkosivu 27.4.2018. <<https://yle.fi/uutiset/3-10180329>> [luettu 7.11.2018].

Lähdeluettelo

Primääriaineisto

Piraattipuolueen arkisto (PA) <<http://arkisto.piraattipuolue.fi>>

Hallituksen kokousten pöytäkirjat 2008-2017

<<http://arkisto.piraattipuolue.fi/index.php?dir=hallitus>>

Puolueen vuosittaiset toimintakertomukset ja toimintasuunnitelmat 2008-2017

<<http://arkisto.piraattipuolue.fi/index.php?dir=toiminta-asiakirjat>>

Piraattipuolueen vaali- ja muut ohjelmat

<<http://arkisto.piraattipuolue.fi/index.php?dir=asiakirjat>>

Piraattipuolueen kysely 2011

<http://arkisto.piraattipuolue.fi/tilastot/kysely_2011/piraattipuolue-kysely_yhteenvedo.pdf> [luettu 30.10.2017].

Piraattipuolueen kysely 2013

<http://arkisto.piraattipuolue.fi/tilastot/kysely_2013/piraattipuolue-kysely_2013_yhteenvedo.pdf> [luettu 30.10.2017].

Lex Nokia – tiiliskiven kokoinen analyysi, Piraattipuolueen kannanotto, 9.3.2009.

<http://arkisto.piraattipuolue.fi/kannanotot/lex_nokia_-_analyysi.pdf> [luettu 30.10.2017].

Piraattipuolueen puolueohjelma 2009, Poliittisten ohjelmien tietovaranto -nettisivusto

<<https://www.fsd.uta.fi/pohtiva/ohjelmalistat/PIR/330>> [luettu 30.10.2017]. Tekijän huomautus: Tuntemattomasta syystä tätä ohjelmaa ei löydy piraattipuolueen omasta arkistosta, joten olen turvautunut poliittisten ohjelmien tietovarantoon.

Piraattipuolueen puolueohjelma 2014. Tekijän huomautus. Poistunut piraattipuolueen sivustolta, ei löydy myöskään poliittisten ohjelmien tietovaranto -sivustolta. Kopio tekijän hallussa.

Ylen vaalikoneen vastaukset avoimena datana

<http://data.yle.fi/dokumentit/Eduskuntavaalit2015/vastaukset_avoimena_datana.csv> [ladattu 17.11.2016].

Kirjallisuus

Aaltonen Mikko, *Nuoret vertaisverkoissa*. Artikkele teoksessa *Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset. Nuorisoriikollisuuskyselyiden tuloksia 1995-2008*. Toim. Venla Salmi. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 246, Helsinki 2009.

Apajalahti Ahto – Sotala Kaj, *Jokapiraatinoikeus*. Barrikadi-sarja No. 16. WSOY, Helsinki 2010.

Berg Laura, Niemi Mari, Pernaa Ville, Pitkänen Ville, Railo Erkka, *Politiikan julkisuuden perusvirta*. Artikkele teoksessa *Politiikan journalismin tila Suomessa*. Toim. Pernaa, Niemi, Pitkänen. Kirja-Aurora, Turku 2009.

Borg Sami, *Johdanto*. Artikkele teoksessa *Muutosvaalit 2011*. Toim. Sami Borg. Oikeusministeriön julkaisu, Helsinki 2012.

Castells Manuel, *The Internet Galaxy. Reflections on the Internet, Business and Society*. Oxford University Press 2002.

Drahos Peter - Braithwaite John, *Information Feudalism. Who Owns the Knowledge Economy?*. The New Press, New York, 2003.

Gere Charlie, *Digitaalinen kulttuuri*. Faros kustannus OY, Turku 2006.

Grönlund Kimmo, *Eduskuntavaalit 2015*. Artikkele teoksessa *Poliittisen osallistumisen eriytyminen. Eduskuntavaalitutkimus 2015*. Toim. Kimmo Grönlund ja Hanna Wass. Oikeusministeriön julkaisu, Helsinki 2016.

Grönlund Kimmo – Westinen Jussi, *Puoluevalinta*. Artikkele teoksessa *Muutosvaalit 2011*. Toim. Sami Borg. Oikeusministeriön julkaisu, Helsinki 2012.

Himanen Pekka, *Hakkerietiikka ja informaatioajan henki*. WSOY, Helsinki 2001.

Hintikka Kari, *Politiikkaa 2.0 – Internet uusien puolueiden alustana*. Artikkele teoksessa *Valtiotieteellisen yhdistyksen julkaisu 50*. Valtiotieteellinen yhdistys, Helsinki 2008.

Hämäläinen Unto, *Neljän vuoden mittainen hallituspiina*. Artikkele teoksessa *Poliittisen osallistumisen eriytyminen. Eduskuntavaalitutkimus 2015*. Toim. Kimmo Grönlund ja Hanna Wass. Oikeusministeriön julkaisu, Helsinki 2016.

Johns Adrian, *Piracy – The intellectual property wars from Gutenberg to Gates*. The University of Chicago Press 2009.

Kauppinen Tommi, *Vaalikoneiden tekninen toteutus ja kehittämistarpeet*. Artikkeliteoksessa *Vallaton vaalikone*. Toim. Maria Suojanen & Jarno Talponen. Minerva kustannus OY, Helsinki 2007.

Koiranen Ilkka, Koivula Aki, Saarinen Arttu, Räsänen Pekka, *Puolueiden rakenteet ja jäsenistön verkostot*. Kunnallisalan kehittämissäätiön tutkimusjulkaisu-sarjan julkaisu nro 103, Otava, Keuruu 2017.

Mickelsson Rauli, *Suomen puolueet. Vapauden ajasta maailmantuskaan*. Vastapaino, Tampere 2015.

Miegel Fredrik – Olsson Tobias, *From pirates to politicians: The story of Swedish file sharers who become a political party*. Artikkeliteoksessa *Democracy, journalism and technology: New developments in an enlarged Europe*. Tartu University Press 2008.

Moring Tom – Mykkänen Juri, *Vaalikampanjat ja viestinnällistyminen*. Artikkeliteoksessa *Muutosvaalit 2011*. Toim. Sami Borg. Oikeusministeriön julkaisu, Helsinki 2012.

Näsi Matti, *Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset 2016*. Katsauksia 18/2016. Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. Helsingin yliopisto 2016.

Paastela Jukka – Paloheimo Heikki, *Johdanto*. Artikkeliteoksessa *Suomen puolueiden periaateohjelmat. Ohjelmat, niiden taustaa ja tarkastelua*. Toim. Jukka Paastela ja Heikki Paloheimo. Tampereen yliopisto, politiikan tutkimuksen laitos, Tampere 2006.

Paloheimo Heikki, *Puoluejärjestelmän lohkeamat ja ristiriitaisuudet*. Artikkeliteoksessa *Puolueiden tulevaisuus*. Toimittanut Rauli Mickelsson. Oikeusministeriön julkaisuja, Helsinki 2009.

Paloheimo Heikki – Raunio Tapio, *Suomen puolueet ja puoluejärjestelmä*. WSOY, Helsinki 2008.

Paloheimo Heikki – Wiberg Matti, *Politiikan perusteet*. Neljäs painos. WSOY, Helsinki 2008.

Pernaa Ville, *Vaalikamppailu mediassa*. Artikkeliteoksessa *Muutosvaalit 2011*. Toim. Sami Borg. Oikeusministeriön julkaisu, Helsinki 2012.

Salmi Venla, *Johdanto*. Artikkeliteoksessa *Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset. Nuorisoriikollisuuskyseilyiden tuloksia 1995-2008*. Toim. Venla Salmi. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 246, Helsinki 2009.

Soikkanen Timo (a), *Miksi lähihistoria kirja?* Artikkeliteoksessa *Lähihistoria. Teoriaan, metodologiaan ja lähteisiin liittyviä ongelmia*. Toim. Timo Soikkanen. Turun yliopiston poliittisen historian tutkimuksia 1, Turku 1995.

Soikkanen Timo (b), *Historiankirjoituksen "etulinja" reaaliaikaan!* Artikkeliteoksessa *Lähihistoria. Teoriaan, metodologiaan ja lähteisiin liittyviä ongelmia*. Toim. Timo Soikkanen. Turun yliopiston poliittisen historian tutkimuksia 1, Turku 1995.

Strandberg Kim, *Sosiaalisen median vallankumous? Ehdokkaat, valitsijat ja sosiaalinen media vuoden 2011 eduskuntavaaleissa*. Artikkeliteoksessa *Muutosvaalit 2011*. Toim. Sami Borg. Oikeusministeriön julkaisu, Helsinki 2012.

Suojanen Maria, *Vaalikoneen lyhyt historia*. Artikkeliteoksessa *Vallaton vaalikone*. Toim. Maria Suojanen & Jarno Talponen. Minerva kustannus OY, Helsinki 2007.

Vadén Tere, *Koodi vapaaksi – hakkerietiikan vaatavuus*. Tampere University Press 2002.

Vainio Niklas, *Vapaus ja yhteisöllisyys vapaiden ohjelmistojen liikkeen lähtökohtana*. Artikkeliteoksessa *Rajoja ylittävä innovaatio*. Toim. Tapio Koivisto ym. Tampere University Press, Tampere 2011.

Vihavainen Timo, *Lähihistorian kirjoittamisen ongelmia*. Artikkeliteoksessa *Lähihistoria. Teoriaan, metodologiaan ja lähteisiin liittyviä ongelmia*. Toim. Timo Soikkanen. Turun yliopiston poliittisen historian tutkimuksia 1, Turku 1995.

Painamattomat opinnäytetyöt

Airo Titta, *Piraattipuolue Suomen puoluekentällä*. Valtio-opin pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto 2012.

Kauhanen Sinikka, *"Täytyy vain saada ihmiset kiinnostumaan"*. Piraattipuolueen mielikuvat ja kehysidentiteetti vuoden 2015 eduskuntavaalien alla lähetettyjen #piraaattipuolue-twiittien perusteella. Poliitiikan tutkimuksen pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto 2018.

Kurki Ville, *Psykedeelinen teknologia – Tietoisuuden kemiallisen muuntamisen ja mediateknologian risteyksissä*. Mediatutkimuksen pro gradu -tutkielma, Turun yliopisto 2017.

Lahti Lassi, ”*Mediateollisuuden torpparit*” *Lex Karpelasta ja Järkeä tekijänoikeuslakiin – kansalaisaloitteesta eduskunnassa käyty keskustelu*. Poliittisen historian kandidaatintutkielma, Turun yliopisto 2015.

Salmela Aarne, *Varkaita vai hakkareita? Systemiteoreettinen analyysi piraattiliikkeestä*. Yhteiskuntapolitiikan pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto 2010.

Westinen Jussi, *Yhteiskunnallisten ristiriitautuvuuksien ja puoluevalinnan suhde eduskuntavaaleissa 1991-2007 – tilastollinen analyysi*. Valtio-opin pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto 2011.

WWW-dokumentit

Apajalahti Ahto, ”Harri Kivistöstä piraattipuolueen puheenjohtaja”. Piraattipuolueen blogi. <<http://blogi.piraattipuolue.fi/2012/03/31/harri-kivistosta-piraattipuolueen-puheenjohtaja/>> [luettu 7.11.2018].

Barlow John Perry, ”A Declaration of the Independence of Cyberspace”, EFF:n nettisivu 8.2.1996. <<https://www.eff.org/cyberspace-independence>> [luettu 13.11.2018].

Elmgren Oskar, ”Vaaliporno: katso video!”, Oskar Elmgrenin blogi 11.04.2011. <<http://oskarelmgren.fi/fi/blog/jeppe/224-vaaliporno-katso-video>> [luettu 22.5.2018].

Haapanen Liisa, ”Vaaligallerian suosio ei realisoitunut äänestäjien luottamuksena”. Ylen nettisivu. 19.4.2015. <<https://yle.fi/uutiset/3-7939325>> [luettu 22.5.2018].

Hymy-lehti, ”BB-Antti tuomittiin vankeuteen – huumeita ja pahoinpitely!”. Hymyn nettisivu 9.3.2011. <<https://hymy.fi/uutiset/bb-antti-tuomittiin-vankeuteen-huumeita-ja-pahoinpitely>> [luettu 24.5.2018].

Iltalehti, ”Miedon naama oli liikaa. Piraattipuolue teki rikosilmoituksen”, Iltalehden nettisivu 14.4.2011. <http://www.iltalehti.fi/vaalit/2011041413548325_vl.shtml> [luettu 22.5.2018].

Iltalehti, ”Piraattipuolue käytti Timo Soinia vaalimainoksessaan”. Iltalehden nettisivu 10.4.2011. <http://www.iltalehti.fi/vaalit/2011041413548325_vl.shtml> [luettu 22.5.2018].

Iltasanomat, ”Raju ehdotus: Maahanmuuttajat seksitöihin”. Iltasanomien nettisivu 21.2.2011. <<https://www.is.fi/vaalit2011/art-2000000386323.html>> [luettu 22.5.2018].

Järkeä tekijänoikeuslakiin, kansalaisaloite.fi nettisivu 23.1.2013, <<https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/70>> [luettu 19.3.2018.]

Koskinen Mika, ”Piraattipuolue antoi kohuehdokkaalle pikapotkut: ”Ei olisi edes harkittu ehdokkaaksi”. Iltasanomien nettisivu 26.2.2015. <<https://www.is.fi/kotimaa/art-2000000884854.html>> [luettu 7.11.2018].

Linnake Tuomas, ”Sensuuritaistelun voittanut Matti Nikki joutui maksumieheksi”. Iltasanomien:n nettisivu 20.5.2011. <<https://www.is.fi/digitoday/art-2000001712345.html>> [luettu 22.5.2018].

Manninen Tuomas, ”Piraattipuolue kampanjoi: ”Viskiä on mennyt litrakaupalla”. Iltasanomien nettisivu 17.4.2015. <<https://www.is.fi/vaalit2015/art-2000000911171.html>> [luettu 7.11.2018].

MTV, ”Piraattipuolue koki ilkivaltaa – puoluetöimiston ikkuna ja puheenjohtajan tuulilasi rikottiin”. MTV-nettisivut 24.5.2015. <<https://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/piraattipuolue-koki-ilkivaltaa-puoluetoimiston-ikkuna-ja-puheenjohtajan-tuulilasi-rikottiin/5119764>> [luettu 28.5.2018].

Mäntylä Juha-Matti, ”Webin isä: Data ei ole uusi öljy, se on minun oikeuteni”. Ylen verkkosivu 27.4.2018. <<https://yle.fi/uutiset/3-10180329>> [luettu 7.11.2018].

Määttänen Juuso, ”Halutaan kaikkea kivaa”. Ylioppilaslehden verkkoversio 12.12.2014. <<http://ylioppilaslehti.fi/2014/12/halutaan-kaikkea-kivaa/>> [luettu 28.5.2018].

Oikeusministeriö, ”Koko maan vaalitulos”. vaalit.fi-nettisivusto. <https://tulospalvelu.vaalit.fi/E-2015/fi/tulos_kokomaa.html> [luettu 6.11.2018].

On-Time Research Solutions, ”Alle 50 vuotiaat: Kokoomus suurin, Piraatit eduskuntaan KD:n tilalle”. nettisivu, julkaistu 27.4.2015. <<https://ontime.fi/blogi/alle-50-vuotiaat-kokoomus-suurin-piraatit-eduskuntaan-kdn-tilalle/>> [luettu 22.5.2018].

Piraattipuolue, ”Mielenilmaus Ruotsin vakoilulakia vastaan 31.12. Helsingissä”.

Piraattipuolueen blogi 30.12.2008.

<<https://blogi.piraattipuolue.fi/2008/12/30/mielenilmaus-ruotsin-vakoilulakia-vastaan-3112-helsingissa/>> [luettu 27.5.2018].

Piraattipuolue, ”Piraatit iloitsevat paluustaan puolerekisteriin”. Piraattipuolueen lehdistötiedote 6.6.2016. <<https://piraattipuolue.fi/2016/06/06/piraatit-iloitsevat-paluustaan-puolerekisteriin/>> [luettu 6.11.2018].

Piraattipuolueen nettisivusto, pääsivu. <<https://piraattipuolue.fi/>> [luettu 7.11.2018].

Puumala Anne, ”Matti Nikki yrittää kaataa internetsensuuria”. Savon Sanomien nettiversio, 2.3.2008. <<https://www.savonsanomat.fi/kotimaa/Matti-Nikki-yritt%C3%A4%C3%A4-kaataa-internetsensuuria/697459>> [luettu 22.5.2018].

Purojärvi Jonna, ”Piraattipuolueella jo yli 4000 jäsentä – kasvuvauhti jatkaa positiivista suuntaa.” Piraattipuolueen lehdistötiedote 1.4.2015.

<<https://piraattipuolue.fi/2015/04/01/piraattipuolueella-jo-yli-4000-jasenta-kasvuvauhti-jatkaa-positiivista-suuntaa>> [luettu 22.5.2018].

Sotala Kaj, ”Klo 13.10 Tampere, Rick Falkvingen puhe (pitkä versio)”. Blogi-kirjoitus <<http://perustuskokous.blogspot.fi/2008/05/klo-1310-tampere-rick-falkvingen-puhe.html>> [luettu 13.3.2018].

Tamminen Timo, ”Spotifyn käyttäjämäärä saavutti merkkipaalun – kilpailijat kaukana takana.” Tivi-lehden nettisivu 22.3.2016. <https://www.tivi.fi/Kaikki_uutiset/spotifyn-kayttajamaara-saavutti-merkkipaalun-kilpailijat-kaukana-takana-6534869> [luettu 27.5.2018].

The Jargon File, versio 4.4.7. Eric S. Raymondin websivusto.

<<http://catb.org/jargon/html/revision-history.html>> [luettu 6.4.2018].

Turun sanomat, ”Ruotsin valtiopäivät hyväksyi kohutun salakuuntelulain”. TS:n nettiversio, 19.6.2008.

<<http://www.ts.fi/uutiset/maailma/1074290201/Ruotsin+valtiopaivat+hyvaksyi+kohutu+n+salakuuntelulain>> [luettu 27.5.2018].

Typpö Juho, ”Pirate Bayn perustaja piraattipuolueille: olette kaikki typeriä ja liikkeenne pitäisi räjäyttää – mitä sanoo Suomen piraattipuolue?”. Helsingin sanomien nettisivu 7.4.2015. <<https://www.hs.fi/nyt/art-2000002814422.html>> [luettu 7.11.2018].

VP 2005. Täysistunnon pöytäkirja PTK 83/2005 7.9.2005 koskien hallituksen esitystä 28/2004. 26. puheenvuoro, Kasvi.

<https://www.eduskunta.fi/FI/Vaski/sivut/trip.aspx?triptype=ValtiopaivaAsiakirjat&docid=ptk+83/2005> [luettu 29.5.2018].

Yle, ”Turkulainen eduskuntavaaliehdokas joutuu vankilaan”. Yle nettisivu 14.1.2011. <<https://yle.fi/uutiset/3-5306530>> [luettu 22.5.2018].

Yle, ”Koko maa – puolueiden kannatus”. Ylen kuntavaalit 2012 sivusto. <http://vaalit.yle.fi/tulospalvelu/2012/kuntavaalit/puolueiden_kannatus.html> [luettu 7.11.2018].

Yle vaaligalleria 2015 verkkosivu. <<http://vaalikone.yle.fi/eduskuntavaalit2015/vaaligalleria>> [luettu 22.5.2018].

Yle, ”Koko maan kannatus”, Ylen kuntavaalit 2017 sivusto. <<https://vaalit.yle.fi/tulospalvelu/kv2017/puolueet/30>> [luettu 6.11.2018].